

ESTERRECATS, RATES I PATINETS

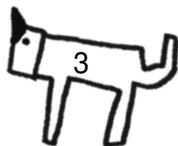
Recull d'articles d'opinió i de curiositats lingüístiques

NAN ORRIOLS / ESTHER PUJADAS

(DEDICAT A TOTS ELS GOSSOS PSICÒLEGS)

Primera edició: març del 2021

Versió digital

© dels “Serpents”: Nan Orriols, 2021

© de les “Curiositats lingüístiques”: Esther Pujadas, 2021

© dels dibuixos: Nan Orriols, 2021

© disseny i compaginació: Jordi Barnera

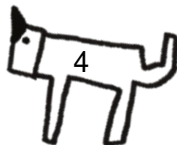
© de les característiques d'aquesta edició:

EP, Serveis d'Assessorament Lingüístic

Tel. 93 851 31 63 - 08560 Manlleu

www.estherpujadas.cat

info@estherpujadas.cat

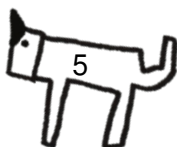

ESTERRECATS, RATES I PATINETS

Recull d'articles d'opinió i de curiositats lingüístiques

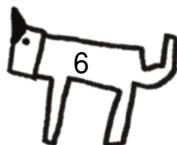
NAN ORRIOLS / ESTHER PUJADAS

(DEDICAT A TOTS ELS GOSSOS PSICÒLEGS)

- Els articles 'El serpent' i les curiositats lingüístiques han estat publicats al *Diari de Manlleu* i al blog laresistencia.cat entre octubre de 2018 i desembre de 2020.

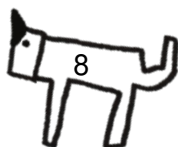

ÍNDEX

SENSE TEMPS.....	16
SERPENTS.....	17
VOLAR MOLT LLUNY.....	18
ANEM DE JUDICIS.....	19
ESCRIURE 'EL SERPENT'.....	21
TERROR.....	22
RES.....	23
L'HOME QUE PLANTAVA ARBRES.....	24
CARTA MAGNA.....	25
SENSE VERGONYA.....	26
SANT ESTEVE.....	28
COCODRIL DEL NIL.....	29
ANY VELL. ANY NOU. 300 ANYS.....	30
CORB MARÍ.....	31
<i>FAKE NEWS</i>	32
URGÈNCIA.....	33
MALA GENT.....	35
SERVIDORS DE LA MISÈRIA.....	36
<i>ROMPER ESPAÑA</i>	38
ALBA.....	39
«MILLISME».....	40
I VOSTÈ? BÉ, MOLT BÉ.....	41
CANIGÓ.....	42
PRESENT O FUTUR?.....	43

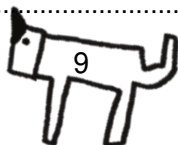

CALÇAT FORADAT	44
PSC-PSOE. LA DEMOCRÀCIA DERROTADA	45
ELECCIONS	47
SANT <i>CHIRINGUITO</i>	48
ESTACIÓ DE TREN	49
IMMORALS	50
RUBALCABA	51
ELECCIONS	52
COLAU	53
ELS OCELLS FUGEN	54
ANUNCI	55
CARITAT?	56
BARCELONA	57
MADRID / ST. JOAN	58
IMPERI	59
PATINETS	60
DIPUTACIÓ	61
EUROPA	62
AGOST (I)	63
AGOST (II)	64
CULPABLE	65
EVEREST	66
MAL CAMÍ	67
LINX IBÈRIC	68
MANIFEST COMUNISTA	69
PORCS GEGANTS	70

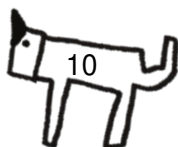

SENTÈNCIA. SENTÈNCIES. SENTENCIATS	71
RADICALS	72
PEDRO SÁNCHEZ	73
AI LASI!.....	74
MÀGIA PURA.....	75
FUM, FUM, FUM.....	76
POLÍTICA.....	77
CHARLES DICKENS (1812-1870)	78
DISSABTE A BARCELONA	79
KIM JONG-UN	80
PERFUMATS	82
RATES	83
ECOCIDI	84
LLEVANTADA DE GÈNER	85
INTEL·LECTUALS DEL FUTBOL.....	86
MIMOSÉS	87
SETMANA DELS BARBUTS	88
CORONAVIRUS	89
JUSTÍCIA I MÉS JUSTÍCIA.....	90
VISCA LA JUSTÍCIA!!!	90
MARTA PASCAL	91
CONFINATS (I). «JUNTOS, VAMOS A VENCER EL VIRUS»	92
CONFINATS (II). BORBONS	94
CONFINATS (III). ECONOMIA DEL VIRUS	96
ESCALIVADA.....	98
VENJANÇA.....	99

GRILLS I CABIROLS	100
TERRATS	101
PREGUNTA	102
SOUS, DIETES I... ..	103
ESTAT D'ALARMA.....	104
SANITAT	105
DIBUIXAR L'EXISTÈNCIA	106
LA GRIP	107
DEUTE.....	108
ESCRIURE	109
NORMALITAT	110
LA MALDAT A L'ADN.....	111
DIARIS I DIETARIS.....	112
MASCARETA PERPÈTUA.....	113
GRÀCIES, PESSOA	114
TALLERS	115
SENSE DESCANS.....	116
FLORS I RIEROLS.....	117
EGIPTE.....	119
JOSEP PLA.....	120
TIRANIA.....	121
GATS I GOSSOS.....	122
DIMISSION.....	123
RECORDATORI.....	124
SOL LLEVANT	125
SUCRE, PLÀSTICS I PENQUES	126

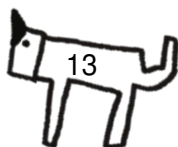
ANIVERSARIS	127
ENS EN SORTIREM?	128
«ESTA GUERRA LA VAMOS A GANAR»	129
EL VALOR DE LA VIDA	130
MASCARETES	131
CAN RUMIA	132
MENTIDES	133
CURIOSITATS LINGÜÍSTIQUES	134
<i>BOTELLÓN</i>	135
VA DE NÚMEROS	136
HOMES, HOMENETS I <i>CAGAMANDÚRRIES</i> (O <i>CAGABANDÚRRIES</i>)	137
AVUI... <i>MANTIS RELIGIOSA</i>	138
TIBERI	139
<i>AIGUA DE BOCA</i>	140
AFRONTAR / FER FRONT	141
LA RIQUESA DEL MOT <i>BADAR</i>	142
QUI NO TÉ UN ALL TÉ UNA CEBA	143
D'ANIMALS I SÀPIENS	144
NI <i>DIFERENTA</i> NI <i>INTEL·LIGENTA</i>	146
<i>CORI-MORI</i> O <i>CORIMORI</i> ?	147
MARTINGALA	148
APUNTS NADALENCES	149
TABERNACLE	150
EPÒNIMS	151
PARAULES AGRESTES... AMB LA LLETRA C	153

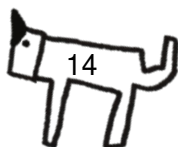
DE QUAN JUGÀVEM AL CARRER.....	154
REFREDATS I DERIVATS.....	155
CANÇÓ DE L'ENFADÓS	156
CAGA I MÉS.....	157
GANDÒFIA	158
VERBS CURIOSOS AMB LA E.....	160
TISORES O ESTISORES?	161
AL-LOGEN O HALOGEN?.....	162
CLEPSA.....	163
COMBREGAR AMB RODES DE MOLÍ.....	164
INSULTS... AMB AFECTE!	165
ABRILEJAR.....	166
PÈSOLS I TIRABECS	167
PICS I PIQUES	168
BISBES EXQUISITS	169
VAILETS	170
FOTIMER.....	171
AVUI, UN ALTRE INSULT.....	172
'MÉS BOIG QUE UN LLUM DE CARBUR'	173
LLÀPISSOS O LLAPIS?.....	174
POSTRE O POSTRES?.....	175
CABELLS I MÉS	176
RAMPOINA.....	177
APLATANAR.....	178
PARTÍCEP O PARTÍCIP?	179
FATO	180

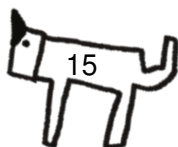
FER BASARDA.....	181
<i>AFORO</i> : AFORAMENT O CAPACITAT?.....	182
MAGINS QUE RUMIEN	183
US HEU FET MAI UN <i>CHEQUEO</i> ?.....	184
GANDUL	185
CLOACA O CLAVEGUERA?	186
<i>PEPINILLOS</i> I ALTRES MENGES PER PICAR	187
TOT RONSEJANT...	188
MANLLEU	189
CASTANYES I MÉS.....	190
U D'OCTUBRE.....	191
<i>GURRIPATO</i>	192
BIENNAL/BIANUAL.....	193
ARC DE SANT MARTÍ.....	194
MENESTER	195
NOMS DE COLORS CURIOSOS: SÈPIA	196
POSEM-NOS DRETS	197
NO PARLEM TANT I ENRAONEM MÉS!.....	198
A MÉS DE PICS I PIQUES... (I)	199
A MÉS DE PICS I PIQUES... (II)	200
TESTARRUT.....	201
SOMIATRUITES	202
ENAIGUAR	203
ANDOLES.....	204
NO ENS <i>AGOBIEM!</i>	205
PER QUARESMA... BACALLÀ!.....	206

MALEÏTS VIRUS!	207
VISCA ELS NYERROS!	208
T'APETEIX?	209
ESPIGUEM O ESPIGOLEM?	210
ANAR-SE'N A CAN PISTRAUS	211
DONAR COMPTE? <i>DONAR-SE COMPTE?</i>	212
DALT MÉS ALT	213
OLORAR O FER OLOR?	214
<i>ESPARRACAGECS</i>	215
BARRABASSADA	216
<i>DESANGELAT?</i>	217
VENT DE LA FAM	218
MECS, MELS I MEMS	219
MERS, METS I MÉS	220
EN CATALÀ, EN FEMENÍ	222
EN CATALÀ, EN MASCULÍ	224
CANVI DE MOBLES	226
QUÈ T'EMPATOLLES?	227
NI <i>TIQUISMIQUIS</i> NI <i>TIQUIS MIQUIS</i>	228
ANAR DE BÒLIT	229
QUI NO ARRISCA	230
ESGARRINXAR	231
SINGLOT	232
ENXUBAT	233
FIGAFLOR	235
ESPONA	236

MÉS DOLENT QUE LA TINYA.....	237
<i>TELA MARINERA?</i>	238
ESTERRECAT	240
BATALL (I NO <i>BADALL</i>).....	241
FELICITACIONS	242
REVEIXÍ.....	243
I SI TORNEM A GUIPAR?	245
A BOCONS	246
TARANNÀ.....	247
REPAPATS I REPAPADES	248
MURRIS I MÚRRIES.....	249
FER L'ORNI	250
RENTABLE O RENDIBLE?.....	251
CELLER O BODEGA?	252
NOTA FINAL.....	253

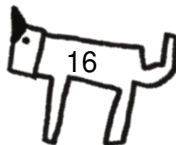
SENSE TEMPS

El temps corre més que camina, i tot es fa curt i llarg al mateix temps. L'octubre de 2018 vam editar Robots, tòtils i cacanòries, recull de curiositats lingüístiques de l'Esther Pujadas i de serpents d'en Nan Orriols que cada setmana publica el Diari de Manlleu de l'amic Josep M. Costa.

Sense temps, ara de manera digital, publiquem Esterrecats, rates i patinets. Han passat gairebé dos anys i mig. El temps sembla que corre, però no. Dedicàvem el primer recull als nostres presos polítics i exiliats, que continuen patint la tortura i la venjança que apliquen amb odi tots els que defensen la unitat d'Espanya. Aquí, el temps camina, deixant petges de xantatge i crueltat.

El llibre també és dels presos i els exiliats. Però aquest el dediquem especialment als gossos que tant ajuden aquests dies de pandèmia. De fet, durant el confinament podem observar que dels problemes en fem la nostra distracció, i discutim i lluitem encara més per l'absurd de la nostra existència.

Però això no ho canviarem. És evident que ja fa milers d'anys que, amb cua o sense, sempre mirem el dit i mai la lluna.

SERPENTS

NAN ORRIOLS

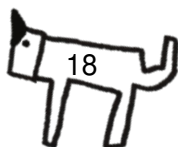
VOLAR MOLT LLUNY

Diuen els homes del temps que ja arriba el fred. El cert és que aquesta tardor ha plogut a bots i barrals i les aigües, com en el diluvi universal, han malmès, camins, camps i cases. La canalla ja va a l'escola i la lluna ja decreix de dos dies que va fer el ple.

Les ànimes que som nosaltres estem molt perdudes, no en el temps dels dies i dels anys. Estem perduts en el temps dels segles perquè ara ja, definitivament, no sabem ni el dia ni l'any ni el segle que vivim.

Tenim un rei de segles com embalsamat, i unes lleis perquè sempre tinguem la culpa de tot. El dictador Franco, que encara mana i no vol marxar. I el Congrés dels Diputats, «con luz y taquígrafos».

Molt espantat, veig la canalla que surten de l'escola i els veig feliços. Riuen i juguen, nens i nenes de tots colors. I si existissin els miracles i es tornessin ocells i marxessin a volar molt lluny? Llavors podrien viure feliços i, per sempre, sense rei embalsamat.

ANEM DE JUDICIS

L'Evangeli segons sant Mateu: «No jutgeu i no sereu jutjats». Fals. Ningú no va jutjar els jutges del Tribunal de la Inquisició. Ningú no jutjarà els jutges que defensen constitucions postfranquistes. Tots els jutges cobren per jutjar.

Els jutges sempre prevariquen perquè la justícia no pot existir. És cosa dels homes. No veig gossos ni elefants que siguin jutges. Els homes hem creat la terrible i ridícula ficció de la justícia.

Transcripció literal d'un fragment de l'interrogatori a Rafela Puigercós a Sant Feliu Sasserra el 1620, extret del llibre *Les bruixes segrestades* de Lluís Orriols i Monset (Rafael Dalmau, Editor; Barcelona, 1994; Col·lecció 'Camí Ral' n. 5; pàg. 105):

«—*Sou bruxa?*

—*No cert.*

—*Perquè [h]y anàreu a la Rocha de la Pinya?*

—*No [h]y só estada may.*

—*Com féyeu los unguents? Com curaveu?*

—*Lo beneyt Senyor ho feya.*

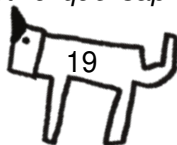
—*Sou bruxa?*

—*No cert. Deslligaume y dix la veritat.*

—*Sou bruxa?*

—*No cert.*

Y després de haver estat un poch de temps la rea en lo dit turment del potro fonch manat als ministres affluxassan las cordas y affluxadas, fonch la rea per dit Magnífich Assessor interrogada y exortada que diga la veritat de tot lo que sap y ha fet de art de

bruxeria y que no vulla que las suas carns sian masseradas. Y vist que negava, fonch manat als ministres tirassan las cordas, y tirant ja dits ministres, li fonch demanat per dit Magnífich Assessor:

—Voleu dir lo que [h]y ha? Sou bruxa?

—No cert, no só bruxa.

—Perquè [h]y anàreu a la Rocha de la Pinya?

—No [h]y só estada may. Senyor de tot lo món, ajudaume!

—És veritat que sou bruxa? Què dieu?

—Ay ay ay ay!

—És veritat que sou bruxa?

—No u só.

—Determinauvos de dirho. Sou bruxa?

—Ay ay!

—Sou bruxa? Què dieu?

—No.

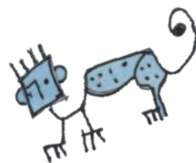
—No es ara hora de dormir.

—Misericòrdia!

—Sou bruxa?

—No u só.

[...]»

Un petit exemple. I un altre fragment del mateix llibre: «A Catalunya les autoritats civils penjaren més de tres-centes bruixes entre els anys 1616 i 1619, abans que intervingués la Inquisició imposant la seva llei.» I la Inquisició encara va ser pitjor. Sempre, en nom de Déu o de qualsevol ser superior. Això sí, tots catòlics. Potser encara vivim al segle disset?

ESCRIURE 'EL SERPENT'

Haig d'escriure 'El serpent'. Som a principis de novembre i el Tribunal Suprem, un cop més, ha fet el ridícul amb tot allò de les hipoteques. No, no faré cap serpent del Tribunal. Ahir, el Tribunal Europeu va sentenciar que Arnaldo Otegi i quatre companys seus no van tenir un judici just a l'Estat espanyol, i es van passar sis anys a la presó. No, no faré un serpent del judici injust.

Penso que el podria fer d'en Franco, que es passeja per Madrid i arreu de l'Estat guanyant batalles després de mort com el Cid Campeador. No, no faré cap serpent del dictador. I del rei? El podria fer, però... de quin rei: de l'emèrit o de Felip VI? També el podria fer de Felip V, fins i tot de la Beltraneja. Però no, no en faré cap serpent.

Avui, el serpent el faré dels senyors Iceta, Arrimadas, Albiol, Meritxell Batet, José Zaragoza, José Borrell, Pedro Sánchez, José M.ª Aznar, Felipe González, José Bono, ah!... i de M.ª Dolores de Cospedal. També de tots els que buiden papereres buscant malversació de fons públics dels polítics independentistes.

Aquest serpent és per a ells que, gràcies, gràcies, gràcies, ens garanteixen l'estat de dret. Bé, si estem tan garantits, ja veig que mai no tindrè problemes per escriure serpents. Visca la República!

TERROR

Tinc pautes personals per alliberar-me per una estona dels que ens administren per poder «gaudir» dels programes dels partits polítics, que sempre són meravellosos. Però reconec que em costa d'alliberar-me dels que representen el terror legal autoritzat i constitucional.

Desapareguda la gran manipuladora Soraya Sáenz de Santamaría, no respondrà mai davant de cap tribunal de totes les barbaritats que va cometre en nom de l'Estat. Apareix ara la vicepresidenta actual del Govern del PSOE, Pilar Calvo, que, fent pactes inconfessables, canvia el tribunal que hauria de jutjar els nostres líders empresonats, evidenciant absolutament que les sentències es fabriquen a conveniència del poder polític del moment.

En una entrevista de Lúdia Heredia a TV3, explica la vicepresidenta de Pedro Sánchez que ella va pactar l'aplicació del 155 amb el PP. Què va pactar? Que ens apallissessin? Això sí, sense morts. Què va pactar? L'«*A por ellos*» i els piolins?

Només de pensar com manipulen, pacten, roben, empresonen, sentencien, etc. els dos principals partits constitucionalistes, la paraula *terror* queda curta i ridícula. Són actituds gairebé criminals per defensar els seus privilegis i poders inconfessables que paguen els torturats, apallissats i empresonats i, també, la innocència. Això sí, en nom del rei.

RES

Avui, com sempre, i també demà, com deu anys després, i dotze o més dels últims passats o, qui sap, potser també trenta, la crueltat i la tirania sempre han existit. Un dia va morir Ramsès II, diuen, terrible faraó, i avui fa anys que va morir el *generalísimo* Francisco Franco Bahamonde. Ramsès, Franco, Hitler, Mussolini, Stalin i mil milions de milions més.

Som tan cruels, que tot ho fem pel bé comú que som tots plegats. També ho fem en nom de Déu. Avui és sempre, i sempre ha estat així i no canviarà. Però un dia el professor Joan Oró em va dir que només som pols d'estrella. Per tant, no existim. Així, encara que els jutges i el rei ens tanquin a la presó, ells també estan tancats.

La vida del rei i del senyors Casado, Iceta o Rivera és tan inexistent com la de la senyora Colau o de l'alcalde de Sant Jaume de Frontanyà i la de tots els éssers vius. Per tant, mai ningú no ha escrit res i ningú no ha pogut llegir res. Arribats a aquest punt, aneu a tot córrer a veure la quitxalla com surten de l'escola i veureu l'univers sencer.

L'HOME QUE PLANTAVA ARBRES

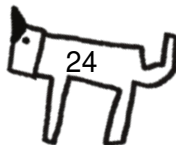
Jean Giono (Manòsca, França, 1895-1970) era fill d'un sabater anarquista d'origen italià. La seva mare tenia un taller de planxadores. Totalment autodidacte, deia que va passar-se hores llegint Virgili a la trinxera del front de Verdun durant la Primera Guerra Mundial.

El 1928 va escriure la novel·la *Colline*. L'èxit li va somriure i es va poder dedicar plenament a la literatura. Amb l'esclat de la Segona Guerra Mundial, però, va tenir molts problemes en declarar-se contrari al nazisme.

La natura té un gran protagonisme en totes les seves obres. Va escriure el conte que protagonitza Elzéard Bouffier, *L'home que plantava arbres* (Viena, 2008). El situa en una comarca deshabitada de la Provença i explica una història que no revelaré.

Conec gent que han anat a veure l'obra que va deixar el pastor Elzéard Bouffier i diuen que l'han vista. D'altres diuen que no volen tardar gaire a anar-hi. És cert que llegir el llibre crea la necessitat de visitar la Provença i buscar la petja de Bouffier. L'obra de Giono és tan extraordinària que crea la ficció que el conte no és altra cosa que una crònica d'un fet real.

Voldríem que el món fos diferent i que la ficció fos possible. I no, no pot ser. En realitat, Jean Giono ho sabia. Els sàpiens només sabem destruir (i això no és una ficció). És per aquest fet que Giono ens regala aquest llibre.

CARTA MAGNA

Amb en Juli, de tres anys, i l'Indi, la gossa, hem anat a buscar quatre bolets per dinar. A les boires els costava molt de llevar-se, però tots sabíem que avui el sol acabaria guanyant. En Juli ja coneix els rovellons, les trompetes, els rossinyols i les llengües bovines. Els carlets no els collim perquè amarguegen molt i espatllen l'àpat. Quatre tudons s'escapaven en veure en Parcet que passejava l'escopeta. És el seu costum, tot i que diu que fa anys que no mata res.

A la gossa li ha crescut el pèl d'hivern i no entén de cap manera que perdem l'estona caçant bolets. En Juli també ha trobat unes quantes castanyes amagades sota les fulles i ens hem assegut en un cap de roc per veure com s'encenia la cinglera amb el sol llevat. L'Indi ha vist que m'entristia i, mirant el no-res d'un moment exacte, ha portat un tronc per fer-nos jugar una estona.

El nostre veí, en Joan de can Burjada, ja n'ha fet 95 i diu que els diners només són papers pintats. A Madrid avui celebren el Dia de la Constitució, proclamada perquè un rei i els seus beneficiats puguin disposar de tot si els convé: tallar els boscos, estacar la gossa i robar-li les castanyes a en Juli. A Madrid desfilen gent armada, i els jutges fan grans reverències al rei.

I, tot, en nom de la democràcia que defensen amb les armes i empresonant els que diuen que el rei el va nomenar el dictador feixista Francisco Franco. Molts, prediquen i diuen que Déu viu al cel. Nosaltres, només hi veiem estrelles.

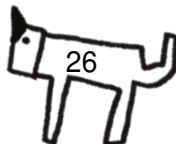

SENSE VERGONYA

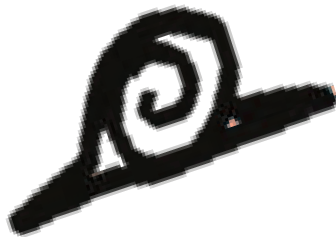
Els Mossos tallen carrers a Barcelona i demanen que s'equipari el seu sou amb el dels Bombers. I per què no amb el dels mileuristes? O amb el sou dels diputats? Tinc amics que cobren la pensió mínima d'autònoms i també voldrien que els l'equiparessin amb la pensió dels Mossos. I la Guàrdia Urbana? I els camioners? Podrien demanar que el seu sou s'equiparés amb el dels diputats provincials.

Un dia ens haurem d'emprenyar i haurem d'explicar que els funcionaris són uns privilegiats, i que els metges, quan fan vaga perquè treballen una hora més perquè tenen la consulta plena, tampoc no tenen raó. Mecànics, paletes, electricistes, repartidors, fusters, administratius, comptables, etc., moltes vegades fan una o dues hores de més per deixar acabada una feina. Hem d'acabar amb els privilegis dels funcionaris. Tothom, amb el mateix règim laboral. Tothom, igual. Hem d'anar cap a la renda bàsica universal.

Avui, el govern socialista de Pedro Sánchez anuncia que, en el provocador Consell de Ministres que se celebrarà a Barcelona, apujaran un dos i mig per cent el sou dels funcionaris. Els socialistes compren vots i fidelitzen privilegiats sense cap vergonya. Un dia, tots els treballadors, jubilats, autònoms, canalla sense llar d'infants, estudiants sense beca i amb matrícules impagables, sí, impagables, direm prou als privilegis dels funcionaris i també a la MUFACE, que és la mútua que només teniu vosaltres però que paguem entre tots plegats.

Un dia, sí, aviat, us equipararem amb la gent que treballa, que poden quedar sense feina i que a vegades dormen poc i malament. No teniu vergonya.

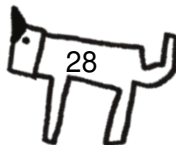
SANT ESTEVE

Catalunya fa festa. Som carolingis i europeus... què hi farem!!! Diu l'Ajuntament de Barcelona que aquests dies de Nadal el monument més visitat és la Sagrada Família. Els turistes, molt obediets, creuen que és d'en Gaudí. Si el gran arquitecte ressuscités, cosa poc probable, moriria infartat en veure la usurpació i el negoci en què s'ha convertit la seva obra.

Però tots sabem que les festes de Nadal són complicades: emocions, sentiments i discursos del monarca, que ens diu que hem de ser bons súbdits. La canalleta ja han fet cagar el tió, i a Roma han recordat amb pompa el déu fet a la seva mida i que van inventar.

Avui he anat amb bicicleta i he pujat al coll de Canes, que separa el Ripollès de la Garrotxa. He vist la parella d'aufranys que volava com si ja fos la primavera. Ei!!! Què feu??? Que no sabeu que ja hauríeu de ser a l'Àfrica? M'han mirat i s'han enfilat cel amunt per no sentir-me.

Bé. Si la Sagrada Família no té família, el Vaticà encara no ha descobert l'univers i la parella d'aufranys viu a cavall entre les gorges de la Fou i el coll de Canes, també podríem pensar que allò dels Reis Catòlics «*Tanto monta, monta tanto, Isabel como Fernando*» és el títol d'una pel·lícula porno.

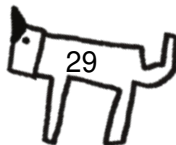
COCODRIL DEL NIL

El cocodril del Nil és un sauri que va sobreviure als dinosaures. Viu entre 70 i 100 anys, no va mai al dentista i menja una cinquantena de cops a l'any, tot i que pot estar més d'un any sense menjar. Canvia el metabolisme i s'adapta a les circumstàncies adverses. Els mascles arriben a mesurar cinc o sis metres de llarg i les femelles, quatre o cinc. Cacen en grup grans mamífers i tenen més de 50 sons diferents per comunicar-se.

Mai no he estat ni penso estar al Palau de la Música. Només he estat un cop a la meua vida al camp del Barça, i perquè em van enredar. Mai no vaig al cinema ni al teatre. Mai. Si fos per mi, el Liceu ja es podria tornar a cremar.

Som tan estúpids que no sobreviurem al sauri cocodril. De cocodrils, n'hi ha arreu del món, fins i tot d'aigua salada. S'adapten tan bé que ja han descobert que les centrals nuclears deixen anar aigua calenta i allà els tens, en un *jacuzzi*. Però soc sàpiens i miro el futbol a la televisió i vaig al dentista, i menjo tres cops cada dia i no sobreviuré a cap cocodril.

Cap cocodril no escriu res. Tampoc cap pinsà o corb negre. Ells ho diuen tot sense escriure. I nosaltres, un poeta a cada poble i mil mentiders a les televisions i parlaments. I no ens en podem escapar mai!!!

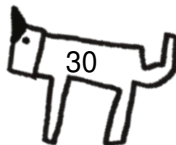

ANY VELL. ANY NOU. 300 ANYS

El cert és que ja fa dies que està clar, com sempre i en totes les circumstàncies, que el PSOE del Sr. Sánchez és igual que el de Felipe González o d'Alfonso Guerra; que, per molt que el Sr. Iceta o la Sra. Meritxell Batet i milers més ho disfressin, tots plegats gaudeixen i es volen continuar beneficiant de la victòria feixista de la Guerra Civil. Accepten i defensen la monarquia i, per compensar la submissió al rei, volen exhumar el cos del general Franco, més present que mai. I conviuen sense escrúpols amb una extrema dreta, ara ja sí encapçalada pel PP, amb els senyors Rivera i Arrimadas, i els senyors de Vox.

El PSOE vol continuar traient rèdit del trencament dels acords Suárez-Tarradellas, del 23-F, de la LOAPA i de l'espoli que representa el «*café para todos*» imposat d'acord també amb el Sr. Aznar, que va presidir el partit més corrupte, beneficiant l'IBEX 35 i el «*palco del Bernabéu*», que és on realitat es fan els grans fraus i negocis. En el fons, Felipe i Aznar, PSOE i PP són exactament el mateix.

Sánchez parlarà ara de concòrdia, de «*nuevo Estatuto*» i de «*todo, dentro del marco de la ley*». Porten 300 anys intentant deixar Catalunya sense llengua, sense història, sense lideratge. Volen una Catalunya submissa i que treballi callant. El temps crea consciència de poble maltractat, també en els nouvinguts. Els que estan al poder, ara, van cap al feixisme. Catalunya, cap a l'Europa democràtica. Venen temps difícils, però, com diu el president Torra, «ni un pas enrere».

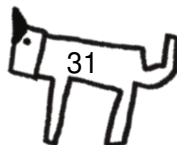

CORB MARÍ

Aquests dies passen cigonyes que van allà enllà. Molts ocells, els veig al Ter i a les rieres. Els bernats pescaires pasturen pels camps i els corbs marins, ara són fluvials. Vaig llegir que, aquest gener, encara algú va veure una puput, i jo mateix vaig veure els aufranys que encara volaven pel cel de Vallfogona. Tot és estrany.

Si parlo que només podem viure gràcies a la inconsciència, em miren com si hagués perdut l'enteniment. Si dic que ja hem estat totalment vençuts per la intel·ligència artificial que portem a la butxaca, em diuen que no i que no. Però som al 2019, al segle XXI, i, tot i que el corb marí ja és fluvial, el rei i els dogmàtics defensen la doctrina imperial i el pensament únic. El Bisbat de Vic es desintegra i aviat no en quedarà res, com de les pensions i l'estat del benestar. Quatre dies i buuum!!!, buuum!!!

Si, per distreure'm, tinc un somni eròtic, em diuen que miri els ocells. Amb l'edat, les noies milloren molt perquè tenim la sort de veure-les amb els ulls tancats, i sempre tenen la mateixa edat.

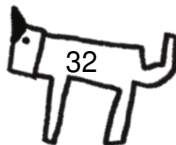
FAKE NEWS

Fa molts dies que no escric res. Segurament m'he convertit, degut a una metamorfosi possible, en un robot. Cert és que sento veus que parlen de coses que no comprenc. També podria passar que la meva memòria atàvica esclatés amb força en el meu inconscient i estigués hivernant com fan els ossos.

És poc probable que, per les meves dimensions, els meus avantpassats fossin monos. Tampoc no recordo gaire la vida viscuda, a causa de l'estat d'inconsciència en què els que em miren i em parlen es pensen que em trobo. La realitat és que els veig i els sento però no hi són.

Segurament tot va esclatar quan vaig entendre que jo també soc una *fake news*, tot i que, a vegades, quan era viu i mirava l'aigua del riu, la podia veure clara i transparent. Però el riu era sec, no portava ni una gota d'aigua.

Algú dirà que aquest serpent és diferent dels altres, i tindrà raó. Si no soc res o soc un robot evolucionat d'un os que està hivernant, té tota la lògica que sigui diferent. Ara bé, entenent sempre que la lògica no existeix.

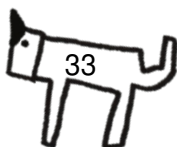
URGÈNCIA

Volia jugar amb el sarcasme i la ironia, i també amb l'estupidesa de tot plegat. Pensava que faria un tomb pel món dels vidents africans, asiàtics i celestials. També per l'impossible món de les promeses electorals de buròcrates, premis literaris i subvencionats. Si mirem i critiquem els abusos i les trapelleries d'uns contra els altres, deixem de mirar lluny. Avui escriuré sobre la urgència. La de tots.

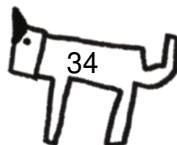
Avui han donat el Premi Ramon Llull a Rafel Nadal per la novel·la *El fill de l'italià*. En aquesta obra, que es traduirà al castellà i a l'italià, Nadal recull la història d'uns mariners italians refugiats a Caldes de Malavella. El Jurat considera que el text agradarà molt perquè és amè i fàcil de llegir.

Avui han rescatat un nen de dos anys que va caure dins d'un pou. El nen va morir i han aterrat una muntanya per lliurar una criatura morta als seus pares. Totes aquestes notícies han obert portades en diaris digitals i impresos i en telediaris.

Una notícia que també donava algun mitjà, no tots i sense tractar-la a la portada, era que els científics diuen que, observant el desgel —en aquest cas, a Groenlàndia—, a la humanitat només ens queden 12 anys per arribar a un punt d'inflexió, sense retorn. Ja no podrem controlar l'augment constant de la temperatura del planeta. Això vol dir que hauríem de canviar moltes coses, perquè més tard (12 anys) ja no hi serem a temps.

Contents pel Lull de Nadal. Tristos per la mort del nen. Vivim i volem viure immersos en la inconsciència. Egoisme? És molt possible. Tenim consciència de la urgència?

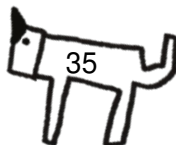

MALA GENT

Temps d'urgències que no poden esperar. Temps de mala gent. Temps d'eleccions. Temps de mentides. Escolto un dia i cada dia, mil vegades, que els senyors Iceta, Pedro Sánchez, Andrea Levy, la ministra de Defensa, Margarita Robles, i molts més acusen el president Torra que només governa per a una part dels catalans. Ho diuen perquè no el poden sotmetre, no aconseguen que es rendeixi. Compte!!! El més odiat (sí, «*odio*») és qui, governant per a tots els catalans, manté ferma la voluntat de tots els que van votar l'1 d'octubre.

No tenen vergonya. Que governa per a tots els espanyols, el Sr. Pedro Sánchez? I la Sra. Robles, que va dir allò que «*El Ejército es el garante de la unidad de la patria*»? Però què s'han pensat? Això és democràcia? I no es posen vermells. El rei, no el volem pas, els republicans. I l'Exèrcit, no volem que garanteixi res, els demòcrates.

Tots aquests que acusen el president Torra i el president Puigdemont, l'1 d'octubre portaven porra. En realitat, actuen com psicòpates perquè no tenen consciència del dolor que creen amb el seu fanatisme. Som al segle XXI i encara no han superat ni el desastre de la colonització ni la tragèdia de la Inquisició. Per ensenyar encara més les seves misèries, Margarita Robles va dir que «*Las mujeres son más inteligentes que los hombres*». Això és el que tenim governant, i escup cada dia a la cara d'homes i dones. Mala gent. Molt mala gent.

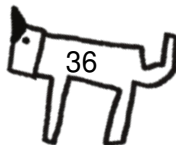

SERVIDORS DE LA MISÈRIA

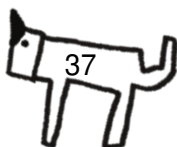
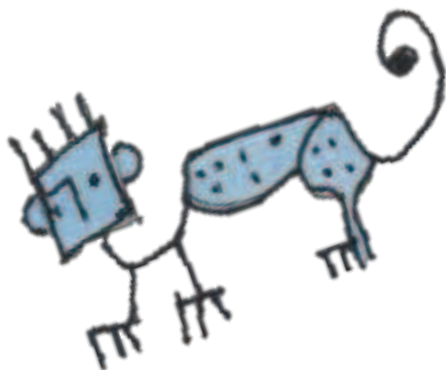
Ja fa molts anys que vaig prendre una decisió: no deixar-me robar el temps. M'agrada dedicar el temps a badar. Si observem els ocells aturats, els gossos i totes les bestioles lliures quan estan asseguts amb els ulls mig clucs, veurem que estan badant. Badar és l'única manera feliç de passar la vida, perquè el conscient es transforma en saviesa estàtica que no mira enlloc però que et comunica amb els teus orígens universals.

Per això moltes persones intenten aconseguir aquests beneficis amb el ioga, la meditació o diverses teràpies, fins i tot amb l'oració. Diran que els va bé i els cobraran uns diners que pagaran a gust. Però mai no aconseguiran el badar verdader. Aquest, no costa diners.

És per aquest fet que, quan veig en un diari o a la televisió d'un bar els senyors Pablo Casado, Inés Arrimadas, Pedro Sánchez, Nicolás Maduro, Donald Trump i milers més, m'excito fins a uns extrems inimaginables. Són tots tan miserables que els veig com els senyors del petroli, del plàstic, de les bombones de butà o del quitrà de les carretes. Els veig a tots, quan criden demanant democràcia, com els servidors de la misèria que criden demanant petroli. Són els miserables que no podran badar mai perquè el seu objectiu és maltractar-se i robar-se i, si convé, matar-se.

El problema és que la seva misèria la paguem tots.
Sabeu que podríem viure sense petroli i sense
plàstics? Sabeu que aquests servidors de la misèria
ens roben la vida?

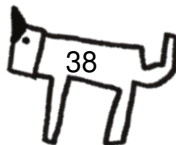
ROMPER ESPAÑA

El «*señor*» Casado, el «*señor*» Rivera i molts «*señores*» diuen de dia i de nit que «*no se puede hablar, pactar, etc. con los que quieren romper España*». I per què no és democràtic, trencar Espanya? I per què haig de viure en una Espanya que no es pot trencar? I qui ho diu, que Espanya no està trencada? Què és el que uneix tan fort Espanya que no es pugui trencar?

Però... per què, si ens odien tant i tant (sí, odien, està ben escrit), no permeten que es trenqui la part odiada? Què són torturadors, que de l'odi en fan un plaer? I per què paguen amb diners de tots nosaltres els tertulians de les televisions estatals que repeteixen per un plat de sopes que Espanya és una democràcia i el «*poder judicial espanyol es de los más garantistas del mundo*»?

Vergonya *parda* de personatges de ment desequilibrada que creen ficcions ridícules que l'univers desmenteix cada dia. Foten fàstic. I les vomiten, ells mateixos, cada dia. Espanya està trencada, triturada, esmicolada, polvoritzada, i ells en són l'evidència.

Jo i dos o tres o tots els catalans ens podem entendre amb tots els espanyols, només amb unes excepcions: els que defensen continuar saquejant *España*. És per aquest fet que, molt fart, jo la vull trencar. Amén.

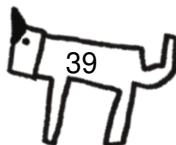

ALBA

Res no és veritat. L'absurda classificació dels animals, dels colors, de les plantes o les pedres és un atemptat a l'univers.

Fa dies que no existeixo i molts pensen que he perdut el cap. Si no existeixo, no em poden veure, tot i que ells diuen que sí i que sí. De fet, és també la seva no-existència qui els nega la possibilitat de posseir res, tot i que molts asseguren que tenen un déu i el món sencer. Viuen en la ficció d'entendre l'evolució com un fet material, i no saben que l'evolució és sempre mortal.

Aquests tipus de serpents no haurien d'existir. Valoro la possibilitat de deixar d'escriure per fer realitat la meva no-existència. Bé, si la lluna tanca la nit, l'Alba em podria convidar a un cafè. El cert és que no sé si existeix, l'Alba, ni tampoc el cafè.

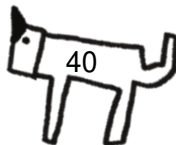
«MILLISME»

No m'agrada escriure de política però no puc deixar de fer-ho encara que no m'agradi. Què hi farem!

Avui, Puigdemont ha anunciat que anirà de cap de llista a les eleccions europees. El president ha defensat la unitat del món independentista fins a l'últim segon. La notícia ha fet mal. Puigdemont marca el temps i actua. Només cal llegir els sofistes i articulistes dels diaris i els comentaristes que, tot i que segurament mal pagats, bramen avui acusant-lo de tots els mals de la humanitat.

Dic i afirmo que el «millisme» fa i farà escola. Mireu ara com, en una entrevista, el periodista i escriptor Miquel Giménez treu faves d'olla comentant tots els moviments dels partits independentistes en pla burleta i amb actitud de profeta i de mèdium. Vomitiu. En Monegal fa el mateix però en sap més. Ara aniran a mort contra en Puigdemont. I aquest és el millor senyal.

Bon dia... són les 8!!!

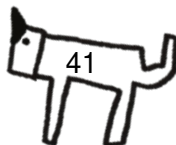
I VOSTÈ? BÉ, MOLT BÉ

Ben mirat, tot va bé. Som a mitjan febrer i les temperatures són de primavera. Les platges de Barcelona estan plenes de congressistes que venen al congrés mundial de mòbils, a l'acte inaugural del qual el monarca espanyol explica que *España* és una de les vint primeres democràcies del món.

El president Torra explica que el president electe és a l'exili i molts consellers electes, a la presó. La senyora alcaldessa explica que és republicana, i la senyora Arrimadas visita Waterloo per afirmar que la república no existeix.

En un acte de reflexió amb bisbes i cardenals, el papa Francesc entona el «mea culpa» pels abusos sexuals comesos a nens, nenes i monges per sacerdots del món sencer. Però la justícia, que, com sabem, va molt bé, no deté cap pederasta.

Per acabar de palesar que tot va bé, el monàrquic Pedro Sánchez va a Cotlliure 80 anys després de la mort de Machado per retre homenatge als exiliats republicans. I és que, tot va tan bé, que costa de creure.

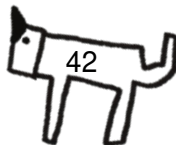

CANIGÓ

Els ocells no necessiten ponts per travessar els rius i volen lluny, molt lluny, per passar les vacances. Al peu del Canigó, a les cingleres de les gorges de la Fou, a finals de febrer principis de març hi arriba la parella d'aufrany. Sabeu d'on vénen? D'Egipte.

Només cal viure amb els ocells per parlar-hi, escoltar-los a punta de dia i cridant a la vesprada. Tots els ocells són amics i ens estimen. Els ocells, com tots els animals, no entenen els homes. No poden comprendre que als homes els agradin més les ciutats que les muntanyes.

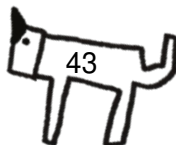
Tampoc no entenen per què els homes els volen engabiar. Els ocells ho saben tot perquè miren per les finestres i enfilats dalt dels arbres i les cingleres.

PRESENT O FUTUR?

És evident que el futur és urbà, de ciment de tecnologies que ens esclavitzen; però, per damunt de tot, el món és cada vegada més dels moviments urbans que idiotitzen fins a extrems inimaginables.

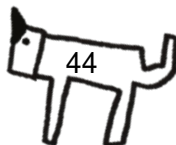
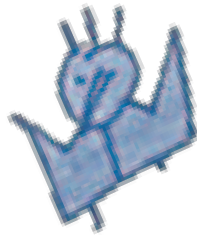
L'estat del benestar ha fracassat a tot Europa. Prometre constantment per guanyar eleccions que l'Estat et cuidarà els fills i els avis i que si no tens feina et pagaran un sou, i que tot, escoles, llars d'infants, universitats, colònies d'estiu, menjadors escolars, etc., etc. serà de franc, ha fracassat.

CALÇAT FORADAT

En només quatre dies hem perdut el passat. Eren temps d'hores més calmes i diàlegs obscens. Encara no érem rics, i ara, més pobres, ho volem comprar tot. I diem que tenim drets i poques obligacions.

Vivim sense paraules i els estris digitals parlen per nosaltres. No veig fills amb els genolls pelats, amb calçat foradat, calces brutes, descamisats. Veig pares administratius amb somriures de plàstic. I, pels pebrots d'un, tots monàrquics. Botox i Benidorm i «*estado de derecho*». Quina felicitat!

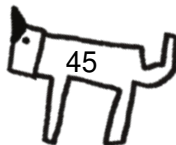
PSC-PSOE. LA DEMOCRÀCIA DERROTADA

El president Puigdemont explica que s'ha d'aprofundir en noves fórmules per tractar els problemes. Molts, però, es refugien en fórmules dels segles dinou o vint. Un dels problemes més greus que té plantejada la societat actual és el de la classe política, la qual, per defensar interessos moltes vegades inconfessables, utilitza la democràcia i la llibertat d'expressió per acabar amb la mateixa democràcia.

Ja comença el Partit Popular quan, amb majoria absoluta, saqueja i roba. Però el més gran és que, per perpetuar-se en el poder i limitar els drets de les minories, organitza les clavegueres de l'Estat.

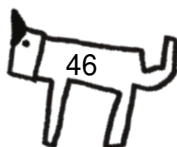
El ministre José Luis Ábalos, que el 1976 militava en les joventuts comunistes, devia aprendre molt bé allò del «centralisme democràtic», que es resumeix explicant que el que guanya un congrés del partit purga la minoria perdedora. Ell diu en públic, i no se n'amaga, que, si guanyen les eleccions però necessiten suport parlamentari, ha de ser de Ciudadanos. Està clar que Ábalos vol carregar-se les minories encara que siguin majoritàries a la seva circumscripció electoral.

Pedro Sánchez, Meritxell Batet, Ábalos, etc. volen utilitzar la democràcia per reduir els que no pensen com ells. «*La independència es imposible*», diuen, «*Es que los catalanes no la quieren*», però no permeten fer un referèndum per preguntar-ho.

I el soci desitjat és feixista; sí, feixista. Perquè en el moment que es va limitant la democràcia per tal de reduir les minories i l'oposició utilitzant la mateixa democràcia i llibertat d'expressió, això és anar cap al feixisme. Només cal llegir la història de Hitler, Mussolini i tants d'altres.

Pedro Sánchez no vol canviar el règim del 1978. Vol conservar la monarquia imposada pel general Franco, que continua més viu que mai. Tots plegats són tan pocavergonyes que utilitzen els morts republicans de la Guerra Civil per, sense escrúpols, viure de les rendes del franquisme. Meritxell Batet, Iceta i tots els que militeu al PSC, no teniu decència.

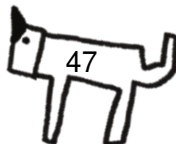
ELECCIONS

No sé el resultat electoral però he anat a votar. Fa molts anys vaig entendre que havia d'anar a votar encara que no em vingués de gust. De fet, si hagués d'aconsellar de les conseqüències de qualsevol resultat electoral, diria:

«Prepara't per al pitjor, guarda per a quan tinguis gana i viu tan amagat com puguis. Gaudeix dels amics i, sempre que puguis, enfila't per les carenes que veuen el Pedraforca. Queixa't per tot i per res, que és exactament el mateix, i maleeix els ossos de tots els que manen».

Tenim un país bonic, encara que tot s'arruïni molt ràpidament. Sabeu? Tots els partits procuren per ells. Els del 155, per castigar-nos per maleïts, i els independentistes, per subsistir. Jo sempre voto independentistes, però el sistema no funciona. Es desmenteix sol. Mai no es resol res i tot va malament.

Penso... i el canvi climàtic? Res. I els plàstic? Res. I la innocència? Destrossada cada dia. Sí, he anat a votar.

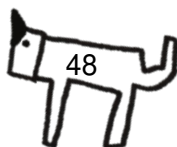

SANT CHIRINGUITO

Cada any quan arriba la festa de Sant Jordi, m'emprenyo. Mentida, crec que m'emprenyo més sovint. M'explicaré: Greta Thunberg és aquella meravellosa noieta que va per tots els parlaments demanant que legislin per lluitar contra el canvi climàtic. És molt aplaudida, però el cert és que ningú no li fa cas. Vol salvar el futur de la quitxalla. Res. Els dòlars per comprar voluntats són inacabables. Tant, com les llàgrimes de la Greta.

La festa de Sant Jordi, ridiculitzada per tot tipus de manipulacions i classificacions. Podem comprar tot tipus d'històries novel·lades, mitificadores i també inventades. On són els llibres que alerten ja del canvi climàtic? I els llibres que parlen de la sisena gran extinció? Enlloc.

Notre-Dame crema: drama mundial!!! Aviat s'aterrarà el Pedraforca, i sant Jordi i el drac se n'aniran a fer la copa a les ruïnes de TV3 i de RAC1. Els rebrà, en Graset? Els rebrà, en Basté?

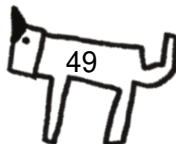
ESTACIÓ DE TREN

Tot és un mostrari de maletes amb rodes i de bosses de colors. Noies precioses i dones aterrades. Em fixo en una de molt bonica que porta un jersei de color verd esperança. Desapareix uns instants. Un grup de xinesos caminen xino-xano (què hi diràs, aquí, Esther Pujadas?) plens de paciència. Homes panxuts de cervesa arrossegueu el seu fetge cap al bar més pròxim per calmar tots els neguits. Executives i executius caminen lleugers com si se'ls escapés el tren mirant els panells indicadors.

Veig que, com sempre, tots anem enlloc, que és el nostre domicili permanent. Veig una senyora que llegeix però no puc veure el títol del llibre. Molts telefonen o miren el mòbil. Una noia cridanera discuteix per telèfon i diu que no vol anar a Egipte perquè té por. Diu que no és un país segur.

Tot d'una veig Tutankamon amb el seu carruatge d'or que s'emporta la noia del jersei de color verd esperança, que somriu. Ningú no ha vist res. Pels altaveus anuncien el meu tren cap a Barcelona. Arribats a l'estació de Sants, la noia del jersei de color verd esperança m'esperava. Gràcies, Tutankamon.

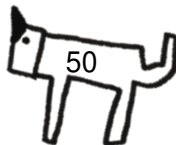

IMMORALS

Quan parlem de moral, em venen ganes d'amagar-me. Si algú exhibeix la seva moralitat, amiga meva, guardo els diners, perquè sempre utilitzen la seva moral per contraposar-la als immorals.

En el cas del sexe, puc veure moralistes pederastes i noies immorals que paguen els estudis dels seus germans. No acabaríem mai. Segurament, qui aparenta moral és de poc fiar, i el que no amaga la seva immoralitat podria ser un bon amic.

I tu? Moral o immoral? Et desitjo sort.

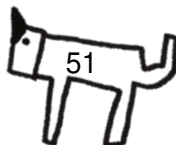
RUBALCABA

La mort de Rubalcaba ha sobtat tot el bestiar que encara queda de polítics de la transició. Espanya no és un país democràtic i, als que defensen la democràcia simulada i juguen brut, els donen el títol d'«*hombres de Estado*», perquè són capaços de burlar-se de l'autèntica democràcia per defensar privilegis, amagar corrupcions i comprar voluntats.

A Espanya pensen que el referèndum d'Escòcia no s'hauria d'haver fet mai («Los referéndums los carga el diablo», dirien els «*hombres de Estado*»). Només saben guanyar. No saben perdre. Defensen un rei franquista, neguen drets fonamentals, manipulen la justícia, etc.

És per aquest fet que l'Estat, el rei, els jutges i el poder legislatiu van reunir-se tots plegats, sense retrets, per acomiadar-se de Rubalcaba, l'únic mèrit del qual és que no va acceptar cap «porta giratòria». Un honor, sí senyor. Va tornar a la universitat.

Rubalcaba (PSOE-PSC), com Fernández Díaz, Soraya Sáenz de Santamaría, Corcuera... tots ells van construir «*las cloacas del Estado*», mai la democràcia. I és que Espanya, per molt que disfressin la mona, no és un país democràtic.

ELECCIONS

El resultat electoral ensenya les vergonyes de molts partits polítics que, poques hores després de prometre que mai no pactarien amb un partit, hi acaben pactant. Els socialistes, que no tenen vergonya, faran alcalde Xavier García Albiol a Badalona. Iceta conspira per destrossar tot el que pot, ofès perquè no va poder presidir el Senat.

Ara, Ciutadans ja pacta amb els socialistes, i la Sra. Colau s'oblida alegrement que els socialistes van cometre un dels actes més antidemocràtics de les darreres dècades, carregar contra els votants d'un referèndum, i van donar suport a l'aplicació de l'article 155.

A part de venjances, interessos inconfessables, etc., també hi podem veure interessos personals de poltrona. Són tan inútils que cap empresa no els voldria a treballar. Ara, les clavegueres de l'Estat les controla el senyor Ábalos, home cínic i que sempre juga brut, com en el seu dia feien Corcuera, Fernández Díaz o Rubalcaba.

Espanya és un país en què les eleccions són la festa de la loteria que sempre toca als que fan tampes; i tot, per defensar privilegis, una monarquia franquista i una constitució que no garanteix res.

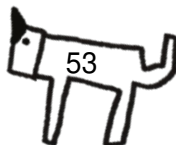
COLAU

Tots embogits, intenten aconseguir l'alcaldia de Barcelona. Escric això el dia 5 de juny a les 9 del matí, i crec que Ernest Maragall no serà alcalde de Barcelona. L'Estat, que vol dir monarquia, jutges, oligarques de l'IBEX 35, PSOE-PSC, Ciutadans, etc., aconseguiran, «*para el bien de España*», que Barcelona «*no tenga un alcalde independentista*».

Acabo de llegir que Pablo Iglesias ha «purgat» Pablo Echenique per tal de resoldre el seu propi fracàs electoral. Perdut Madrid, Ajuntament i comunitat, només els queda Barcelona. Crec que Ada Colau serà alcaldessa un altre cop, i els comuns faran tranquil·lament el triple salt mortal. Una vergonya? Sí.

Però el verdader escàndol és que el mar s'omple de plàstics i, nosaltres, també; que el canvi climàtic ja sigui irreparable, i que els ocells ens abandonin farts d'insecticides i herbicides.

El verdader escàndol és que parlin d'una Barcelona sostenible perquè esperen que la solució sigui que tots anem en patinet. El món urbà i la demència són el mateix. L'espectacle és repugnant. Sí, Ada Colau, alcaldessa.

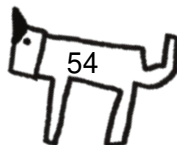
ELS OCELLS FUGEN

Tots els informes sobre la biodiversitat són negatius. Tots els informes sobre el canvi climàtic, també. Els ornitòlegs parlen de la reducció de milions d'ocells al planeta.

Continua el judici per rebel·lió, sedició i malversació. La candidata al Parlament Europeu, la Sra. Montserrat, i també la Sra. Levy, la Sra. Arrimadas, el Sr. José Zaragoza, el Sr. Llarena... existeixen, cosa que, segons el meu parer, provoca el canvi climàtic i la desaparició dels ocells i dels peixos.

L'espècie humana, en el teatre del ridícul infinit. On paren els senyors Aznar, González, Rajoy, Santamaría, Obiols, Narcís Serra, etc.?, veritables culpables de saquejar un estat, de crear les clavegueres per on transitaven les rates que ara també es moriran de fàstic en veure la degradació de l'Estat, fins al nivell d'haver-lo convertit en un femer.

Vostès també, Sr. Iceta i Sra. Batet. No es pensin que m'oblidava de la seva tasca de repressió...

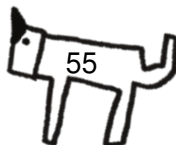

ANUNCI

Un anunci d'aigua mineral ens regala uns segons de tranquil·litat. Hi podem veure un riu de muntanya d'aigües cristal·lines amb uns cims nevats al fons. Passats uns segons, surten unes lletres i hi podem llegir que el millor que pot passar és que no passi res. Tot és un engany miserable, perquè l'aigua mineral la venen embotellada amb plàstic. L'anunci hauria de dir que el millor que pot passar és que no «ens» passi res.

Si la monarquia és un engany; si la Constitució és un engany; si la justícia és un engany; si la Colau, Borrell, Valls, Iglesias, Pedro Sánchez, etc. són un terrible engany de la democràcia, seria d'agrair que deixessin d'enganyar-nos dient que «el millor que pot passar és que no passi res», perquè seria tan bonic, que no passés res, que un dia aniríem a dormir felïços i ens despertàriem tots disfressats de Marchena.

CARITAT?

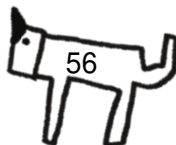
Tot podria ser més senzill, però ho fem tot complicat. Tot podria anar més lent, però anem a tot córrer. Com més tecnologia, més neguit, més papers i, això sí, cada vegada menys diners.

Des de l'Administració simulen una realitat que no existeix. No és cert, que la universitat tingui un cost baix. No és cert, que existeixin ajudes per a la gent gran. No és cert, que les llars d'infants tinguin costos assequibles. No. Gastem fortunes en festes i bacanals de Festa Major.

De fet, som tan inútils, que encara no hem desterrat les paraules *caritat* i *beneficència*. Som tan inútils, que els ajuntaments només atenen en funció dels models del segle XX que haurien d'estar oblidats.

El Gran Recapte, La Marató de TV3, fundacions, voluntariats, Càritas, Sant Tomàs, casals d'estiu i d'hivern, etc., la necessitat de crear la ficció que col·laborem amb aquestes institucions és una vergonya per a tots nosaltres.

En realitat, creiem més en la caritat que en la justícia. Mireu els sous de Soraya Sáenz de Santamaría, Felipe González, Aznar i el «màster» Pablo Casado i ho entendreu. Hem de viure rebels i pensar que tot ha de canviar.

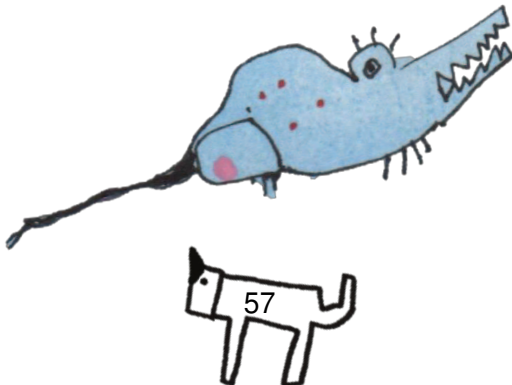

BARCELONA

Baixo a Barcelona. El dia passa molt feixuc. Dino amb uns amics. Gent, moltíssima gent. Fum, turistes i no-res. Ingràvids personatges alienats. Barcelona em deprimeix i marxo a tot córrer. Ja emmalaltia, començava a sentir pànic i la necessitat de vomitar. Si Dante hagués conegut la Barcelona d'avui, mai no hauria escrit *La divina comèdia*.

L'Esther Pujadas em comenta que, fins aquí, aquest Serpent queda «un pèl curt». Té raó? Segurament. Però el cert és que, en marxar corrents, recordo que fa temps que l'Ajuntament progressista, sostenible, transversal, feminista i coral de Barcelona vol organitzar uns jocs olímpics d'hivern.

El pànic es converteix en terror i pujo fugint comes ajudeu-me cap al Pirineu abans que els capitans Collboni i Valls, sota les ordres de l'emperadriu dels «desnonaments i manters», ho acabin de trinxar tot.

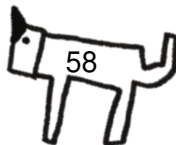

MADRID / ST. JOAN

Estació de Lleida. Dia de Sant Joan. Pujo a l'AVE. Demà tinc una reunió i acabo la temporada. Fins a la tardor, vacances. Al tren m'ofereixen tots els diaris espanyols. Demano l'*Ara* o *El Punt Avui*. Em parlen de *La Vanguardia*. Finalment, apareix l'*Ara*. Ja fa anys que no compro diaris en paper.

L'*Ara* sembla el butlletí intern d'ERC. Donen per liquidats els antics convergents i el que representa el president Puigdemont. Un article diu que, a Catalunya, només hi quedaran dos grans partits polítics: el PSC i ERC. Recordo els tripartits d'en Carod i companyia. La unitat independentista és impossible i el problema, i ho sento amb l'ànima, es diu vanitat.

Tots els que piquem pedra ho tenim complicat. Es veu que els ateus, agnòstics, vegans, vegetarians i verds no tenim cabuda en la Catalunya de patriotes dogmàtics que ja és ERC. Espero que pensin que els que no som creients —els que no creiem en els déus del cel ni de la Terra— també podem ser lliures i republicans. Estaria bé que algú expliqués que Sant Joan era una celebració pagana, que no era cristiana. Discursets, els justos, i quan siguem independents, si us plau!

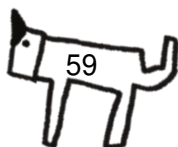

IMPERI

Soc independentista. Mai no em rendiré. Mai no perdonaré l'imperi espanyol que maltracta el meu país. Les nostres relacions amb Espanya, sempre impossibles: franquisme, dictadura de Primo de Rivera o els temps de Prat de la Riba. Tant li fa. Presidents de la Generalitat empresonats, exiliats o afusellats. L'imperi dels Borbons, actualment imposat pel *generalísimo* Franco, és tan cruel que no va acceptar un estatut votat fins i tot pel Parlament espanyol.

Estic tip i fart de tertulians que volen dividir-nos i que, com la Montserrat Nebrera (ex-PP), ens volen allisonar. Tip de personatges que volen fer partits catalanistes per pactar amb Espanya. Fart dels que parlen malament de Catalunya perquè els paguen el cul.

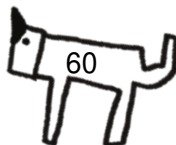
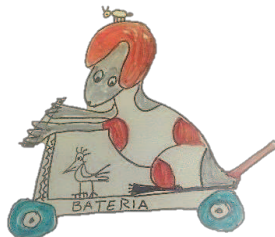
Soc independentista, i qui no és radicalment independentista és el meu contrari. Millor, és el meu enemic. I, com Mandela, De Valera o el Vietnam, no em rendiré mai. Sí, per mi, i ho dic clar, «Espanya ens roba», fins i tot la sang.

PATINETS

L'altre dia vaig provar un patinet elèctric. Peso més de 100 kg i el patinet em portava arreu. Vaig pensar que haurien de fer el dia del patinet. Veig que fan el dia de l'aigua i alguns, el del pa amb tomàquet i la sardana. També, el dia dels vius i els morts.

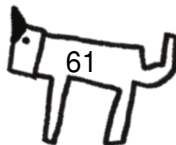
Seria bo provar de fer el dia del patinet en un àmbit reduït. A Manlleu i Torelló, o a Vic i Tona. Seria un dia fabulós. Sense cotxes, fins i tot sense bicicletes. Vindrien patinets de tot Catalunya i seria un èxit comercial. Molts patinets lligarien amb les *patinetes* i en naixeria un amor sostenible i silenciós. Sense casc, sense permís de conduir, sense edat, sense normes, sense Mossos. Una mica, seria com si tots plegats ens regaléssim un dia feliç, que ja ens toca.

DIPUTACIÓ

Tanco la ràdio i el televisor. No llegeixo cap diari. Miro el cel, diuen que avui plourà. Faig un cafè al bar. Jubilats i mames amb criatures. Dos funcionaris (els conec) parlen de la Diputació. Em distrec amb uns gossos que juguen. Veig els plataners del passeig i quatre pardals que busquen molles de pa.

Tots, jubilats, mames amb criatures, gossos i pardals, vam anar a votar l'1 d'octubre. Tots vam pintar de groc la vila. Maleït sigui. Ara, tots plorem en silenci.

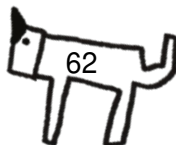
EUROPA

Diuen els buròcrates europeus que volen cobrar una taxa als que envasen productes en plàstic. Volen fer negoci amb els que contaminen. Fàcil: a més contaminació, més negoci. Aquest és el sistema pervers que ens ha portat fins a la terrible situació que vivim.

Si pagues, pots fer el que vulguis. Si pagues, pots cremar tones de querosè amb el teu avió privat o gasoil amb el teu vaixell. Si pagues bé, em pots comprar a mi, el jutge, el Govern i el Parlament.

No es tracta de prohibir res; es tracta de cobrar. No es tracta de pensar en el futur de tots plegats; es tracta de mantenir privilegis i tancar els ulls.

Buròcrates de tot el món: sou uns criminals.

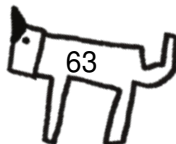
AGOST (I)

Carreteres plenes a vessar. Platges sense sorra i sense aigua. Només gent. Restaurants i bars, servint cerveses i patates braves.

La Lluna, cansada de la música de milions de quilowatts de totes les nits. Les havaneres, per als d'*El meu avi* i la droga, de tots colors, venuda arreu com caramels per a la quitxalla. I que el mes d'agost no s'acabi, que tot rebenti!

Temps de banyes i banyuts. I, el setembre, canalleta que sobreviuran en un conveni judicial, víctimes de molts que pensen que la vida és passió, hormones, porros i Bucay.

Vindrà l'hivern i ens queixarem per tot. Vindrà la primavera i, també. Vindran les vacances i ho tornarem a rebentar tot. Visca Eivissa i Formentera!!! De fet, ja està tot rebentat.

AGOST (II)

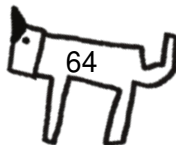
Els diputats, trastocats, discuteixen si cal salvar els naufrags. Donald Trump vol comprar l'illa de Groenlàndia. Milers de persones fan cua als aeroports en vaga fugint de la realitat. Ryanair tanca la base de Girona. Una bona notícia. La Generalitat i els hotelers, empenyats.

L'Amazònia es crema. Volen que no quedi res. Volen acabar amb els indígenes. Plantaran soja per engreixar porcs, i tot seran herbicides, insecticides i, finalment, purins. Foc a l'Amazònia, desforestació, soja, porcs, purins i botifarra. McDonald's i Espetec (ja ho saben... dos millor que un).

La justícia prepara la venjança prenent el sol. Franco: «*todo atado y bien atado*». Governava momificat des del Valle de los Caídos. Els reis imposats, de vacances l'un i operat del cor l'altre. Del cor?

Els independentistes practiquem el caïnisme de dia i de nit. L'Església aprofita per escripturar edificis i augmentar el seu patrimoni. El canvi climàtic, amb temperatures de rècord, amenaça la supervivència de la nostra (i d'altres) espècies.

Tot és plàstic. Molts neguen la realitat. Els gossos, immensos en la seva bondat, acompanyaran els sàpiens cap a l'extinció amb una tristesa indescriptible.

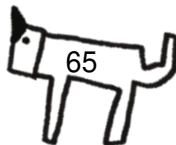
CULPABLE

El rei, Pedro Sánchez, Aznar, Duran i Lleida, Pablo Iglesias, etc. no són culpables de res. Ells i molts altres tenen la llengua castellana, una pàtria i una *constitución* o carta magna i van colonitzar molts països per tal de civilitzar els desgraciats indígenes que no coneixien les grandíssimes virtuts de la Corona castellana.

Els pobres indígenes van aprendre els manaments de la llei de Déu: van aprendre amb molt d'interès «no robaràs» (el número 7). «No mataràs» (el número 5) també el van conèixer ràpidament.

Senyors Iceta, Zaragoza, Camacho, Fernández Díaz i Arrimadas: confesso que vaig néixer culpable. Pobre de mi, soc català!!! El castellà el vaig aprendre al col·legi a força d'hòsties i, com un indígena, vaig estudiar *Formación del espíritu nacional*. Els capellans, negres com en Marchena, em feien cantar el rosari en castellà: «*Dios te salve Mariaaa...*».

Soc culpable, vaig néixer indígena com els meus fills, nets i molts amics. Nosaltres, culpables. Vostès, orgullosos de la seva llengua, pàtria i religió. El cert és que només són uns criminals. Pensen que la seva vida val més que la dels altres. I, això, és feixisme.

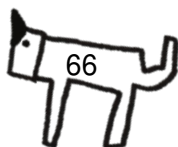
EVEREST

El personal que som tots plegats portem milers d'anys fent el ridícul. Finalment, el ridícul ja ens mata. Aquests dies ha mort gent cua per fer el cim de l'Everest. El Sr. Rajoy, sempre de vacances; ara i abans, fa el ridícul menjant marisc.

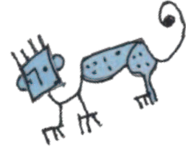
Margarita Yourcenar va escriure que «La por al futur facilita la mort». Es va equivocar. Vivim tan innocents fent el ridícul que aquí ho rebentem tot, fins i tot el cervell; i tenim fe absoluta en els medicaments i en la medicina pública i privada.

Sopa de colesterol, sucre, tensió, etc. Tot té la seva pastilleta. Tenim un telèfon que respon a tot: «La Generalitat, al teu costat». No tenim por de res. Al ridícul? Però si portem milers d'anys fent el ridícul, ara hem de parar? De cap manera!

El papa catòlic, la reina d'Anglaterra, en Putin i, ara, en Neymar. En Messi, lesionat. Això sí que és un problema!!! Un petit secret (que ningú no s'emprenyi): penso molt seriosament que els déus i el ridícul van arribar el mateix dia.

MAL CAMÍ

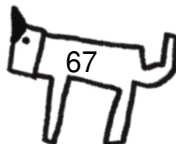

L'Estat espanyol ha triat un mal camí. Pedro Sánchez, tot i que té molta informació, un cop més, com tantes vegades, ha triat el pitjor camí convocant eleccions. Finalment acabarà governant amb el PP, que «por el bien de Espanya» li facilitarà vots quan siguin necessaris. En realitat, acusant Catalunya d'insolidària, el que fa és mantenir els privilegis de qui saqueja l'Estat cada dia.

Acabarà amb les portes giratòries? No.
Reduirà les administracions i els ministeris? No.
Congelarà les pensions i fins i tot les reduirà? Sí.

Per tal que tots els presidents autonòmics es tranquil·litzin, ja va anunciar que aplicaria l'article 155 a Catalunya per poder garantir el finançament d'una estructura autonòmica insostenible. En fi, el pitjor camí. Demagògia i amenaces.

I el PSC callarà. Fa temps que el PSC dels senyors Iceta, Zaragoza, etc. mengen de la cassola del PSOE. Sí, un plat de misèria humana amb patates. Venen temps complicats.

LINX IBÈRIC

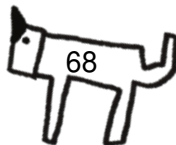
La Junta d'Andalusia ha gastat molts milions d'euros per criar el linx ibèric en captivitat.

Unes instal·lacions magnífiques amb tota mena de professionals: veterinaris, biòlegs, etc.

L'os bru introduït al Pirineu, on la Generalitat també gasta molts diners, serà el centre de debat en una reunió internacional entre l'Aragó, Catalunya i França per tal de regular el seu comportament perillós. Fantàstic. Malgastem els diners intentant introduir animals i els exigim que es comportin i que no ens ocasionin problemes.

Tots aquests savis, buròcrates de sou assegurat i malgastadors, encara no han entès que, per salvar l'os, el linx i l'àguila de cua barrada i mil espècies més, el millor és que marxem nosaltres.

Ben mirat i raonat, en un acte democràtic senzill, un dia podríem votar: polítics i capellans, o bestioles? Jo encara tinc molts dubtes del resultat. Què votarien els funcionaris? Què votarien els bisbes i els cardenals? Pobre os bru! Pobres orenetes! Pobre de mi!

MANIFEST COMUNISTA

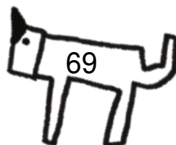
Les últimes paraules del manifest comunista diuen: «...i que les classes directores tremolin enfront de la idea d'una revolució comunista! Els proletaris només poden perdre les cadenes i tenen tot un món per guanyar. Proletaris de tots els països, aneu tots ben units».

Bé. Han passat anys i el cert és que tot pertany al segle XX. El centralisme democràtic i les purgues dels perdedors i assassinats fets en nom del proletariat van resultar un desastre. El comunisme, com el socialisme i totes les ideologies, només eren ficcions; però els morts, els torturats i els empresonats van ser una realitat.

L'existència d'una nacionalitat espanyola és una ficció. Però els presos, les imposicions, les tortures i les corrupcions són una realitat.

Un advertiment molt seriós que no és cap ficció: he menjat molt tomàquet i tonyina, cada dia. Finalment m'ha pujat l'àcid úric i el dit gros del peu s'ha inflammat com un tomàquet.

Ara, els comunistes fan de professors universitaris amb plaça de propietat i els socialistes, els del PP i altres viuen instal·lats a les portes giratòries defensant els seus privilegis. El manifest comunista no el recorda ningú. De fet, prefereixo menjar tomàquet amb tonyina i suportar la gota que aguantar socialistes i comunistes defensant la monarquia.

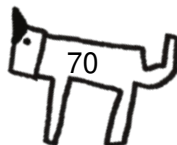

PORCS GEGANTS

Les granges de porcs xineses estan afectades per la pesta africana i per això s'han hagut de sacrificar molts animals. La falta de carn porcina ha obligat a prendre mesures urgents. Ja han començat a criar porcs gegants que pesen més que un os polar mascle: 500 quilos.

Tot va de mal borràs, i llegeixo que el cabal actual del riu Ter és el més reduït des de 1931. La diferència és que, ara, l'aigua està molt contaminada pels purins. Vist que tot té solució d'urgència, si aquí, per competir amb els porcs gegants xinesos, també en criem uns de més gegants, els purins seran tan abundants que el cabal del Ter augmentarà molt. Els diaris podrien explicar que tenim reserves d'aigua per a Barcelona per a un any.

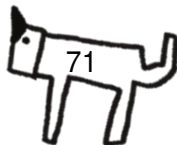
No tinc clar d'on trauríem l'aigua per abeurar els porcs, i em costa d'imaginar pernils tan i tan grandiosos. I les culanes? Tothom tranquil, el món és una meravella. Cal confiar en els sàpiens i, evidentment, en els porcs.

SENTÈNCIA. SENTÈNCIES. SENTENCIATS

Anton Txékhov deia que l'art d'escriure consisteix a dir molt amb poques paraules. Era ateu i doctor en medicina. «La medicina és la meva legítima esposa i la literatura, la meva amant», va dir. Té contes molt bonics i també obres de teatre.

Aquests dies publicaran la sentència dels presos polítics catalans. Serà llarga, llarguíssima. En realitat, no diran molt amb poques paraules com Txékhov. Escriuran molt per justificar un càstig d'Estat en nom de la democràcia. En realitat, un crim.

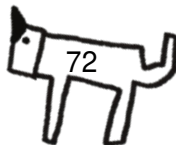
RADICALS

És fàcil ser radical dogmàtic i no aconseguir res. És fàcil demanar la dimissió del conseller Buch i criticar el president Torra únicament i exclusivament per tacticisme electoral.

Els unionistes no demanen la dimissió de ningú de la CUP o d'ERC. El president Torra és el problema, com el president Puigdemont, perquè volen negociar un referèndum d'autodeterminació. No volen pactar res més. És per aquest fet que són perseguits.

El que fa el Govern gestionant la intervinguda autonomia que tenim, esperant el moment que haurà d'arribar, és d'una radicalitat increïble. És fàcil fer posturetes com fan molts d'ERC i la CUP.

Recordeu allò de les 155 monedes de plata? Compte, que no us les fotin pel cap!

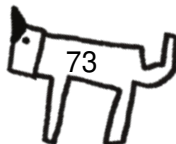
PEDRO SÁNCHEZ

Són dies de tardor sense bolets. Avui, llevantada. Rius i rieres que, amb crit fer, s'emporten vides i patrimonis. Tot passa esperant que el Valle de los Caídos lliuri la mòmia de Franco.

Són dies tristos. Els bisbes callen i no volen veure la violència de l'Estat contra els independentistes catalans, no fos cas que l'Estat, hereu del franquisme, deixés de pagar. Cal complir amb el concordat.

Pedro Sánchez ha exhumat Franco per salvar el rei. Però la realitat és una altra. Als socialistes, Franco, al Valle de los Caídos, no els servia per a res. A fora, sí. És el record de la dictadura, el que mostren els socialistes. És el record del franquisme i la repressió.

Sánchez, que és un gran manipulador i covard, encara intenta que Franco li faci la feina que ell, per inútil, no sap fer.

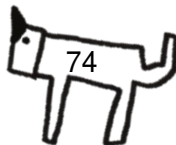

AI LAS!

Costa d'entendre el comportament dels humans. Costa d'entendre que tinguem lleis, i costa encara més d'entendre que l'aplicació de la llei acabi sempre només amb violència. Costa d'entendre que es defensi el feudalisme, un rei, una princesa i tota la corrupció dels que defensen el sistema per enriquir-se; però el que costa encara més d'entendre és que els que deien que eren progressistes d'esquerres i mil coses més defensin el mateix que els feixistes.

Perquè tothom m'entengui, em refereixo a la Sra. Colau, el Sr. Iceta, el Sr. Asens, etc. Al final, el resultat és acceptar la repressió i acostar-se al poder de l'Estat per tenir, també ells, més poder.

El Sr. Sánchez és igual que el Sr. Aznar i la Sra. Colau, la qual, no ho oblidem, és alcaldessa amb els vots de l'exministre Corbacho i l'exprimer ministre francès Manuel Valls. Tots dos, de Ciutadans. Misèria humana. Sense fi.

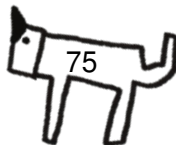

MÀGIA PURA

La Vanguardia publica fotos de Savassona. Explica la màgia de les seves pedres i parla gairebé d'encanteris i de boscos farcits de follets. Situa Savassona prop dels pantans de Sau i Susqueda.

Els administradors de l'Espai Natural de les Guillerries-Savassona de la Diputació de Barcelona van triomfant en el seu objectiu que aquesta àrea sigui un parc temàtic. Serps i llangardaixos de plàstic? Per què no? Com les flors. I, aviat, rovellons musicals que, quan els trobin, els mateixos bolets cridaran: «un rovelló!!!».

Aviat, a Savassona veurem zombis nocturns parlant amb les bruixes i amb l'ànima d'en Serrallonga. Però, que no en tenen prou amb la Sagrada Família? Que no en tenen prou amb l'Aquàrium i el Zoològic? Naturalment, la màgia, perquè sigui autèntica, no pot venir de la Sra. Colau. Ella hi pot ajudar molt, però els ancestres només els poden trobar els que llegeixen *La Vanguardia*.

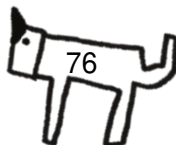

FUM, FUM, FUM

Il·luminarem els carrers; això sí, ara, amb leds perquè són més ecològics. I veurem el tió amb barretina a totes les botigues. Les associacions de pessebristes faran de les seves, i els pessebres vivents continuaran ben vius, com cada any. Veurem aquells Pares Noel vermells que s'enfilen pels balcons i, en una fartanera de paràlisi mental, menjarem tota mena de torrons i neules.

Ja ho sé, que ho critico tot, que res no m'està bé. Soc destructiu i apocalíptic. M'agrada la innocència, m'agrada pensar en un altre món que he conegut, que existeix i mor de gana.

No m'agrada el Nadal per cristià, comercial i de consciència malaltissa. El Gran Recapte? La Marató? No tenim vergonya. Com a mínim, hauríem de callar. Sabeu? El fum, fum, fum no amaga res.

POLÍTICA

Voldria parlar de política i no puc; parlar dels senyors Iceta o Zaragoza o de la senyora Camacho sobre La Camarga, i no puc.

La veritat és que llegeixo i escolto notícies molt difícils d'entendre que parlen de *Gobierno* i de consultes en els partits. També em va cridar l'atenció una altra que deia que el rei Felip VI, en un viatge a l'excolònia de Cuba, demanava més democràcia a l'illa. I, pocs dies després, visitava l'Aràbia Saudí. És per tot això que no puc escriure sobre política.

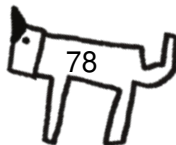
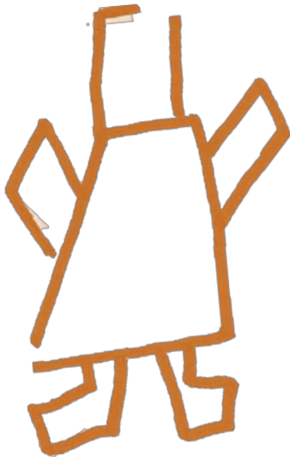
Avui, qualsevol analista polític que tingués un xic de sentit comú ingressaria immediatament com a trapenc a l'orde Cistercenc de l'Estricta Observança. Un servidor, que no analitza res, em plantejo seriosament la possibilitat d'ingressar a l'orde dels Frares Muts.

CHARLES DICKENS (1812-1870)

Tot i que a Dickens se'l coneix per la seva producció realista, és imprescindible llegir la seva obra de contes de temàtica sobrenatural, fantàstica i terrorífica, on els fantasmes prenen vida en contes curts com *El passeig del fantasma*, *Conte de Nadal*, *Per llegir quan es fa fosc* o *El guardaagulles*, narració que rellegeixo tot sovint per sobreviure a la realitat terrorífica monarquicojudicial actual.

Avui, Charles Dickens, o no escriuria res o es passaria la vida fent de fantasma cronista de qualsevol parlament del món. Això sí, en el cas de fer de fantasma al *Parlamento de España*, el jutjarien per rebel·lió.

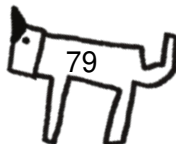

DISSABTE A BARCELONA

Els llumets (leds) de Nadal cremaven com les flames de l'infern a la innocent Barcelona. Cues per comprar i comprar. Persones sense rostre caminaven cap a enlloc i omplien tota la ciutat. Eren condemnats i condemnades a l'infern dirigit amb mà solidària i sostenible per l'arcàngel Colau?

Els busos sostenibles passaven per les parades farcits d'inconscients i no s'aturaven enlloc, i els taxis estaven desapareguts en la tarda nit de felicitat. Dimonis de colors i molt banyuts dansaven sense descans per la gran ciutat, i les *dimònies*, totes prenyades, miraven sense ulls el futur.

Vaig veure una noia que portava un llaç groc a la solapa i vestia de vermell. Vaig preguntar-li com podia sortir de la meravellosa ciutat. Em va mirar sense ulls ni orelles i em va dir que ella no era de Barcelona i que s'escaparia de l'urbs amb els Ferrocarrils Catalans. Catalans? Sí, catalans. Puc venir amb vostè? I tant! I ara ja fa tres mesos que visc a Terrassa.

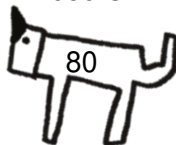

KIM JONG-UN

Volia parlar de política però em costa molt. M'anima veure la retirada que Kim Jong-un, líder de Corea del Nord, té amb Miquel Iceta, del PSOE-PSC. Vaig veure que al congrés del PSOE-PSC, amb més de 1.000 delegats, el Sr. Iceta va ser aclamat per unanimitat. En realitat, els votants no eren militants. Tots eren funcionaris o polítics (pràcticament tots cobren de l'erari públic).

El sou mitjà d'un funcionari és de 2.650 €; a l'empresa privada, el d'un treballador és de 1.772 €. Costa d'entendre, però els que cobren menys en realitat són els que paguen el sou als que cobren més. Dels autònoms no en parlem perquè ningú no en parla, i menys encara el que segurament serà president del nou Govern investit amb l'ajuda d'ERC. Costa d'entendre, jo no puc; és com si, el dia abans que ens decapitessin, anéssim a fregar el pis del nostre botxí.

El Sr. Sánchez i ara també el Sr. Iglesias, que serà vicepresident (com la senyora del Sr. Iglesias, que ara serà ministra; i la filla del terriblement assassinat Ernest Lluch, que també serà ministra —perquè es veu que el problema és que tothom vol ser ministre, i aviat tindrem més ministres que parlamentaris perquè és urgent descentralitzar el poder; i llavors em pregunto què faran, però es veu que ells no ho pensen perquè, de fet, no descentralitzaran res de res, perquè és el que han fet sempre); deia, doncs, i per acabar, que aquesta colla de penques tenen inclòs en el programa pujar un 2 % el sou dels funcionaris — oh!!!, que són els dels 2.650 € de mitjana— i un 0,9 %

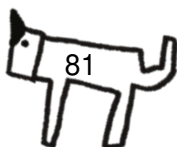
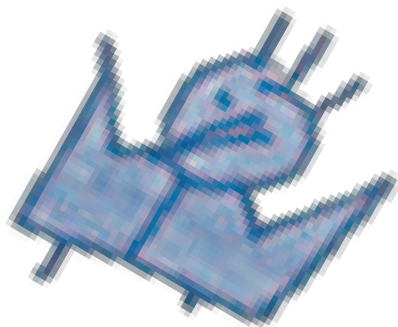

la renda dels pensionistes. I dels altres treballadors, no en sabem res.

Bé, tot això, amb el suport de la Judicatura, la Guàrdia Civil i el rei. I, si algú que cobra la no-contributiva es mor de gana i es queixa, a Catalunya algú diu que perquè ens robin a Madrid preferim que els lladres siguin catalans, almenys així alguna cosa es queda a casa.

Llavors, el govern progressista, amb el suport d'ERC, vindrà i ens trencarà la cara com l'1 d'octubre perquè «*España no se rompe*»!!! De fet, pel que veig avui, 1 de gener, l'espectacle està assegurat. La desgràcia és que la imbecil·litat de tots la paguin els més innocents.

PERFUMATS

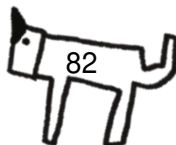
Aquests dies de joia nadalenca, de torrons, més torrons i pastorets; sí, aquests dies d'amic invisible, tió i *tiona*, Pare Noel —uh, uh, uh!— i també dels Reis d'Orient; aquests dies de tanta desorientació per anar a esquiar o a la platja perquè sí; i perquè no?

Aquests dies veig anuncis de perfums, molts, més, encara més, amb noies exuberants parlant en castellà però amb pronunciació galàctica: Caggoliina Heguera, oh!, Dolxxe Gabannna, Rouuuge de Ninna Riccciii, Aaqua Fressca d'Adolfffo Dominguesss, Bosss, Scandalll de Jean Pool Gaultieggg, Pago Gabanne... Noies seductores, homes perfectes en calçotets, piscines, transparències, ulls insinuants, etc.

I tot això, per a què? Per seduir? Per demostrar amor, sentiment i passió? Per despertar hormones amagades i desconegudes? Quines coses!!!

Què diria Garcia Lorca si veiés això? No podria escriure *La casada infiel*: «Y que yo me la llevé al río creyendo que era mozueta, pero tenía marido. Fue la noche de Santiago...».

Acabo. Una dita que té més anys que tots els perfums que venen de París, i que encara es diu i és ben certa degut al passat volcànic, clama que «qui no carda a Olot, no carda enlloc». És ben cert.

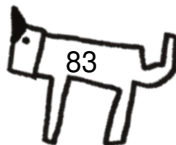
RATES

Els sàpiens no volem acceptar que som el problema, que la nostra capacitat de destrucció actual ens converteix en l'animal més pervers de l'univers conegut. I no té solució. Continuem vivint la mentida de Nadal, convertint en ficció l'existència de la felicitat, i ens deixem explotar per monstres de deu caps polítics, religiosos i del crèdit il·limitat.

La paraula *rata* els genera repugnància, però la paraula *sàpiens*, no. És curiós. Els que no creiem ni en l'home ni en Nadal preferiríem viure amb les rates. Sense governs, parlaments, ajuntaments ni museus. M'agradaria veure tot Manlleu i la Plana plens de rates que juguen i corren pels camps menjant flors i arrels. Les rates, a la Barcelona de la sostenible Colau, hi conviuriem en pau amb coloms i cotorres.

Les rates ja vivien a l'Àsia, el nord de la Xina i Mongòlia fa cinc milions d'anys. Al neolític van començar a conviure amb l'home. Són molt llestes i s'adapten molt. També viuen al desert: en un viatge que vaig fer-hi, feia dies i dies que no vàiem res, ni camells ni sàpiens. Al vespre van aparèixer unes rates blanques i vam sopar junts. Tot va ser molt agradable.

Al desert, les rates, les estrelles i el sopar. A Barcelona, la Colau i l'Iceta, la catedral i "la Caixa" i, al Vaticà, el papa Francesc. No cal pensar gaire, per triar.

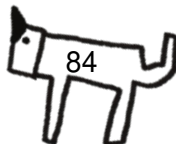
ECOCIDI

La Cimera del Clima de Madrid ha fracassat. Les dotze campanades de Cap d'Any, un èxit. Oh, que *maku!!!* Tothom, encegat.

Paul Kingsnorth manifesta en una entrevista que «L'ecocidi ens demostrarà que estàvem equivocats. I arribarà l'apocalipsi». Explica que ja no val la pena entregar-se a l'ecologia i que el capitalisme ho absorbeix tot. «El canvi climàtic és imparable», diu, «i la nostra extinció i la d'altres espècies és inevitable». També afirma que el planeta no té cap problema. Hi estic d'acord. La Terra ja ha tingut moltes extincions. Les conseqüències del desastre actual ens afecten a nosaltres i moltes bestioles, però el planeta continuarà i tot farà el seu curs.

Un anunci que veig a la televisió aquests dies de consumisme nadalenc explica que «El primer home que posarà els peus a Mart ja ha nascut». I tant, que sí! I els que ens extingirem abans que l'home arribi a Mart, també!!!

I per què lluitar? Per viure en una monarquia imperialista, violenta i repressiva? Tancaran l'extinció a la presó? Vòmit sense fi.

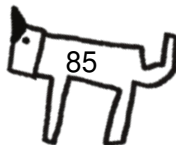

LLEVANTADA DE GÈNER

Costa d'entendre com s'ha gestionat la regulació del Ter durant la llevantada. Han obert i tancat comportes com si juguessin al parxís: han inundat Girona quan la llevantada ja afluixava i no les van obrir quan ja s'anunciava molta precipitació i gruixos de neu de dos metres a les capçaleres del Ter i el Freser. El problema: garantir l'aigua a Barcelona, però no saben ni gestionar la vida de les formigues. És el centralisme de la Ciutat Comtal.

I, per acabar de fer una mica més el ridícul, entre altres desastres, van demanar als habitants de Vilanova de Sau que es confinessin a casa perquè la riera Major baixava desbordada. Per si algú no ho sap, aquest poble osonenc es troba a quilòmetres de la riera.

Venen dies complicats. Alguns dels que explicaven que tot era possible, ara diuen que volen pactar amb el seu botxí. Se'ls en fot la quitxalla, el canvi climàtic i l'univers sencer. Això sí, parlen amb les lleis del Vaticà i els dogmes de l'estupidesa.

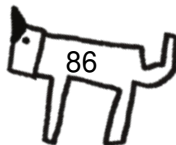
INTEL·LECTUALS DEL FUTBOL

Tot és tan fabulós que costa de creure. Els tertulians de futbol parlen i analitzen, i ja feia dies que volien que l'entrenador del Barça, Ernesto Valverde, fos destituït. Cap no demanava que la Junta dimitís.

El president Bartomeu, amb cara de bona persona, junt amb la Junta de Sandro Rosell, van ser protagonistes de l'Assemblea més vergonyosa que s'hagi vist mai a can Barça. Van intentar arruïnar la Junta de Joan Laporta judicialitzant la gestió del president i de tota la Junta que més resultats positius —esportius i econòmics— ha aconseguit en la història del club.

El Barça portava Unicef a la samarreta i l'equip ho guanyava tot. Ara, en fase de decadència, malgasten els diners i depenen de dos o tres jugadors i, per salvar els mobles, «fan dimitir» Valverde i fitxen un entrenador que té el *cruiffisme* com una religió, sense deixar marge als jugadors. Això fracassarà, perquè el dogma mai no pot vèncer la creativitat.

En fi, si no glaça, anuncien virus xinesos, i els polítics ja només viuen pensant en ells mateixos. Sous, portes giratòries, jutges defensant un estat repressor, i uns presos polítics amb sentències que són pura venjança. La decadència del Barça avorrirà fins i tot els cargols bovers. Només falta —tot podria passar— veure Mariano Rajoy presidint la *Real Federación Española de Fútbol*. Fabulós!

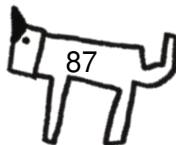

MIMOSSES

A vegades prefereixo no pensar gaire perquè, si analitzo el món actual de consumisme ferotge i bogeria encara més ferotge, podria passar que m'emprenyés, i això no em convé perquè... per què emprenyar-me si no puc canviar res?

Moltes persones que viatgen busquen lluny de casa nostra muntanyes, pobles, museus i ciutats d'anomenada. Crec que no cal anar amb avió i fer cues per veure tot això, ja que Catalunya té llocs amagats magnífics. Aviat arribarà la primavera i floriran les mimoses, i a Maçanet de Cabrenys podran gaudir d'un bosc sencer amb aquestes plantes: la muntanya es torna groga i emociona.

Les Alberes, el Solsonès, el pla del Revell, els sallents que tenim arreu, el Pla de l'Estany, Mieres o la serra de Finestres. Els llocs hi són a milers, amb gent amable i bona cuina. Si busqueu bé, trobareu l'encant de les coses petites. Penseu que ni Roma ni Rio de Janeiro podran tenir mai l'encant i la pau que cada dia ens regalen Cabrera i el pla d'Aiats. Salut!

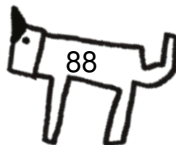
SETMANA DELS BARBUTS

En la tradició catalana, la setmana dels barbuts inclou la celebració de Sant Pau ermità i Sant Maur abat (15 de gener) i de Sant Antoni abat (17 de gener). Aquests sants es representen sempre lluint llargues barbes. Tradicionalment, aquesta setmana es considera la més freda de l'any.

El canonge Collell (Vic, 1846-1932) escriu, referint-se al fred que feia: «De les barbacanes penjaven uns caramells de glas, com unes espases; essent precis senyalar, per toch de pregó, una hora al matí per fer-los caure de les teulades, sense perill dels que poguessen transitar per sota» (*Memòries d'un noi de Vic*).

Bé, tot camina a pas lleuger i tot canvia molt de pressa. Aquest any, la setmana dels barbuts, molts prenien el sol amb samarreta i ja s'anunciava la llevantada Glòria, la qual, degut al canvi climàtic, deixava la tardor per presentar-se a l'hivern. Aigua arreu. Acabada la llevantada, altre cop amb samarreta.

Aviat, això sí, per decret de compliment obligat, sortirem de nit vestits amb gel·laba, amb calçotets/tanga o sense, qui sap? De dia, 50 °C. República o monarquia?

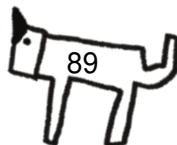

CORONAVIRUS

Segurament, i encara que sigui temporalment, farà més el coronavirus per lluitar contra el canvi climàtic que totes les Administracions de bona i mala voluntat: deixarem de viatjar amb avió, ens desplaçarem només el necessari, menjarem més a casa, farem vacances al territori, passejarem pels boscos, llegirem llibres i tornarem a jugar a escacs. Contaminarem menys perquè procurarem evitar el contagi.

Diuen que el fet que estiguis curat no vol dir que no et puguis tornar a contagiar. De fet, el coronavirus posarà en evidència la gran quantitat de mentides que hem inventat.

Si deixéssim de menjar porc i de celebrar el dijous llarder, fins i tot tornarien les papallones. Ja ho veurem... No veig polítics capaços d'entendre el que està passant. Per què no denunciem el coronavirus a la Fiscalia?

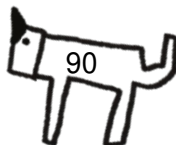

JUSTÍCIA I MÉS JUSTÍCIA. VISCA LA JUSTÍCIA!!!

És evident que el que Einstein va dir fa temps, «Quan la tecnologia superi la nostra capacitat de comprensió, només tindrem generacions d'idiotes», ja és una realitat. Fa dies que viu entre nosaltres un personatge que compleix a la perfecció la predicció d'aquest científic: el secretari general del PSOE-PSC, Miquel Iceta.

Iceta no entén que la vaga de La Canadenca a Catalunya va regalar les 40 hores de treball setmanal a tot Espanya. No vol entendre que els presos i els exiliats polítics lluiten per una república perquè entenen que el rei és una herència de totes les dictadures. No entén que volem un sistema diferent, de respecte al dret a l'autodeterminació.

Diu que la manera de no judicialitzar la política és complir la llei. Sí, la llei franquista de Vox, Aznar, Felipe González, el rei i, evidentment, d'Iceta.

MARTA PASCAL

Moltes vegades, els polítics prenen decisions que costen molt de comprendre. Moltes vegades, no obeeixen a raons ideològiques ni de programa. Obeeixen a raons personals.

Per què Marta Pascal es va entrevistar un dia secretament amb Pérez Rubalcaba? De què van parlar? Puigdemont li va perdre la confiança i ella, sobre això, diu que «el president no accepta la discrepància».

A mi, Marta Pascal tampoc no em genera res de bo, i la prova que el president Puigdemont tenia raó és que la senadora s'entrevista amb diverses persones i explora la possibilitat de crear un partit nou.

De fet, està en fase venjativa («No m'estimes, doncs et cremaré la casa»). Res, que amb la seva actitud dona la raó a tots els que desconfiem d'ella. Evidentment, a totes les televisions i ràdios unionistes té les portes obertes de bat a bat. A TV3, també, per descomptat. El cert és que cada vegada que obre la boca escup escarabats pudents.

CONFINATS (I)

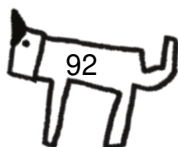
«JUNTOS, VAMOS A VENCER EL VIRUS»

Escriuré 'Serpents', farem endreça, llegirem i, tot d'una, veurem que el cert és que nosaltres ens confinem però l'estúpidesa imperial espanyola no es confina mai. Si existís físicament un ser que s'anomenés *vergonya*, es moriria de vergonya. Mort, no pel coronavirus; sí pel *presidente del Gobierno de España*, que no para de dir que «*Unidos, venceremos el virus*», que ha mobilitzat l'Exèrcit per vèncer-lo i ha posat sota les ordres del ministre de l'Interior totes les forces de l'ordre públic segrestant competències.

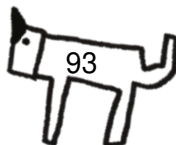
No deixa confinar les zones de més risc per allò de la «*unidad*» i a Madrid els morts es compten per centenars. La ministra de Defensa amenaça el president Torra perquè no va voler firmar un document amb el qual no estava d'acord, i Vox demana que el detinguin perquè diu el que pensa.

El rei fa de les seves (en parlarem un altre dia) i, ara que sabem que també és un lladre com el seu pare, el PP, el PSOE, Unidas Podemos (Sr. Iglesias i Sra. Colau), Ciudadanos i Vox el defensen. Madrid requisa fins i tot el material sanitari.

Espero que, quan acabi aquest episodi («*Juntos, vamos a vencer el virus*»), el coronavirus deixi una imatge clara, diàfana i transparent a tot Espanya dels inútils que ens governen.

El coronel Pérez de los Cobos, la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, condecorats per reprimir els que defensem la democràcia. El personal sanitari de Catalunya, maltractat i escopit per un ministre del PSOE-PSC que es diu Salvador Illa. Vergonya. Si fossis un ser viu, et moriries de vergonya o et mataria el Sr. Iceta o la Sra. Colau.

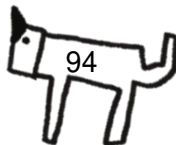
CONFINATS (II)

BORBONS

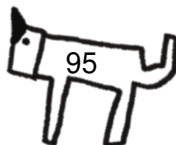
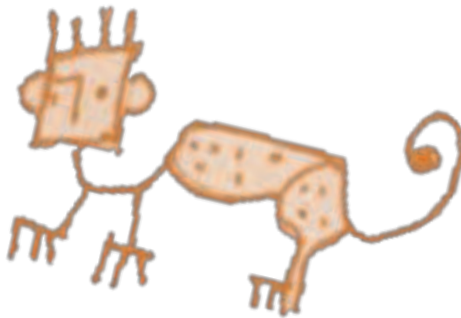
Fàcil d'entendre. El *generalísimo* Franco, després de perpetrar un cop d'estat contra la República conjuntament amb altres militars, d'imposar després de la guerra una dictadura de repressió amb afusellats i exiliats, i també de donar suport al nazisme d'Adolf Hitler i al feixisme de Benito Mussolini, va amagar els camps d'extermini nazis als espanyols i va enviar una divisió de l'Exèrcit a donar suport al Tercer Reich.

Franco va afusellar demòcrates i va perseguir la llengua i la cultura catalanes. En fi, el *generalísimo* Franco, que va morir al llit, no ha estat mai repudiat en la franquista democràcia espanyola, perquè a tots els partits unionistes ja els va bé, perquè pràcticament tots els membres dels partits polítics que pasturen per Madrid, com jutges i militars, gairebé tots, dic, són fills o nets de polítics franquistes.

Acabo. Franco era tan dolent i criminal que, per acabar de maltractar tots els espanyols (menys els buròcrates de Madrid), per morir-se tranquil fent mal, va restaurar la monarquia dels Borbons. És la venjança per haver-lo desterrat del *Valle de los Caídos*.

Franco continua ben viu, reencarnat en la misèria dels Borbons. Ara bé, haig de dir que em costa d'imaginar el criminal Franco de bracet amb la Sra. Corinna o la reina Leticia. Però tots els partits de Madrid defensen el rei, tots defensen Franco. Els hi va el sou i els privilegis.

CONFINATS (III)

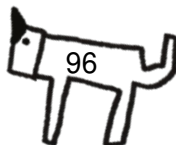
ECONOMIA DEL VIRUS

Fins fa poc, l'Estat espanyol era «el *palco* del Bernabéu». Les grans corrupcions es cuinaven en aquest lloc. De fet, l'Estat són cinc-cents famílies de Madrid, el rei, els jutges, la Policia Nacional i la Guàrdia Civil. L'Exèrcit, pel fet d'estar a l'OTAN, s'ha modernitzat.

L'Estat sempre va contra tots els espanyols, siguin d'on siguin. L'Estat sempre defensa privilegis, portes giratòries, jubilacions anticipades, pagues extraordinàries, mútues i, fins i tot, a Madrid hi ha un camp de golf gratuït només per a ells. Bé, no acabaríem mai.

Ara comencen a tenir problemes, perquè, després de tantes preferents, abusos hipotecaris, ajudes de milers de milions a la banca, etc., els maltractats espanyols comencen a reaccionar, tot i que la dona d'un conserge del Museu del Prado accepta aquesta situació perquè, encara que siguin engrunes, també viu de la tómbola madrilenya.

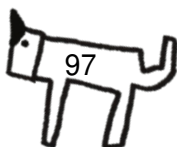
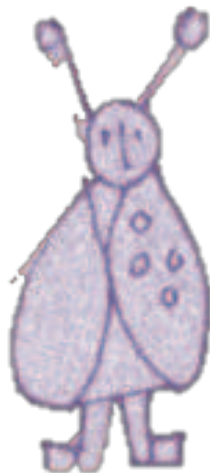
Una altra cosa és el Govern, que sempre arriba al poder amb promeses que no compleix mai. Molts d'esquerres es tornen ràpidament defensors de l'Estat, i així podem veure com el Sr. Pablo Iglesias, la Sra. Colau, etc. s'han tornat monàrquics i també volen viure del *xanxullo* madrileny.

Les ajudes de 200.000 milions d'euros anunciades pel president espanyol, el Sr. Sánchez, un cop més són una mentida. L'única manera d'ajudar la gent que tanquen el negoci o es queden sense ingressos és fer el que fan els països democràticament avançats: pagar un sou de 1.000 €, per exemple, a tots els que demostrin que s'han quedat sense ingressos pel coronavirus.

Però no ho faran perquè volen controlar a qui ho donen, perquè en el seu instint centralista i miserable pensant més en el vot que en les persones. De fet, l'Estat i el Govern espanyol són molt inútils, i és per això que necessiten les porres de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil.

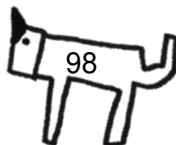
ESCALIVADA

Al somni estava confinat però, com en una cuina infernal, no parava d'escalivar pebrots, molts pebrots, i quilos i quilos de cebes i albergínies que introduïa en uns grans pots de vidre. Tenia tants pots que vaig pensar que podria viure anys confinat i que en regalaria als veïns; això sí, guardant les distàncies i amb mascaretes. Era fabulós. Pebrots, pebrots, pebrots.

Tot d'una em vaig despertar. La televisió i la ràdio no estaven apagades i els llums de casa, tampoc. Encara impressionat pels pebrots i les cebes, vaig escoltar una veu que deia «*El Gobierno no se arrepiente de nada*». Era el senyor Marlaska.

De què s'ha de penedir, el *Gobierno*? També parlaven molt del «*pico*». «*Pico? Quin pico?*», vaig pensar jo, que encara veia escalivada arreu. Però què passa? Ah!, ara recordo que estic confinat i no m'he assabentat gaire de res.

Una altra notícia deia que Espanya era el país del món amb més morts per milió d'habitants, i vaig tornar a escoltar la veu que repetia: «*El Gobierno no se arrepiente de nada*», «*pico, pico, pico*». Vaig despertar-me del tot; no pel coronavirus, no. Vaig plorar. Havien de guardar els morts en pistes de gel. Les persones morien sense assistència. «*El Gobierno no se arrepiente de nada*». No, mai no es penedeixen de res. Això és *ESPAÑA*.

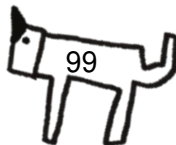
VENJANÇA

«La venjança més cruel és el menyspreu de tota venjança possible» (Goethe)

L'existència de l'Estat espanyol és un fracàs. Existeix el PP, Vox i els socialistes i, ara, també Unidas Podemos. *Podemos...* què? S'han venut per tres poltrones, una caseta amb piscina i un sou perpetu. Sí, com tots: Felipe González, Aznar, Soraya Sáez de Santamaría, Rajoy, etc. I tots, sí, dic tots, aplaudint un rei que representa la unitat de la pàtria.

Si no acceptes aquesta dictadura col·legiada, t'empresonen i la Guàrdia Civil i la Policia Nacional et persegueixen, perquè ells també viuen de les engrunes dels dictadors col·legiats. El rei no es toca encara que et robi el menjar del rebost i exigeixi el dret de cuixa.

La venjança inquisitorial l'aplica el Tribunal Suprem amb odi i plaer de torturadors malaltissos. Això és Espanya. «Juntos venceremos al virus». Quin virus, inútils de merda? I els presos polítics, a la presó. Per què? Per catalans.

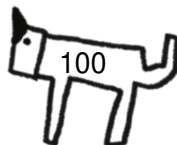
GRILLS I CABIROLS

Tots confinats. Senglars, cabirols i cérvols entren als pobles i ciutats per veure on ens hem amagat. Els caçadors, desapareguts. L'aire, més net. Els ocells canten més, i només angoixa el desastre que es viu a les nostres residències d'avis.

Ara diuen que no es consumeix carn de vedella. Amb els bars i restaurants tancats, costa més de vendre. El que no afluixa és el porc. S'exporta a la Xina (d'on ha vingut el virus) i això comporta milers i milers de tones de purins als nostres camps i prades.

La Plana està destrossada. Les bestioles retornen però... no sentireu cantar els grills, no veureu llagostes i ben poques papallones i altres insectes. Els purins ho maten tot, també a nosaltres, i enverinen l'aigua. I el maltractament industrial dels porcs és terrible.

La COVID-19 ens dona una oportunitat, probablement l'última. El coronavirus ha pogut amb els avions i els creuers i ens ha igualat a tots. Però encara no ha pogut amb els purins ni amb el maltractament. Un dia, les nostres comarques hauran d'entendre que la terra és per plantar-hi vianda, no un femer.

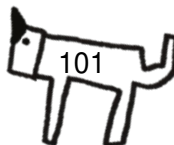
TERRATS

Veig que, en confinament, la gent s'organitza i canta des de balcons i terrats. Tothom fa el que pot. També és una manera de comunicar-se.

Ens hem passat “trenta pobles” amb els abusos que hem fet consumint: avions, vestits i sabates, plàstics i McDonald's. Sí, ens hem passat, per creure que això no tindria conseqüències. Els responsables polítics han permès que rebentéssim el planeta i ens carreguéssim la biodiversitat.

Canvi climàtic? Res de res, deien. Barcelona, fulminada per un turisme depredador. Tothom content. Per vergonya de la intel·ligència artificial i de sant Pancraç, la Sra. Colau, per pujar al carro del populisme estúpid, organitza un concert als terrats de Barcelona amb un pressupost de 200.000 euros. Els propis artistes i grups musicals li diuen que no i que no, que ara no és hora de llençar els diners.

Ella, ara, monàrquica i governant a Madrid, sempre en campanya electoral. Fàstic.

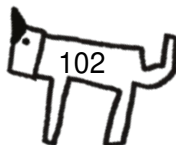

PREGUNTA

Intento escriure un serpent sense parlar del virus i les seves conseqüències. Intento distreure'm llegint coses dels temps passats. El cert és que, aquests dies, i no pel virus, he perdut amics que han sigut mestres: un *guiller*, en Joan Burjada, de 96 anys, i en Ramon Cotrina, que en tenia 87.

En Cotrina era molt amic d'en Josep Grau de Manlleu i explicava que, de seminarista a la Gleva, va venir a Manlleu i va comprar el primer llibre de la seva vida a la impremta Contijoch.

El temps transita i la Gleva ja no és seminari, ni res és com abans. Però avui em pregunto, malgrat que sé com era l'abans, com serà el demà?

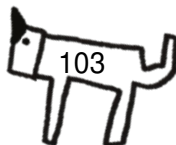

SOUS, DIETES I...

El Govern de Nova Zelanda ha decidit cobrar un 25 % menys de sou durant sis mesos. La mesura afecta també alts càrrecs. El Parlament de Catalunya decideix cobrar un 25 % menys durant un mes. A la resta de l'Estat, no conec que governs, ajuntaments, parlaments, etc. es rebaixin res. No obstant això, totes les mesures, sí, totes, fins i tot la de Nova Zelanda, són una vergonya.

La COVID-19 no apareix a la Xina per culpa dels ratpenats, etc. etc. No. El coronavirus apareix per culpa dels abusos, la contaminació, la corrupció i els purins. Neix als parquets de totes les borses mundials i a les grans empreses productores d'insecticides i herbicides, de petroli i d'adobs químics intensius. També neix de l'especulació.

Si pagant aquests sous a tota la classe política, alts funcionaris, militars i jutges passa això, és evident que són uns inútils o uns corruptes. Segurament, les dues coses. I ara repartiran engrunes perquè la gent no mori de gana. Són repugnants.

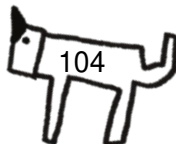

ESTAT D'ALARMA

Terribles discussions per tornar a aprovar l'estat d'alarma. Cansa molt. El *Gobierno de España* vol continuar limitant els drets dels ciutadans. Amenaça diàriament. Ho vol tot i no justifica res. Cada dia, el president Torra li diu que retiri l'estat d'alarma, que no serveix per a res que no sigui endarrerir les decisions per evitar els danys del coronavirus.

Jo penso que caldria explicar al *Gobierno de España* que, a Catalunya, dos estats d'alarma és massa, que ja vam entrar en alarma extrema amb les garrotades de l'1 d'octubre i amb els judicis i la sentència vergonyosos als nostres polítics. Tanta alarma és molt i molt cansat.

Això sí, el rei, el primer *soldado*.

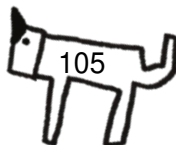
SANITAT

La sanitat ara està de moda perquè uns serveis retallats i mal finançats fan front a una pandèmia que ningú no sap com pot acabar. Això porta a reflexionar sobre què podríem fer perquè tingués recursos i fos més eficient.

L'única manera d'assumir les conseqüències i exigir comportaments no abusius als ciutadans seria prohibir la sanitat privada. Si polítics, jutges, militars i empresaris de tots els colors no tinguessin accés a la sanitat privada, de ben segur que la pública funcionaria bastant bé. Al Canadà, és així.

Això sí, mútues i grans especuladors de la sanitat privada es dediquen a destrossar amb notícies falses aquest sistema públic. No els interessa la socialització de la sanitat. Els interessa l'especulació de la sanitat.

En fi, més sanitat i menys tancs i submarins, que no serveixen per a res.

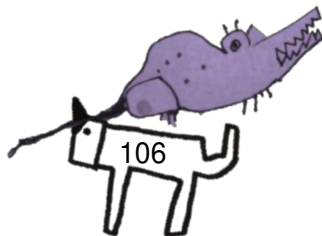
DIBUIXAR L'EXISTÈNCIA

Llegeixo a l'*Ara* que l'Espai Art l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses torna a obrir després del confinament. Diu la notícia que el centre exposa la mostra col·lectiva *Escriure el paisatge, dibuixar l'existència*. S'hi exposen dotze obres de dotze artistes de renom.

Tot això ho explica la directora de projectes de la Fundació Vila Casas, Natàlia Chocarro, la qual afegeix que l'art també pot servir com a canal per «tornar a la normalitat». «Són moments complicats i l'art té moltes coses a dir», afegeix.

Escriure el paisatge i dibuixar l'existència. Tornar a la normalitat. Artistes de renom... intento entendre-ho. Diria que tot té a veure amb intentar explicar la falta de creativitat amb paraules que no diuen res, com també fan molts poetes i escriptors. Dibuixar l'existència!!! Escriure el paisatge!!! Tornar a la normalitat!!!

Llegeixo que la Sra. Colau es gasta milions d'euros en publicitat de l'Ajuntament de Barcelona per explicar la seva bondat. Es tracta d'*idiotitzar-nos*. La violència no és només física. Dibuixar l'existència perquè torni la normalitat!!! Quina normalitat??? Avui, els ocells han deixat de cantar...

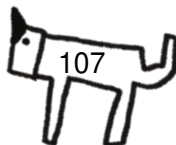
LA GRIP

Diuen que la grip va arribar a Amèrica el 1493, amb el segon viatge de Cristòfor Colom. L'emoció del descobriment va emocionar tant i tant Ferran el catòlic i Colom que en el segon viatge van embarcar en 17 vaixells animals domèstics (a Amèrica no hi havia cavalls), 1.200 homes i també el virus de la grip.

El virus es va propagar ràpidament per Amèrica i va provocar la mort d'una tercera part dels homes de Colom i de milers d'indígenes. Fra Bartolomé de las Casas explicava que la malaltia va ser terrible, i el 1503 es va fundar a Santo Domingo el primer hospital per intentar que el virus no s'escampés.

El virus va matar molta gent, però la conquesta d'Amèrica en va matar molta més. Ara, el coronavirus també genera tragèdia, però la necessitat de sotmetre els altres, amb virus o sense, continua matant més que el virus.

Estat d'alarma? Una excusa per amenaçar-nos. Primer ens maten i després ens diuen que els hem de donar les gràcies perquè ens enterrin. I cap polític, assessor, etc. no es rebaixa el sou. L'alarma, per a nosaltres, i els privilegis, per a ells, que defensen fins i tot amb violència.

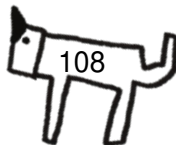
DEUTE

Totes les guerres i crisis econòmiques creades per fanàtics dels dogmes, neuròtics obsessius o els propis sistemes capitalistes o comunistes tenen conseqüències dineràries. Les dues grans guerres europees del segle XX, la Guerra Civil espanyola, etc. deixen molta destrucció, pèrdua de vides i un deute ingent.

A Espanya, la victòria franquista va acabar deixant la monarquia, el sistema judicial i la policia actuals i, també, l'odi visceral entre unes dretes i unes esquerres espanyoles que només es posen d'acord per represaliar Catalunya o la classe obrera.

Bé, totes les crisis mal gestionades, guerres, saquejos sense manies de l'erari públic, AVEs, autopistes, aeroports, etc. generen un deute impossible de retornar.

Els inútils governs espanyols no pensen en els joves ni en la quitxalla. Mentre el sistema és un «*Alí Babá y los cuarenta ladrones*», els meus nets, a la motxilla d'anar a l'escola, només hi porten deute per pagar encara les conseqüències del franquisme que està governant. Tots els de les portes giratòries, la monarquia i l'Estat actual d'esquerres i dretes gestionant el franquisme roben cada dia aquesta quitxalla innocent que ho trobaran tot per pagar.

ESCRIURE

Costa molt escriure de coses que no estiguin infectades per les pandèmies que hem creat o inventat. Costa encara més viure aïllat intentant regalar-te unes vacances mentals. Passa que, fins i tot quan llevo la tapa del vàter, sento una veu que diu: «Barcelona té poder». Astorat, dic: «Què?» i la veu repeteix: «Poder! Poder!».

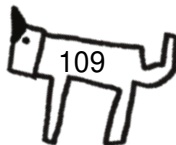
Tanco la tapa a tot córrer i marxo a passejar. Ep!, la mascareta!!! Torno, l'agafo i surto escapat per un corriol estret, bonic, groc de ginesta florida. Des d'un petit rierol, unes granotes m'observen i em parlen:

—Per què portes mascareta? No en teníeu prou amb les sabates i el vestit? I el cotxe i l'avió i la moto...? Pareu, pareu!

—Sí, teniu raó —responc. Però avui buscava un dia per a la llibertat, no volia pensar això; avui volia ser com vosaltres...

Em van observar i, finalment, van reblar el clau:

—Digues, quin poder té, Barcelona?

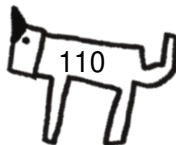
NORMALITAT

Crec profundament en l'estupidesa humana. De fet, no en conec cap altra, perquè, als mars i boscos, els estúpids són devorats sense remei.

Fan reportatges a la televisió en què es veuen els primers avions que arriben als aeroports i com obren els primers hotels. A les platges, la gent, separada fins i tot per edats. Tothom amb mascareta. A les Balears i a les Canàries arriben els primers turistes, que reben amb salutacions de Mister Marshall.

¿De dónde viene? De Berlín. España, ¡bonito! Sol, sangría. Muy bien. Tot, molt bé. El que més em va sorprendre és quan entrevistaven gent que venia amb tren de Sevilla o d'altres capitals i, amb mascareta, deien: «Todo normal. Muy bien. Hemos decidido dar una vuelta por Barcelona. ¡Todo es fantástico!».

Fins a l'últim dia de l'espècie humana, molta gent moriran asseguts a l'avió perquè «*Nos gusta mucho volar. Perdona, ¿a dónde va este avion?»*».

LA MALDAT A L'ADN

Vaig veure a la televisió la presidenta del Banc de Santander, Ana Botín, que explicava que els bancs podien crear 1.700.000 llocs de treball si el *Gobierno de España* aprovés un decret que avalés les hipoteques als joves: es podrien construir milers d'habitatges. Això també ho defensaven, d'acord amb la Sra. Botín, la patronal de la construcció.

En resum, per salvar-se ells, volen il·lusionar els joves perquè comprin un habitatge amb un sou insuficient i amb una hipoteca avalada per l'Estat. Volen endeutar la gent jove i esclavitzar-los amb un deute que no podran pagar. Són uns miserables.

Per construir pisos per als joves no calen els bancs ni avalar res. Aprovant un decret que poden gestionar les comunitats autònomes, l'Estat pot finançar a interès pràcticament zero. Per què ha d'avaluar hipoteques dels bancs?

Els bancs cada vegada són més prescindibles, i ho saben. Veurem com acaba, tot plegat. Les portes giratòries tenen molt poder. Espanya és un país d'estafadors. La justícia, inexistent. La monarquia, un frau. I la democràcia, de tercera divisió. Ara s'inventen una ficció i juguen amb la il·lusió de la gent jove. Compte!!!

DIARIS I DIETARIS

He intentat escriure diaris i dietaris. No puc. Voldria però no puc. Quedo clavat amb els ulls fixos davant de la llibreta i em poso a dibuixar quatre gargots o a escriure un aforisme. També escriuria coses convenients però que no són convenients. Segur que és una qüestió de disciplina.

Però, què haig d'escriure? El que passa cada dia a la política? La demència dels humans que caminem acollonits per les pàtries, perquè observem que els que ens volen ajudar de tantes desgràcies vingudes i arribades són uns curts de gambals inútils masturbadors de l'erari públic i benefactors de la monarquia franquista?

Ja sé que mai no faré un dietari. Hauria de fer un màster. M'ha cridat l'atenció un escrit signat per un xicot que manifesta que és periodista i filòsof. No podré fer un diari. Mai. Com em podria entendre un periodista filòsof? Com deia en Ramon Cotrina: «Bah! Gaudim el moment dels dies clars».

MASCARETA PERPÈTUA

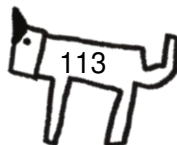
Per molt que prediquin que hem de portar mascareta, que hem de mantenir la distància i que hem de rentar-nos les mans, he observat que la nostra espècie és tan inútil que no som capaços d'aprendre el que un gos o un senglar aprendria en dos minuts.

Ens toquem, no mantenim distàncies, ens escopim a la cara, etc. Si et queixes, s'ofenen i posen cara de pomes agres:

—Òndia! Que no vull que em toquis!

—Apa, que no n'hi ha per tant!

Emprenyat, dic que no m'escupin, que no em toquin, que s'apartin. No poden. Són com autòmats del sant rosari. «*Virgo predicanda, ora pro nobis*». I això, cada dia. Amén.

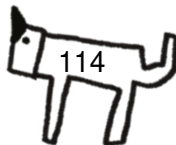
GRÀCIES, PESSOA

Avui tinc mandra d'escriure i de pensar. Estic esgotat i he perdut el cervell. Tampoc no sé si l'he perdut perquè és probable que no n'hagi tingut mai.

Saludo els meus companys de columna al *Diari de Manlleu*, que tampoc no sé si tenen cervell, però diria que sí i que no, així aprenc l'ofici de quedar bé.

Per buscar la veritat que no pot existir llegeixo Pessoa:

«'Et vull només per a un somni', diuen a la dona estimada, en versos que no envien, els que no s'atreveixen a dir-li res. 'Et vull només per a un somni' és d'un antic poema meu. El recordo amb un somriure, i ni el somriure comento.»

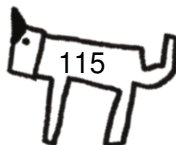

TALLERS

La demència progressiva imparabile que com un tsunami ens devora fa que, per justificar la nostra existència en el món de la bondat social, ens inventem paraules i treballs que, tot i que han existit sempre, ara ens els expliquen de manera que si no existissin s'acabaria el món. En realitat, els relators de les feines busquen una subvenció o un sou públic, i el món no s'acaba, però l'espècie humana, sí. També gràcies a ells, verdaders paràsits de la societat.

Tallers de titelles interculturals, tallers bàsics per comprendre el llenguatge del cos, tallers per observar el silenci a la tercera edat, tallers per comprendre l'eficàcia dels tallers transversals, etc., etc.

De fet, entre la incapacitat dels gestors dels partits polítics que volen comprar vots en els tallers, hi ha la Sra. Colau, que faria tallers fins i tot per explicar que és alcaldessa amb el vot de l'extrema dreta, o sobre el virus, que no s'adorm; o el Sr. Bartomeu, president del Barça, que no fa tallers però sempre fa el ridícul. Crec que seria bo muntar uns tallers de supervivència per al 2021. I en Junqueras, a missa.

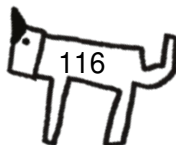

SENSE DESCANS

Escric a finals de juliol un parell de Serpents per al setembre. Donat que el virus no para i la venjança tampoc, no sé si l'agost serà un mes de descans. De fet, crec que veurem els partits unionistes, tots, des de Vox fins a Podemos - En Comú - Izquierda Unida... defensant amb ungles i dents el règim imposat pel franquisme del 78 i la monarquia; i tot, per mantenir els privilegis, els sous públics, les portes giratòries, etc.

De fet, la seva maldat i egoisme no té límits. Que tothom sàpiga que tot el desastre democràtic, econòmic i de respecte el paguen la quitxalla. Ells, els senyors Iceta, Iglesias, Abascal, Arrimadas, Sánchez, etc. etc., roben la vida dels meus nets. Necessiten el règim imposat pel franquisme i gaudir d'una seguretat econòmica que només volen per a ells.

Estan destruint el futur i devoren la innocència.

FLORS I RIEROLS

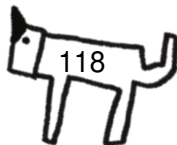
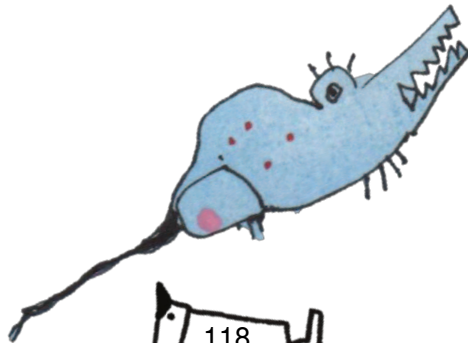
Al Pirineu, a la tardor, cau una tupinada d'aigua i tot verdeja. Les flors no paren de florir i les fonts ragen de manera abundant. Veig bestiar a muntanya i els corders, sempre amb uns mastins que els acompanyen.

Ja fa dies que es van collir ceps, i les llebres de l'any corren i s'escapen. A les fagedes s'han trobat rossinyols i, a finals de juliol, si els núvols fan de les seves, vindran bolets de tardor.

Dit tot això, diré que em desespera de veure com els ajuntaments i altres administracions treballen aferrisadament per massificar rierols, camins i muntanyes. No serveixen de res els exemples de la Costa Brava. Volen quantitat de tot. Han perdut el cap.

No saben que les coses tenen límits? Suposo que l'orgasme municipal per excel·lència és quan tot queda col·lapsat i no pot ni circular la merda del tren turístic.

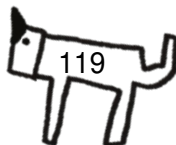

EGIPTE

Si parlem d'Egipte, parlem de milers d'anys, de faraons i sacerdots, de piràmides i tombes farcides de riqueses. Moltes vegades, aquestes tombes eren saquejades sistemàticament pels mateixos sacerdots i altres càrrecs de l'administració. L'ofici de robar i saquejar des del propi poder ve de lluny, i la història diu sempre que el botí era per als que havien d'evitar el saqueig.

Aznar, Felipe González, Alfonso Guerra, Joan Rossell (president de Foment del Treball), Roca i Junyent, etc. firmen una carta per defensar el gran saquejador, el rei emèrit Joan Carles I, i el franquista *camisa azul* Rodolfo Martín Villa. Costa d'entendre? No. Defensen el dret a saquejar. No tenen escrúpols. Ells són «*hombres de estado*», que deia Fraga Iribarne. I, per si algú no hi està d'acord, tenen el jutge Marchena i el Tribunal Suprem.

Els exiliats catalans jutjats a Europa, per ells, són «*unos fugados*». El rei emèrit, per ells, està de vacances.

JOSEP PLA

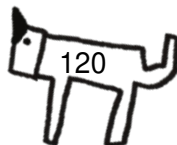
Poca gent sap que Josep Pla va escriure un llibre de poesies, *Versos del retour d'Àge*. El llibre, il·lustrat per Salvador Dalí i editat el 1997, té una llarga història i no té pèrdua. Al pròleg, de Josep Martinell, s'explica la història dels versos de Pla, que es van començar a publicar a la *Revista de Palafrugell*.

Pla, solter —conco, que deia ell—, era reservat amb les coses íntimes. Mai no parlava de l'Aurora, a qui va dedicar moltes cartes. Pla era un home sensible, de llàgrima fàcil.

Al llibre, Josep Pla dedica una poesia a l'Aurora i la publica. De fet, sorprèn. És l'única poesia que Pla, crec jo, escriu pensant en ell:

Mentre moria Aurora,
la lluna feia el ple.
Tot em semblà fictici.
La inflor blava del vespre,
els records del passat i els records de
la imminència del plaer.
Mentre moria Aurora,
la lluna feia el ple.

A vegades penso que costa molt sobreviure també en el periodisme i la prosa si ets un solitari que encara saps per on surt i per on s'amaga el sol.

TIRANIA

A l'obra *El contracte social*, de Jean-Jacques Rousseau, hi podem llegir: «En sentit vulgar, un tirà és un rei que governa amb violència sense respectar la justícia ni les lleis però observant rigorosament. Un tirà és un particular que es pren l'autoritat real sense que hi tingui cap dret». Diu també Rousseau que ja els grecs deien que *tirà* i *usurpador* són paraules sinònimes. Plató i Maquiavel també ho interpretaven amb aquest mateix sentit. Acaba Rousseau: «El tirà pot deixar de ser dèspota, però el dèspota sempre és un tirà».

Si el rei d'Espanya el nomena Franco i el rei consagra la Constitució del 78, és fàcil d'entendre que fa molts anys que vivim en una tirania despòtica que beneficia uns ciutadans per damunt dels altres. No crec que l'Estat pugui canviar el sistema actual, perquè no accepten resoldre res democràticament. No accepten cap resultat que modifiqui el dret d'uns quants privilegiats de saquejar-lo. En fi, la COVID-19 i l'imparable canvi climàtic faran més que nosaltres.

De fet, molts estats (Xina, Espanya, Rússia, Corea del Nord, Nicaragua, el Vaticà, Iran, etc.) són organitzacions que justifiquen la tirania i el despotisme perquè cal defensar els súbdits de terribles enemics, interiors o exteriors. Acaben sempre justificant la violència i el crim. Us en recordeu de l'«*a por ellos*»?

GATS I GOSSOS

La Paeria de Lleida ha decidit aplicar un nou impost als propietaris de gats i gossos. Altres ajuntaments ja l'apliquen. La notícia només serveix per recordar-nos l'estupidesa de moltes decisions de l'Administració. Els gossos pagaran 20 € i els gats, 10 €. Però, qui controlarà els gossos i els gats?

Tindran un cens d'aquests animals i cobraran una taxa. Si algú torna el rebut, el cobraran amb recàrrec? Quan es mori un gat o un gos, l'hauran de donar de baixa? Quan es mori el propietari de l'animal, qui pagarà la taxa?... No entenen que els ingressos derivats d'aquesta taxa només serviran per pagar els funcionaris responsables de gestionar-la? No veuen les molèsties per al pobre ciutadà administrat?

Aquest és el drama que patim cada dia, el de l'estupidesa que només serveix per amargar la vida a tothom i no treure cap benefici per a ningú. I les granges de porcs? I els purins? I el maltractament animal? De fet, veig molta estupidesa però també veig molts inútils.

DIMISSION

L'alcalde Garrido surt en un vídeo amb el qual en fan festa els mitjans de comunicació de Madrid, que l'han descobert. La vida privada de les persones, en mans de l'extrema dreta per defensar una monarquia més que corrupta i poder continuar amb privilegis que només serveixen per enriquir-se i destrossar les esperances de la joventut, que només demana democràcia i poder treballar.

Ànim, alcalde! Molts no acceptem el joc brut i vostè l'ha patit.

Una cosa: jo, que soc ateu per mandat de l'univers i l'observació de totes les religions, inclosa la catòlica, li diria que serà molt difícil que a Montserrat trobi res que el pugui ajudar. Tot i que respecto a tothom i les seves creences, penso sincerament que totes les maldats i crims del món són culpa dels dogmes i les religions. Sort i llibertat.

RECORDATORI

Torra, inhabilitat. El rei emèrit, fugat als Emirats Àrabs. El rei actual és fill de l'emèrit comissionista descarat. L'expresident de la Generalitat José Montilla, del PSOE-PSC, cobra 154.103 € anuals com a expresident. Té una oficina d'expresident que és la més cara de totes les persones que han ocupat aquest càrrec. Aquesta oficina, de 310 metres quadrats, té un cost anual de 101.076,10 euros. Les despeses augmenten si tenim en compte l'equip de seguretat, etc. I ara, gràcies a les portes giratòries, José Montilla cobrarà d'Endesa 160.000 euros.

Bé, podríem seguir amb altres membres del PSOE i del PP amagats als consells d'administració d'empreses, i són centenars! Aquest mes de setembre, en plena pandèmia, les exministres del PP Tejerina i Báñez entren com a conselleres de filials d'Iberdrola del Brasil i Mèxic.

El saqueig és constant. La justícia franquista persegueix ideològicament l'independentisme, i el *Tribunal de Cuentas* treballa per arruïnar el patrimoni dels presos polítics, els exiliats i altres independentistes imputats. Una compra del Palau de la Zarzuela van ser dues caixes fortes i una màquina de comptar diners. Els que defensen la Transició, la monarquia i la Constitució del 78 són tan lladres que robarien (o roben?) fins i tot els que no tenen res.

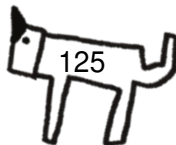

SOL LLEVANT

El sol surt per llevant, ara ja ho sap poca gent. Però l'*Homo sapiens* viu mirant a ponent. Pensem més en el passat, la venjança, els greuges, els deutes, les guerres de religions, salvar o derrocar monarquies, etc. que no pas què podem fer perquè la quitxalla tingui un futur millor.

La canalleta veu sortir el sol i no sap que ningú pensa en ells. Fem molta comèdia amb sistemes pedagògics que anem canviant tot sovint. De fet, cada any ho canviem tot, però no deixem d'arruïnar-nos la vida mirant enrere, i això no té solució, perquè ni el rei ni el règim del 78 ni ningú vol mirar endavant. Mentre la quitxalla juga al pati, uns encara pensen en «*los Reyes Católicos y el Imperio*».

En fi, tampoc volen veure el canvi climàtic. Nens i joves fan plorar. Però, què fem? I la Sra. Colau traient la medalla a Heribert Barrera. Sí, l'alcaldesa dels senyors Valls i Celestino Corbacho.

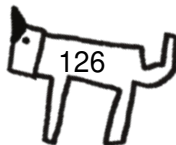

SUCRE, PLÀSTICS I PENQUES

El *Gobierno de España* anuncia nous impostos. No poden pagar els sous de tants jutges, fiscals, coronels, senadors, diputats de tots colors, ministres, expresidents, exministres, ambaixadors, reis presents, reis vacacionals, periodistes... sí, sí, periodistes, i fantasmes de llençol blanc o negre, qui sap.

La solució, impostos nous: ara apugen l'IVA de les begudes ensucrades al 21 % i gravaran amb un impost els plàstics d'un sol ús. Són dolents? Són inútils? No. Són criminals. Ens diuen que, pagant, podem continuar contaminant. No prohibeixen pas els plàstics d'un sol ús.

Com en el cas del gasoil o els creuers o les embarcacions de luxe, s'aprofita el principi de «paga i contamina», que en llatí seria «*ut stipendium de y contamina*». De fet, no volen salvar l'espècie ni les llàgrimes de vells, joves i quitxalla. No. Són tan cruels que només volen salvar el seu sou. D'esquerres? Lliberals? De dretes? Lladres i prou.

ANIVERSARIS

Avui és el teu aniversari. Demà, el seu. De què? De casament? Que fa anys? Tot són aniversaris. L'11 de setembre, el 12 d'octubre i cada dia plorem per morts i vius empresonats. Aniversari de la sentència i també de l'assassinat del president Companys.

Hauríem d'entendre, i això és impossible, que només seríem lliures sense aniversaris. Només seríem lliures si deixéssim de celebrar aniversaris. Nadal? Res. Sant Esteve? Res de res. I la Puríssima?

Avui he vist una noia (no en sé el nom) que treballava en una botiga de queviures. Era jove, preciosa, tenia de tot, no li sobrava ni li faltava res. Puríssima? Però, que estem sonats?

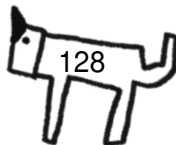
ENS EN SORTIREM?

Sento queixes que tot va de mal borràs, que tot és un desastre, que els partits independentistes, que són els meus, no es volen entendre, i més i més coses. De fet, algú va dir que seria fàcil, que democràticament tot és possible, etc. Llavors ens van aplicar el 155 i la democràcia «*a la española*», que es basa en presó, garrotades i persecució judicial amb proves falses.

Tots els partits espanyols, de dretes i d'esquerres, els Comuns inclosos, mirant cap enlloc i cantant el *Violai* (no el saben, però el canten igual). Bé. Que no ens en sortirem? Se'n sortiran, ells? I el rei, se'n sortirà? Jo no sé si ens en sortirem d'evitar el genocidi cultural, lingüístic, territorial, etc.

DEFENSAR ELS PARTITS ESPANYOLS DES DE CATALUNYA ÉS HUMILIAR-SE UN MATEIX.

I si ens en sortíssim?

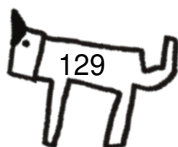

«ESTA GUERRA LA VAMOS A GANAR»

Avui, llamps i trons de tardor. Somnis i malsons. He vist militars i policies lluitant contra un virus invisible i una veu d'ultratomba que deia: «El virus *no conoce de fronteras*». La veu, terrible veu nocturna, em trasbalsava molt. Llavors han entrat a la meva cambra i he pogut veure fantasmes militars amb medalles i polítics de *kukurutxo* que cridaven: «*Vamos a vencer al virus*».

Espantat, he mig obert els ulls i he pogut veure el ministre de Sanitat, Salvador Illa, del PSOE-PSC, que s'ha tret el *kukurutxo* un instant i m'ha dit: «S'ha acabat. Ara, les mascaretes, les compro jo». Ha marxat amb els altres malignes, que han traspasat el vidre de la finestra sense trencar-lo. «Ara, les mascaretes, les compro jo!!!»: el del *kukurutxo* més gran cridava com una ànima en pena. «*El virus no conoce de territorios!!!*»

Els generals fantasmes han enviat el *Ejército* a desinfectar Catalunya, no fos cas que tinguéssim mals pensaments.

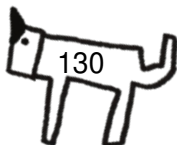
EL VALOR DE LA VIDA

Arrimadas, Casado, Vox, diputats socialistes... discuteixen a les *Cortes Generales* els xantatges i el preu de la vida d'uns i altres per aprovar els *presupuestos generales del Estado*. El Sr. Otegi (sis anys a la presó sense ni un dia de permís) diu que Bildu votarà sí als pressupostos. Automàticament, acusen el *Gobierno* d'acceptar «*el voto de los asesinos de ETA*». El judici d'Otegi el va anul·lar Europa i Otegi va ser fonamental per acabar amb el terrorisme d'ETA. Ara, Otegi accepta el xantatge del PSOE per acostar presos d'ETA al País Basc.

També acusen el *Gobierno* d'acceptar «*el voto de los independentistas que quieren romper España*». Els independentistes tenen presos i exiliats, i el PSOE també els fa xantatge perquè votin els pressupostos.

Dels morts a l'Iraq del Sr. Aznar, res de res. Dels GAL, tampoc. I de l'ús criminal de les clavegueres de l'Estat, encara menys. Dels informes falsos de la Guàrdia Civil que han servit per condemnar independentistes a anys de presó, ningú no en vol parlar. Fàstic, vergonya, crim.

La ruta del món amb més morts de persones que, tot i la pandèmia, marxen del seu país és la de la costa africana a les Canàries. En quatre dies, 500 morts ofegats al mar, dels quals ningú no en parla. Aquests, no serveixen per als *presupuestos*. Són els meus morts, i espero que també siguin els vostres i que no acceptem mai viure en un país com *España*, que viu del crim i de l'odi.

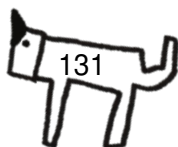

MASCARETES

Finalment, el *Gobierno de España* cobrarà l'IVA reduït del 4 % quan comprem mascaretes. La ministra d'Hisenda deia que complia la llei europea del 21 %. El cert és que molts països només cobraven el 4 %, però ella necessitava els diners. Per pagar autònoms sense feina? No. Per finançar autonomies? No. Per augmentar els sous dels funcionaris? Sí.

Les empreses privades redueixen sous, acomiaden personal, etc. Establiments tancats sense pràcticament cap ajuda. Això sí, el sou públic, des dels generals i jutges fins als conserges, creixerà gairebé un 1 %. Si hi afegim que estem en deflació i que els preus han baixat un 0,8 %, el resultat és que els buròcrates cobraran gairebé un 2 % més.

Mentre tot això passa i la ministra d'Hisenda viu apassionadament els compromisos perquè li votin els pressupostos, el Sr. Rufián, investit de *chulo*, fa el discurs de suport a la ministra més vomitiu que he sentit en els últims temps. La *chulería* del Sr. Rufián i la del Sr. Aznar, exactament la mateixa. Algú ho havia de dir...

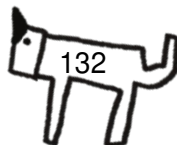
CAN RUMIA

El cert és que he viscut i visc molt de temps a «can rumia». M'agradava quan preguntava: «Què li passa?», i em responien: «Res, que viu a can rumia».

Resultat: si després de tants investigadors, déus i religions per donar i vendre ideologies de tots colors, ah!, i de la fabulosa democràcia, encara estem com estem, no sé si anem endavant o endarrere o no anem enlloc.

Molts tenim enveja de molts animals, sobretot dels ocells, que viuen lliures sense euros i s'adapten a les noves situacions. Molts, viatges enllà enllà i, amb el vent de cua, en un dia fan centenars de quilòmetres. Sense papers ni fronteres. L'únic enemic: el sàpiens. Però el sàpiens també és l'enemic del sàpiens, per raó de religió, color, sexe, llengua, etc. A vegades empresonem els ocells i altres animals en gàbies perquè també empresonem dones, homes i nens i el que faci falta.

L'únic acte digne que pot fer un rei és abdicar. L'únic acte digne que pot fer un jutge és dimitir. L'únic acte democràtic que existeix, no existeix, i aquest és el desastre. A vegades, anar a «can rumia» és un problema. Aviat, eleccions. Ah!, també a la Presidència del Barça.

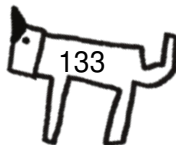
MENTIDES

Existeix la veritat de res? Segurament. L'única veritat és l'existència de la mort, però en poc temps algú es va inventar la mentida de la resurrecció. De fet, les mentides serveixen per manipular, dividir, utilitzar, comprometre i sotmetre el comú que som tots plegats.

Antigament, les ficcions i mentides les organitzava el bruixot. Més tard, ja organitzats, els religiosos i els polítics. Ara, les mentides viuen al núvol de la xarxa, i el desconcert és tan gran que el pobre sàpiens que som tots, com uns autòmats inútils, ens podem passar hores empaitant mosques al mòbil.

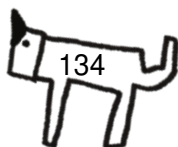
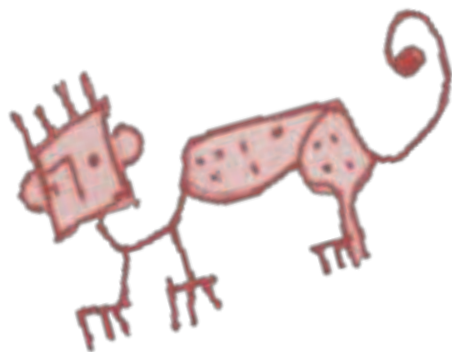
Uns diuen que el virus és mentida. D'altres, que existim sense existir. Segurament, la mentida més gran de totes és el valor de l'or, la plata, els diamants, etc.

La quitxalla no creu en les mentides, per això riuen, juguen i s'estimen. Pobrets, no saben que totes les mentides les ensenyen a l'escola.

CURIOSITATS LINGÜÍSTIQUES

ESTHER PUJADAS

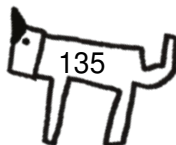

BOTELLÓN

Fa temps que en el llenguatge col·loquial sentim el terme *botellón* per fer referència a la pràctica de caràcter juvenil que consisteix a consumir en un espai públic begudes alcohòliques a baix preu, sovint barrejades en ampolles grosses.

La majoria de mitjans de comunicació han decidit no traduir-lo, perquè es tracta d'una expressió pròpia de l'argot madrileny i perquè en català no existeix un equivalent que expressi exactament el mateix significat i pertanyi al mateix registre.

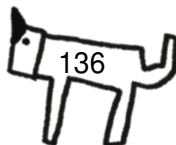
No és aconsellable la traducció calcada *botelló*, perquè en català el sufix *-ó* és diminutiu mentre que en castellà *-ón* és augmentatiu. Per això, si heu de fer servir aquest mot en un text en català, podeu mantenir la forma castellana *botellón* (en cursiva, per indicar que es tracta d'un mot d'una altra llengua) o utilitzar expressions descriptives més formals del tipus *cultura o hàbit de beure al carrer*.

VA DE NÚMEROS

En els noms de les vies urbanes, les dates (llevat dels anys en les dates completes i dels segles) s'escriuen amb lletres: plaça de l'U d'Octubre, carrer de l'Onze de Setembre.

D'altra banda, hi ha nombrosos dies, decennis i anys internacionals declarats per les Nacions Unides. En aquest cas, hem d'escriure la xifra en números i els noms i adjectius, en majúscula. Per exemple, el 10 d'octubre és el Dia Mundial de la Salut Mental i el Dia Mundial contra la Pena de Mort.

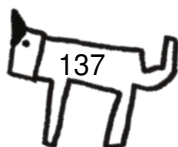
HOMES, HOMENETS I CAGAMANDÚRRIES (O CAGABANDÚRRIES)

Aquesta expressió originària, sembla, de terres valencianes —fins i tot dona nom a un disc del grup castellonenc Almorranes Garrapinyaes— també se sent dir per les nostres contrades, moltes vegades, de manera parafrasejada:

- «Hi ha presidents polonesos, falsos presidents i *cagamandúrries*... i també hi ha *cagamandúrries* que acaben sent presidents»
- «Hi ha mags, maguets i *cagamandúrries*» (aquesta, del Màgic Andreu)

Cagamandúrries no apareix al diccionari normatiu però es pot trobar a Rodamots: “Persona de poc seny, de poc *trellat*, que actua de manera irresponsable, que no té gens de formalitat, que fa les coses de qualsevol manera”.

En resum, la frase que encapçala la curiositat lingüística d'avui significa que hi ha tres tipus de persones: les que planten cara als problemes, les que en fugen i les que es riuen de la vida encara que les coses es compliquin.

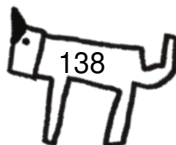

AVUI... MANTIS RELIGIOSA

Popularment es coneix amb el mot *pregadéu* i és un insecte de la família dels màntids, de cos allargat, notable per com posa les seves potes anteriors, llargues i molt robustes, plegades davant el cap com si estigués en actitud de pregar. També se'n diu *pregadéu de rostoll*, *plegamans* i *cavall de serp* i, en castellà, *santateresa*.

Dues curiositats: els *pregadéus* són reis del camuflatge (els que viuen a terra es camuflen de color marró i els que viuen entre les fulles dels arbres, de color verd) i també caníbals sexuals (les femelles d'algunes espècies es mengen el mascle durant l'aparellament).

I dues frases fetes: Estar sol com un *pregadéu de rostoll* (estar o anar tot sol, o estar sense parents) i Semblar un *pregadéu de rostoll* (ser encantat, tot distret, que sembla beneitó).

TIBERI

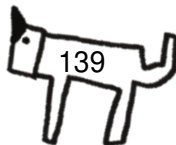
(Dedicat a en Jordi Canelles)

Un 'tiberi' és un àpat suculent. Aquesta paraula sembla que fa al·lusió a l'emperador romà Tiberi (Roma, 42 aC - Misena, 37 dC), gran amant de les orgies i de la bona taula, reforçada per la influència de mots com tibar, tip, atipar i el sufix derivatiu de mots com captiveri, encanteri, vituperi.

Per fer un bon tiberi no calen gaires delicadeses (en anglès, 'delicatessen'; menjars refinats o selectes, normalment d'importació, que es venen preparats) ni llepolies o gormanderies. Amb un bon plat de cigrons, si són ben bons, també n'hi ha prou!

Sinònims: tec, festí, banquet, xefla, xeflis, fartera, fartanera.

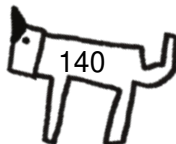
En castellà: comilona, festín, banquete, hartazgo, atracón, tragantón, panzada, pipiripao, cuchipanda.

AIGUA DE BOCA

En català, aquesta expressió no és correcta. La forma adequada és *aigua potable*, denominació documentada que designa l'aigua apta per al consum humà i per a l'elaboració d'aliments. La denominació *aigua de beure* és una forma sinònima i es pot utilitzar si es prefereix fer èmfasi en la característica de poder-nos-la beure.

Els equivalents en anglès i francès confirmen també l'ús dels mateixos sinònims que en català per designar aquest concepte: *drinking water* o *potable water* en anglès i *eau potable* o *eau de boisson* en francès.

AFRONTAR / FER FRONT

El diccionari normatiu recull tant el verb *afrontar* com la locució *fer front a* amb el significat de resistir sense acovardir-se, oposar-se, plantar cara: Afrontar un enemic; Afrontar la mort, els perills; Si feu això, caldrà que n'afroteu les conseqüències; Fer front als problemes, a l'adversitat...

Això no obstant, hi ha un ús d'aquests verbs que cal evitar: *afrontar o fer front a un pagament, una despesa*. En aquests casos, pròpiament, no ens hi oposem ni hi plantem cara; per tant, es recomana fer servir altres verbs com *atendre, respondre a, fer, satisfer o fer-se càrrec de*.

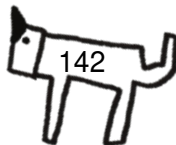
LA RIQUESA DEL MOT *BADAR*

Si el busqueu al diccionari, veureu que té diversos significats:

- . obrir (*Va badar tres dits la finestra / Va badar uns ulls com unes taronges*)
- . presentar una clivella (*Les sabates et baden*)
- . guaitar (*Tu, què bades?*)
- . encantar-se mirant una cosa (*Davant l'aparador hi havia tot de gent badant*)
- . tenir l'atenció distreta, no adonar-se del que convé, deixar escapar una avinentesa (*Aquest camí passa arran d'un cingle: no badem / Noi, vaig badar, i tothom ha cobrat menys jo*).

Hauríem de procurar no perdre aquesta paraula (i moltes de les que se'n deriven) ni, sobretot, l'acció que representa, entesa també com a meditació, abstracció del que ens preocupa, amb un component de tranquil·litat, de mirar allà enllà.

Actualment, a part de generar l'efecte badoc (alentiment de la circulació en un punt concret causat per la curiositat dels conductors per alguna circumstància, com ara un accident de trànsit), no tenim temps de badocar o badoquejar. La societat fa perdre els badocs o badaires, la badoqueria, els badabadocs... Reivindiquem-los!

QUI NO TÉ UN ALL TÉ UNA CEBA

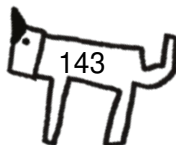
Aquesta expressió significa que tothom té problemes, i es diu quan algú vol relativitzar les xacres o les desgràcies d'algú altre.

Però, dieu 'all' o 'ai'? I com pronuncieu aquestes altres paraules, amb ll o amb i?: jo, ull, fullola, genoll, treball, vell, vermell, vull, dalla, ullals, tovallola, senalla, cagallons, estenalles, cullera, palla, cella i, fins i tot, bleda assolellada (persona no gens espavilada, mancada de vivor).

El ieisme —fenomen que consisteix a pronunciar 'i' en comptes de 'll' (ella)— dit històric o etimològic era general en el català oriental antic i és acceptat en els parlars on es conserva: català balear i català central al nord de Barcelona, per tant, també a Osona. Aquest fenomen és acceptable (només oralment) en els parlars en què és propi, llevat dels registres més formals, en els quals convé adoptar la pronúncia amb ll.

Fins i tot alguns cognoms pateixen ieisme: Botei o Botey (per Botell, tipus de bota), Monteis o Munteis (per Montells, topònim), Pahissa (per Pallissa, part d'un edifici)...

Però, atenció, quan aneu a comprar botifarra crua deixada assecar, demaneu 'somaia', no pas 'somalla'... boníssima!

D'ANIMALS I SÀPIENS

Fa uns mesos vaig parlar de tòtils i gamarussos com a noms d'animals que també es relacionen amb persones. Avui continuarem estirant aquesta madeixa (o troca) i parlarem de...

. **Musaranya** (atenció, escrit amb una sola s i pronunciat amb s sonora); no és pas una classe d'aranya sinó un mamífer insectívor més petit que el ratolí.

. **Mirar les musaranyes.** Sembla que aquesta expressió es podria haver originat quan alguns pagesos que estaven treballant al camp es distreien veient com les musaranyes sortien de sota terra cap a l'exterior. Llavors, se'ls deia que estaven (literalment) mirant les musaranyes i, per tant, estaven perdent el temps en comptes de treballar. Amb el temps, l'ús d'aquesta expressió s'ha generalitzat en altres àmbits i s'aplica a tothom que està absort en pensaments sense importància, sense fer res de profit.

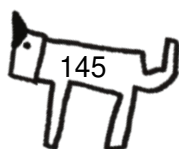
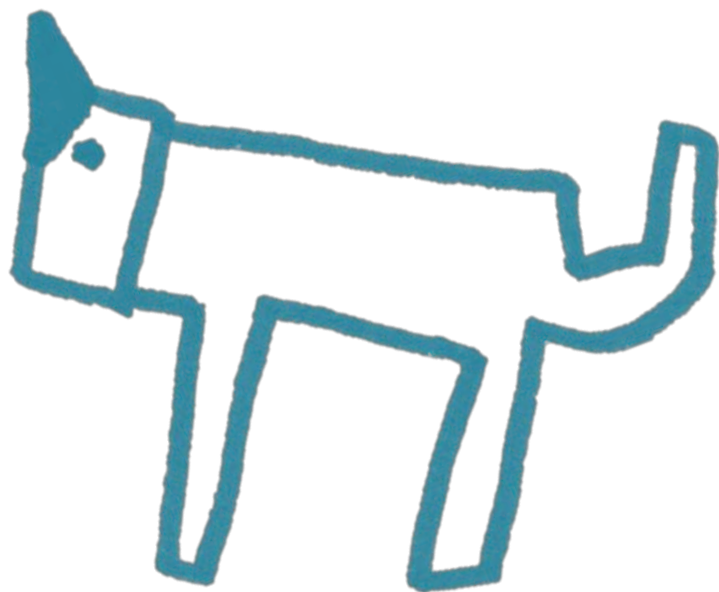
I ara, unes quantes comparacions animals-sàpiens que no necessiten gaires explicacions:

- . Arrapar-se com una paparra (persona enganxosa)
- . Estar fort com un toro (persona molt robusta)
- . Caure com mosques (morir)
- . Estat més pelat que una rata (es diu d'una persona molt pobre)
- . Estar com peix a l'aigua (trobar-se molt a gust en un lloc)
- . Estar com una cabra (ésser eixelebrat, esbojarrat)
- . Anar com sardines (anar estrets)

Continuarà...

NI DIFERENTA NI INTEL·LIGENTA

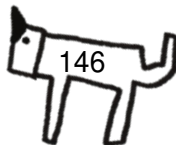
(Dedicat a l'Imma Molist)

Els adjectius serveixen per descriure les qualitats i les característiques de les persones, els animals i les coses. La majoria són variables en el gènere (masculí i femení) i el nombre (singular i plural) i concorden en gènere i nombre amb el nom que complementen: ocell majestuós, casa majestuosa, cotxes majestuosos, ciutats majestuosos.

Però, pel que fa al gènere, també hi ha adjectius invariables, en què el masculí i el femení tenen la mateixa forma. Els més comuns són:

- . els acabats en -ble: feble, amable... (noi amable, noia amable)
- . els acabats en -ant o -ent: amargant, insolent... (sabor amargant, ametlla amargant)
- . els acabats en -ista: esportista, altruista... (gest altruista, persona altruista)
- . la majoria dels acabats en -al, -el o -il: actual, fidel, fàcil... (examen fàcil, lliçó fàcil o difícil)
- . la majoria dels acabats en -ar o -or: particular, anterior... (camí particular, conversa particular)
- . la majoria dels acabats en -a àtona o -e àtona: belga, jove... i molts colors —taronja, lila, fúcsia, magenta, carbassa, turquesa...— (vi jove, persona jove)

Per tant, no escriviu, per exemple: 'L'Ona, que és molt *amable* i *intel·ligenta*, ha regalat un rellotge al seu germà, un noi estupend molt *esportiste* que porta un cotxe *taronge*'.

CORI-MORI O CORIMORI?

(Dedicat a la Mercè Pla)

Fins a l'aparició de l'*Ortografia catalana* de l'IEC de l'any 2016, aquest mot de creació onomatopeica s'havia escrit amb guionet (cori-mori). Ara, però, cal escriure'l aglutinat: corimori. El mateix passa, per exemple, amb napbuf (persona de poca alçada) i ratbuf (rata d'aigua).

Però, d'on prové corimori i què vol dir? Etimològicament, és una formació ecoica (que imita l'eco) amb 'cor' i 'morir', potser del tipus 'cor hi mor', i vol dir tenir la sensació de defalliment, de buidor a l'estómac produïts per la gana: 'Avui he esmorzat molt d'hora i ara ja tinc corimori'.

Aquesta expressió té un sinònim: mal de cor, del qual probablement pren el nom l'herba del mal de cor (*Leonurus cardiaca*), ja que, entre altres propietats, sembla que alleugereix alguns trastorns de l'estómac.

*Quan escric aquesta curiositat lingüística, ja fa uns quants dies, massa, que 4 presos polítics fan vaga de fam. Tant de bo que, el dia que es publiqui, ja no tinguin corimori.

MARTINGALA

(Dedicat a en Valentí Morera)

Déu-n'hi-do els significats que té aquest mot!:

- . Peça de vestir antiga
- . Joc i, també, cop hàbil d'un jugador, acció astuta
- . Jugada del joc del monte en què s'apunta a tres cartes contra una
- . Corretja que porta el cavall ensellat, que va des de la cingla fins a sota la gola del cavall
- . Tira de cuir de determinades empunyadures d'una arma que se subjecta al voltant de la mà d'un tirador, utilitzada per a evitar la pèrdua de l'arma

En el cas dels jocs d'apostes o d'atzar, una *martingala* és una combinació, més o menys científica, basada en càlculs de probabilitats, que intenta guanyar. En aquesta accepció, el mot podria provenir de la locució provençal 'jouga (jugar) a la martegalo', és a dir, segons la manera de fer dels habitants de Martigues (França) que feien servir calçons 'a la martingalle', peces de vestir àmplies en les quals podien amagar armes i sorprendre així els seus enemics, origen del sentit d'estratagema, tampa o engany: *No em vinguis amb martingales!*

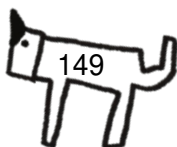

APUNTS NADALENCES

Ara que ja s'han acabat les festes i els àpats es van normalitzant, sapiguem què hem menjat aquests dies i quan ho hem fet.

A partir de la nit de Nadal (no digueu *nit bona* encara que en castellà sigui *Nochebuena*) i fins a la festa de Reis, passant per la nit de Cap d'Any (igualmente, no traduïu *Nochevieja* per *nit vella*), les taules s'han omplert de:

- . polvorons o mantegades (pastís petit elaborat amb farina, sucre i llard o mantega que es desfà en pols en ser mossegat)
- . troncs de Nadal
- . torrons de gustos ben variats, com el de crema o crema cremada (en castellà, *turrón de yema*), el de crocant (no digueu de *crocanti* o de *guirlatxe*) o el de trufa (la forma *torró trufat* no és adequada, perquè el verb *trufar* s'aplica als plats que han estat elaborats amb tòfona)
- . tortell de Reis, en castellà, *roscón* o *rosca de Reyes*, nom d'on prové l'expressió castellana 'no comerse una rosca', però això són figures d'un altre paner...

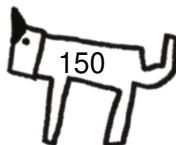
TABERNACLE

(Dedicat a la Dolors Aguilar)

Mot d'origen llatí que significa 'tenda de campanya'. El DIEC també inclou l'accepció de 'cabana per a la festa jueva dels Tabernacles', festa que commemora el suposat èxode del poble jueu en la seva sortida d'Egipte cap a la terra promesa durant el qual els israelites visqueren en tendes al desert; també tenia un sentit agrícola i se celebrava per donar gràcies per les collites.

Però segur que molts lectors heu sentit aquesta paraula aplicada també a les persones (És un bon tabernacle!), en aquest cas, amb un significat ben diferent i que només recull el *Diccionari català-valencià-balear*: 'ximplet; persona curta d'enteniment o mancada de gràcia'. Tal com va dir l'escriptor i enigmista Màrius Serra després de visitar Manlleu amb el programa *Divendres* de TV3, «el lligam entre els dos significats no és evident, però el vi hi deu jugar un paper. No pas el vi de la taverna, sinó el del sagrari. O el que devia córrer a la festa dels Tabernacles».

Sigui com vulgui, si us diuen que sou uns tabernacles, encara que sigui de manera afectuosa, sapiguen que probablement pensen de vosaltres que sou poc formals, poc de fiar, una mica sapastres o fins i tot tarambanes!

EPÒNIMS

Un *epònim* és un terme que prové del nom d'un personatge, real o fictici. Tot i que són molt freqüents en el camp de la ciència, també han fet fortuna en molts altres àmbits. Vegeu-ne uns quants exemples ben diversos:

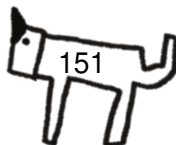
. **còctel Molotov**, bomba casolana que pren el nom del polític soviètic Viatxeslav Mikhailovitx (1890-1986), conegut amb el sobrenom de **Molotov**, 'martell' en rus

. **bany Maria**, procediment de cocció que rep el seu nom d'una alquimista coneguda per Maria la Jueva, que probablement va viure durant el segle III

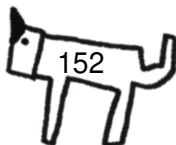
. **derbi**, partit disputat entre equips d'una mateixa ciutat o regió tradicionalment enfrontats. Prové del mot anglès *derby*, del nom del comte de Derby (1752-1834), que el 1780 va organitzar la famosa cursa de cavalls anual d'Epsom Downs a Anglaterra

. **pantagrèlic/a**, molt gran (la gana) o molt abundant (un àpat). Del nom de Pantagruel, gegant fartaner protagonista d'una novel·la de François Rabelais (~1494-1553)

. **quinqué**, llum, ordinàriament de petroli, proveït d'un tub de vidre i, generalment, d'un pàmpol. Del francès *quinquet*, del nom d'Antoine Quinquet (1745-1803), farmacèutic francès que perfeccionà aquest llum, inventat per un físic suís

. **rímel**, pasta cosmètica que s'aplica a les pestanyes per a espessir-les i fer-les semblar més llargues. Adaptació del nom de l'empresa Rimmel de productes de maquillatge, fundada originalment el 1834 per Eugène Rimmel a Londres

PARAULES AGRESTES...

AMB LA LLETRA C

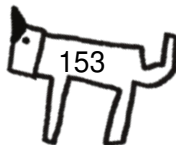
(Dedicat a l'Anna Casals i a en Nan Orriols)

Per a qui es mou o s'ha mogut per la muntanya o per àmbits rurals, els mots d'avui —alguns, polisèmics— els seran molt comuns.

. **Com**: pronunciat amb la o oberta, és un adverbi ('de quina manera') i una exclamació que denota sorpresa o oposició (*Com! Encara sou aquí?*), però amb la o tancada, un com és un tronc buit ple d'aigua per abeurar el bestiar a muntanya. I també és un sinònim d'**obi**, recipient de pedra o de fusta emprat com a menjadora de bestiar. D'aquest mot deriva **vall d'obi**, una vall que precisament té forma de com, és a dir, de U.

. **Cleda**: clos fet amb canyes, boixos, etc. per a tancar-hi el bestiar i, també, tanca mòbil de fusta feta amb llistons o bastons que es col·loca al portal d'un corral o d'una **pleta** o **mallada** (sinònims de cleda).

. **Cossi**: atuell gran de terrissa, de metall..., de forma troncocònica, destinat principalment a fer-hi la bugada. En deriven **cossiada** (contingut d'un cossi), **encossiar/desencossiar** (posar en un cossi/treure d'un cossi), **cossiol** i **cussol** (receptacles més petits que un cossi, a vegades amb mànec llarg, per a trafegar líquids). I un sinònim de cossi és **per** (Porta'm el per, que farà la bugada). Quines coses té la llengua!

DE QUAN JUGÀVEM AL CARRER...

(Dedicat a l'Anna Piella)

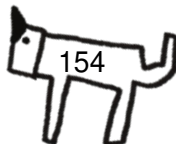
L'Anna em va recordar una expressió que, quan de menuts jugàvem al carrer, fèiem servir sovint i ara, en canvi, costa molt de sentir: 'fer estrafolla' (fer trapes, enganyar). Està recollida al DIEC, igual que 'mistificar' (falsejar, enganyar algú abusant de la seva credulitat), però no hi és, en canvi, la variant col·loquial 'mistrifals'.

Tot aquest vocabulari l'utilitzàvem tot jugant...

...a bales (en castellà, *canicas*); alguns en dèiem *xinel·les*, terme que el diccionari normatiu només defineix com 'sabata lleugera, de sola prima, sense taló, que s'usa ordinàriament per a estar per casa'

...a la xarranca, a llançar baldufes, a saltar a corda i a goma, al joc del mocador, al dels disbarats, a tirar cromos, a picar paret, a la *cuit de l'amagada*, a *pitxi*, a arrencar cebes, a passar l'anell, a saltar *gims*, a cavall fort (també es va popularitzar el nom en castellà, *churro*, *media manga*, *mangotero*), a la pastora i també a matar (nom que ara, segurament, no seria políticament correcte)

Quins records!

REFREDATS I DERIVATS

(Dedicat a la Teresa Llimós)

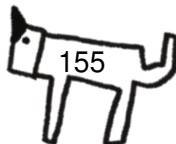
Avui que tinc un refredat de mil dimonis és el dia ideal per parlar de:

. **Galipàndria**, alteració de *calapàndria* o *calipàndria* (tots tres mots són al DIEC i signifiquen refredat fort) i, prèviament, probablement de *calamàndria* 'espècie d'abric gros i pesant' per comparació amb un mal pesat que ens tapa, amb possible influència de *engalipar* 'ensarronar'. *Ha agafat una bona galipàndria!*

. **Cadarn**, substantiu sinònim de refredat. En deriven **encadarnar** (*Què fas a la finestra en camisa? No tens por d'encadarnar-te?*) i **cadarnós** (adjectiu: refredat, encadarnat).

. **Constipat** i **grip** ja ens sonen molt més, però potser avui també aprendrem que, de 'covar un refredat', també se'n diu **coldre un refredat**.

Apa, tapeu-vos força!

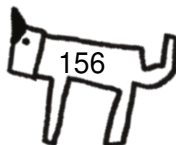
CANÇÓ DE L'ENFADÓS

Diem que una cosa és enfadosa quan ens causa enuig, és a dir, molèstia, fort desplaer o contrarietat i, per tant, ens la voldríem treure del damunt.

D'aquest mot sorgeix la 'cançó de l'enfadós'. Aquesta cançó tenia la característica que, quan s'acabava una frase, lligava el final amb el començament i es tornava a repetir tota la lletra i, si volies, no s'acabava mai i sempre deia el mateix.

Per similitud, també fem servir aquesta expressió per descriure la conducta d'algú que repeteix excessivament i amb molta insistència una determinada actuació fins a enutjar o irritar qui l'envolta: 'Per més que m'ho demanis no t'ho compraré. Sembles la cançó de l'enfadós!'

Expressions sinònimes, segons el context: repetir-se una i altra vegada, ser el conte de mai no acabar, fer la nyic-nyic, ser molt pesat, un plom, un corcó, una paparra...

CAGA I MÉS...

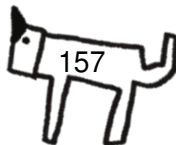
(Dedicat a l'Olga Collell)

A més de 'cagar el tió', aquest mot escatològic ha originat moltes altres expressions, per exemple:

. **'Ésser un cagallàstimes'**. Es diu d'una criatura xicoteta i amb poca vitalitat que puja en un ambient pobre i, a més a més, és petita, desnerida i va mal vestida; és a dir: que ho té tot en contra. Ex.: *Aquesta criatura és un cagallàstimes*. Sinònims: desgraciat, infeliç, malaurat.

. **'Més vell que cagar ajupit'**. Persona o cosa molt vella, que ha durat, que ha servit, llarg temps (oposat a «nou»). *El meu germà porta un cotxe més vell que cagar ajupit*. Expressions sinònimes: més vell que la tinya, que l'arna, que el pixar ajupit, que el pixar a terra, que l'escopir a terra, que els camins, que l'anar a peu, que la picor...

. **'Donar una gla per fer cagar un roure'**. Vol dir 'donar una cosa amb la finalitat d'obtenir-ne una altra de més valor'. Ex.: *Sempre que el tiet ve de visita, ella el va a buscar a l'aeroport, i a canvi ell li paga els estudis. Això sí que és donar una gla per fer cagar un roure!* Expressió sinònima: mirar-ho tot pel forat d'un ral.

GANDÒFIA

(Dedicat a la Fina Vila i altres veïns dels
Hostalets de Balenyà)

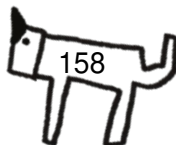
La Fina em va recordar aquesta paraula que feia molt que no sentia i que he descobert que té significats diversos:

. 'Et fotré una *gandòfia!*' Aquest és l'exemple que em va posar i, amb aquest sentit, precisament no surt en cap diccionari. El DIEC sí que recull, en canvi, mots sinònims com clatellot, castanyot, calbot, mastegot, plantofada...

. Al Diccionari Alcover-Moll, *Gandòfia* és el 'nom burlesc que donen a la ciutat de Gandesa els pobles de la seva rodalia'.

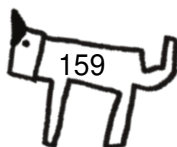
. A enciclopèdia.cat defineixen el mot com 'possible escarni de la ciutat belga de Gant, terra utòpica on «als que treballen, assoten, i als que jueuen, passen renda», i on tot és de franc.'

. A *Proverbis, dites i frases fetes de Blanes* d'Elisa Sola (1999), hi surt l'expressió 'Estar gras com en Gandòfia'. En aquest cas, Gandòfia era el sobrenom d'un jutge de primera instància de Blanes, un personatge molt popular i carismàtic, tant per la seva simpatia com per la seva condició de gras.

. I, ja per acabar, també hi ha qui fa servir *gandòfia* per parlar d'un menjar de mala qualitat. En aquest cas, probablement derivat de 'gasòfia' (en castellà, *bazofia*).

I a vosaltres, us sona aquest mot?

VERBS CURIOSOS AMB LA E

(Dedicat a Maresmon)

La meva amiga Mercè m'ha fet arribar una llarga llista de paraules que encurioseixen les dones, sempre infatigables, de Maresmon. Avui, alguns verbs que comencen amb la lletra E:

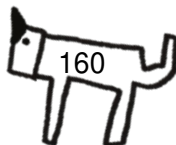
. **Esmerilar**. Tot i que vol dir polir el vidre amb esmeril (varietat de corindó) i envellutar una pell o un cuir fregant-los amb un abrasiu, qui no ha sentit algun cop l'expressió col·loquial 'Esmerila, que faràs tard!' per instar algú a afanyar-se?

. **Esfilagarsar**. Derivat de filagarsa (penjarella de fils), vol dir desfilar-se per l'ús: 'Aquesta roba s'esfilagarsa amb facilitat'.

. **Esmicolar**. Desfer en miques (no en micos), en bocinets menudíssims; Sinònim: esmicar.

. **Entortolligar**. Retòrcer o embolicar en espiral, com p. ex. les lianes als arbres, o la llengua si volem parlar molt ràpid! Per bé que Verdguer preferia 'entortelligar', tant a *Canigó* com a *L'Atlàntida*, a partir de les edicions de 1878 ja li van canviar la e per la o.

. **Escatimar**. Escassejar, regatejar, estalviar, donar menys del que convé o pertoca. Hi ha qui escatima esforços, recursos... però no escatimeu mai un somriure!

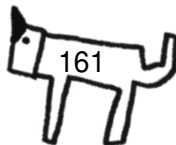

TISORES O ESTISORES?

Ambdues formes són correctes per designar l'instrument de dues làmines amb mànecs entrecreuades que serveixen per tallar. L'addició d'un fonema no etimològic (per comoditat articulatòria, per analogia, etc.) a un mot rep el nom general d'*epèntesi*. Vegem-ne altres exemples ben coneguts:

- . **esmolls** (o molls), instrument metàl·lic a mode de pinces que serveix per agafar les brases del foc
- . **estenalles** (tenalles), instrument de metall que serveix per agafar fortament alguna cosa, arrencar-la, tallar-la, etc.
- . **estovalles** (tovalles), peça de roba de diferents mides i dibuixos que es posa estesa sobre la taula en parar-la per servir el menjar
- . **escarlet** (carlet), bolet comestible de barret rosa porpra que viu en boscos de planifolis
- . **escarxofa** (carxofa), part comestible de la carxofera. D'aquest mot deriva precisament **escarxofar-se**, posar-se ben ample en un seient amb tota comoditat. En aquest cas, però, no podem dir *carxofar-se*. Coses de la llengua...

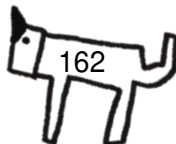

AL·LOGEN O HALOGEN?

Moltes vegades tenim dubtes a l'hora d'escriure aquesta paraula; i és que, en realitat, són dues i tenen significats diferents:

. El mot *al·logen* significa 'originat fora del lloc actual, provinent d'un altre lloc'. Exemple: *Aquell estat va néixer amb un trenta per cent de població al·lògena*. Derivats: al·logènic.

. En canvi, *halogen* fa referència al grup d'elements químics amb capacitat d'unir-se directament amb un metall; comprèn el fluor, el clor, el brom, el iode i l'àstat. En el cas d'un llum o una làmpada, significa que conté una certa proporció d'un halogen i fa una claror blanca i brillant. Exemple: *He comprat una bombeta halògena*. Derivats: halogenació, halogenat, halogenant, halogenur.

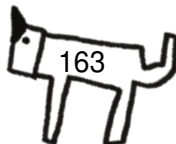
CLEPSA

(Dedicat a en Nan Orriols)

La **clepsa** és la part alta o la closca del cap: 'No és ben calb, però se li veu la clepsa'. També es fa servir, en sentit figurat, com a sinònim d'intel·ligència: 'En Manel és molt dur de clepsa'. Etimologia: d'origen expressiu, probable combinació d'elements formals i semàntics de mots com *closca*, *capça* (capdamunt d'un cos) i *clapa*.

Amb aquesta mateixa varietat de sentits, en català tenim molts altres mots que, en diversos contextos, poden funcionar com a sinònims:

- . **calba**; en un calb, part del cap desproveïda de cabell
- . **carbassot**; en castellà, *coco*. 'Li han ficat aquesta idea dins el carbassot'
- . **cervell**; seu del pensament, intel·ligència, seny, judici
- . **closca**; conjunt dels ossos que formen la part exterior del crani
- . **crani**; cavitat òssia del cap en què està contingut l'encèfal
- . **crisma**; enteniment, seny. 'Tantes desgràcies li han fet perdre la crisma'
- . **ment**; conjunt de les facultats intel·lectuals o de les funcions psíquiques
- . **testa**; cap d'una persona o d'un animal
- . **tupí**; cap d'una persona (només consta al Dicc. Alcover-Moll). 'Al tupí, aquella dona hi tenia més pardals que cabells'
- . **xolla**; closca del cap; seny o enteniment. 'Quina poca xolla que tens!'

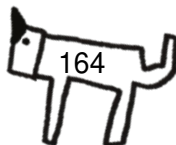
COMBREGAR AMB RODES DE MOLÍ

Segur que molts de vosaltres heu anat a combregar alguna vegada; és a dir, que heu pres l'hòstia, tros prim de pa àzim (sense llevat) que el sacerdot consagra i ofereix en la celebració de la missa. Però... us han fet mai **combregar amb rodes de molí**? És clar que no em refereixo en sentit literal, no sabríem ni com posar-nos-hi!

Aquesta expressió significa creure, o fer creure a algú, coses absurdes, inversemblants: 'Ens volen fer combregar amb rodes de molí. Es pensen que som estúpids'. Sinònims:

- tenir un bon davallant (el davallant és la gola o l'aparell digestiu; en sentit figurat, empassar-s'ho tot)
- tenir bona barra (ésser molt menjador; deriva a ésser excessivament crèdul)
- beure a galet
- tenir (o portar) llana al clatell
- ésser un tros de carn batejada

Ja veieu quina varietat tenim per dir el mateix!

INSULTS... AMB AFECTE!

(Dedicat a Maresmon)

Insultar vol dir ofendre amb actes o paraules (insults) ultratjosos, però avui ens referim a tota una colla de mots que fem servir amb un to més aviat afectuós:

· **Capsigrany.** A part de ser un ocell (molt bonic, per cert), també s'aplica a una persona de poc seny, poc espavilada, no gens entenimentada.

· **Carallot.** Home encantat, aturat, condescendent per badoqueria.

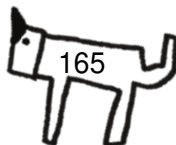
· **Vell xaruc o vella xaruga.** Quan volem dir a algú que repapieja, caduqueja o fa catúfols. En castellà: *carcamal*.

· **Curt de gambals.** Aturat, encantat, sòmines... De *gamba*, forma italofrancesa de *cama*. *Gamba* s'usa especialment en l'expressió *tenir bona gamba* (o *tenir gamba*), 'tenir bona cama'.

· **Pallús/pallussa.** El *pallús* és el rebuig de la palla, i d'aquí n'ha sorgit el derivat pejoratiu per definir una persona aturada, beneitota.

· **Cràpula.** Mot d'origen grec que vol dir 'embriaguesa'. S'aplica a les persones que habitualment s'embriaguen o que, sovint, viuen en la disbauxa. S'aplica a qui passa de tot o és un fresc.

No acabariem mai!

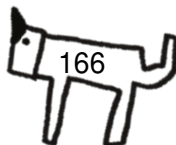
ABRILEJAR

Abrilejar té dos significats: d'una banda, l'hivern, presentar un temps primaveral; i de l'altra, l'abril, presentar un temps variable, amb ventades i pluges freqüents. Aquest any s'han donat tots dos, però avui em centraré en el fet de ploure i en algun tipus de pluges.

La precipitació és la caiguda d'aigua provinent de l'atmosfera que, en forma sòlida o líquida, arriba fins a la superfície terrestre. Quan plou lleugerament a gotes petites i nombroses, parlem de plovisquejar, però també de borrhimejar, gotellimar, plovinejar, ploviscar, gotejar, repixar, espurnejar, repintar o roinejar (que no vol pas dir ser roí).

Si filem més prim, i parlant del nom de la precipitació de gotes d'aigua d'un diàmetre inferior a 0,5 mm, també podem remenar i triar entre plovisqueig, plugim, roina, ruixim, repix, aiguamoix, ploviscol, plovisc i també xim-xim (pluja menuda i seguida; en castellà, *sirimiri*, traduït a vegades pel mot no normatiu *xirimiri*).

Ja ho veieu: gairebé hi ha tantes maneres de parlar de la pluja com gotes deuen caure!

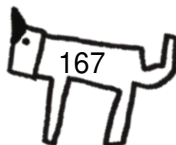
PÈSOLS I TIRABECS

(Dedicat a la Nuri Mundet)

Els **pèsols** són els fruits de la pesolera i, igual que els cigrons, les llenties, les mongetes seques, les faves o la soja, són llegums, aliments molt beneficiosos per a la salut.

De pèsols n'hi ha de moltes classes i es poden menjar de moltes maneres, generalment desgranats però alguns també amb tavella (embolcall o beina del llegum), com els **tirabecs**, varietat allargassada que es menja tendra i que també s'anomena estirabec, pèsol caputxí o pèsol garrofí; i en castellà, *tirabeque* o *guisante flamenco*.

Més eixerit que un pèsol: expressió que fem servir per indicar que algú és molt eixerit o despert. Sembla que podria provenir del fet que els pèsols contenen vitamines beneficioses per al bon funcionament del sistema nerviós, que ajuden a superar el nerviosisme i, fins i tot, a tenir un estat d'ànim més positiu. També existeix la variant **més trempat que un pèsol**.

PICS I PIQUES

(Dedicat a en Ramon Orriols)

En Ramon sovint m'illustra amb paraules que sent entre els seus veïns ceretans sobre les quals m'agrada donar voltes. Avui parlem de *pics* i *piques*, primer, com a cims aguts d'una muntanya.

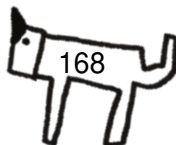
Malgrat que el mot **pic** és força freqüent en la toponímia orogràfica de Catalunya, el sinònim femení **pica** hi és més escàs; al *Nomenclàtor oficial de Toponímia de Catalunya* només consten la pica de Cerví i la pica d'Estats. Sobre l'ús d'un mot o l'altre, en Ramon té una teoria: els cims anomenats *piques* són culminats per dos turons bessons i propers, com si fossin merlets.

Però, entre altres significats, *pic* també vol dir:

- Eina de ferro o d'acer amb mànec de fusta que serveix per a excavar un terreny.
- Tanc situat a proa o a popa on s'emmagatzema l'aigua dolça d'un vaixell.
- Cop donat a la porta amb el picaporta.

I, *pica*:

- Arma antiga similar a una llança.
- Peça còncava de pedra destinada a rebre aigua o un altre líquid.
- Mida tipogràfica que correspon a la sisena part d'una polzada anglosaxona.

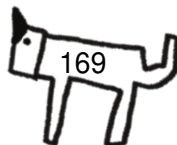
BISBES EXQUISITS

És evident que, en un territori com el nostre, els embotits havien de ser els protagonistes d'alguna curiositat lingüística. Avui parlem de la botifarra curta i ampla, feta dels budells més gruixuts del porc — sacsoner, culà i cec o paltruc— (i, en alguns casos, de la bufeta o l'estómac) i farcida principalment de carn magra adobada, blanca o negra (amb sang).

Bull/bisbe (Osona, Ripollès...), **bisbot** (Pallars), **paltruc** (Girona), **donegal** (terres de Ponent)..., hi ha molts noms per designar un producte molt semblant, la composició i la forma del qual varien segons la zona d'elaboració. N'hi ha de fetge, de llengua, de freixures, de ronyons, etc.

Hi ha qui diu que el nom de *bisbe* (en alguns llocs també en diuen *abat*) ve del costum de fer un present amb els millors productes a l'autoritat eclesiàstica, o com a ofrena noble al senyor feudal, com és el cas de donegal, que ve del llatí *dominicale* i significa 'del senyor'. A aquests embotits se'ls afegien les carns més nobles i habitualment la llengua, sencera o a trossos.

I acabem amb una expressió que conté aquest mot clerical: **fer un bisbe** (dir dues persones alhora una mateixa expressió casualment). Sembla que no és més que la deformació de **fer un bis**, repetir la lectura o l'execució d'una cançó, poesia, etc.

VAILETS

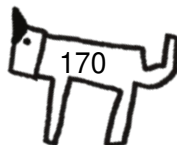
(Dedicat a la Cristina Riera)

Ja fa unes quantes dècades que s'instal·len en boscos i camps unes tanques fàcilment desplaçables formades per diversos fils metàl·lics electrificats que transmeten una petita descàrrega elèctrica d'un valor no perillós perquè els ramats no s'escapin de les pastures que tenen assignades.

Aquest element tan utilitzat pels ramaders s'anomena de diverses maneres: alguns mots fan al·lusió al seu aspecte tecnològic, com *tanca elèctrica* o *filat elèctric*, i d'altres, a la seva funció, com *fil vaquer* (o, simplement, *vaquer*), *fil pastor*, *pastor elèctric* (o *pastor*) o fins i tot **vaiiet**.

En aquests darrers casos, s'ha transferit al fil elèctric la tasca que desenvolupaven les persones. Per exemple, si un vaiiet (noi que ajuda o fa d'aprenent d'un pastor) guardava un ramat, el fil elèctric s'anomena també *vaiiet*, seguint aquesta lògica.

Cal recordar altres significats de *vaiiet*: patge o escuder, i també, nen o nena, i en aquest darrer cas, té femení: **vaiieta**.

FOTIMER

(Dedicat a Maresmon)

En la frase 'Quin **fotimer** de llibres!', tothom entén que n'hi ha una gran quantitat, però potser pocs sabeu que aquest mot prové de l'expressió 'fot-n'hi més' (fot-n'hi mé, fot-hi'n mé... fotimer).

En català, hi ha molts altres termes que expressen 'abundància': una pila, un munt, un tou, una mà, una colla, un grapat, un gavadal, una munió... i també **fotral** i **fotralada**, aquests dos darrers, com fotimer, derivats del verb 'fotre'; tal com diu el lingüista Pau Vidal, «potser un dels verbs de més rendiment en català. No és estrany, tenint en compte que una de les conseqüències de fotre és parir. Quants fills té el verb 'fotre' escampats pel diccionari? Un bon fotimer!».

I, en castellà, 'fotimer' té moltes possibilitats: una porrada, un montón, una burrada, una nubarrada, una bestialidad, un mogollón, la tira...

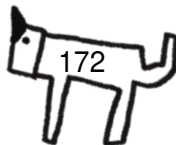
AVUI, UN ALTRE INSULT

(Dedicat a en Joan Dot, el pare Dot; aquest article, no l'insult!)

Fa uns dies, parlant amb en Joan i la Maria, uns bons amics meus, va sortir a la conversa, de manera afectuosa, el mot castellà **gilipollas**, i de seguida vaig pensar que calia dedicar-li una curiositat lingüística.

Segons el diccionari de la Reial Acadèmia Espanyola, *gilipollas* és un adjectiu o substantiu propi del llenguatge vulgar que s'aplica a una persona nècia, estúpida (faltada d'intel·ligència). Però quan s'utilitza en català, moltes vegades es fa amb un altre significat, el de 'persona enutjosa, que molesta, que a tot troba obstacles'. De fet, aquesta és la definició de **torracollons**, traducció de *gilipollas* segons el diccionari de l'Enciclopèdia Catalana.

Així, podríem dir, per exemple: *M'ha tornat a trucar el torracollons d'en Marc: no li agrada el nou color de l'habitació. Ja l'hem pintada tres vegades!*

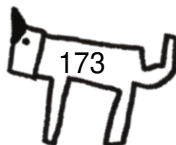
'MÉS BOIG QUE UN LLUM DE CARBUR'

(Dedicat a en Nan Orriols)

Un llum de carbur, també anomenat *carburer*, és un aparell d'il·luminació que utilitza el gas acetilè com a font de llum, aconseguint una flama molt lluminosa mitjançant la reacció química entre el carbur de calci i l'aigua.

El funcionament de vegades irregular d'aquests llums va donar lloc a la dita **Estar més boig que un llum de carbur** (o de *carburo*, mot no normatiu però molt més habitual en el llenguatge oral) per referir-se a algú que ha perdut la raó, que no hi és tot. Sinònims: 'estar com un llum', 'estar com un llum de ganxo' 'estar malament del cap', 'viure en un altre món', 'boig com una cabra'.

Sovint, tot s'arreglava afegint-hi oli i d'aquí ve l'expressió **És com posar oli en un llum**. Altres vegades calia *mocar* el llum, o sigui, escapçar el moc, que era la part ja cremada del ble. Aquesta operació també s'anomenava *llevar el cremallot*.

LLÀPISSOS O LLAPIS?

(Dedicat a en Toni López)

En català hi ha noms que són invariables, és a dir, que tenen la mateixa forma en el singular i el plural. Aquest és el cas, per exemple, de *llapis*, i, per tant, diem: *un llapis* i ***tres llapis***.

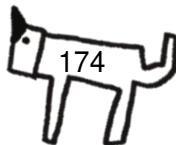
Són invariables els noms següents:

- alguns mots com ara *tos*, *pols*, *albatros*, *cosmos*, *termos*;
- tots els que acaben amb el sufix grec *-itis*: *rinitis*, *hepatitis*, *flebitis*, etc.;
- els que acaben amb *-us*: *cactus*, *globus*, *focus*, *corpus*, *fetus*, *porus*, *virus*, etc.

Per tant, direm, per exemple:

- S'ha espatllat **el termos** i no surt aigua calenta.
- Se li ha escapat **el globus** i ara s'enfila cap al cel.

Cal recordar, però, que el nom *ritu* (conjunt de cerimònies d'un culte, per exemple: *ritu catòlic*) no és un nom invariable: el seu plural és *ritus*.

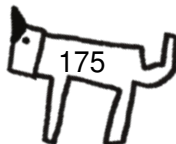
POSTRE O POSTRES?

(Dedicat a l'Àlícia Marco)

Parlem de les menges, com fruita, dolços, etc., que es prenen al final del dinar o del sopar. El mot *postres* en català és femení plural, no pas masculí ni singular com en castellà (*el postre*). Per exemple: *En aquest restaurant les postres sempre són delicioses* (i no *el postre* o *els postres*).

Pel que fa a la preposició que acompanya aquest nom, tradicionalment s'utilitza *per*, no pas *de*. Per exemple: *Avui per postres hi ha macedònia* (i no *de postres*).

Aquesta darrera elocució també es fa servir en sentit figurat per expressar 'a més', 'a sobre' o 'per si no fos prou' com a extensió de significat del sentit original. Per exemple: *Li van robar la bossa i, per postres, va caure i es va torçar el turmell*. Altres expressions amb un sentit equivalent són: *a més a més*, *per acabar-ho d'adobar*, *per si no n'hi hagués prou*, etc.

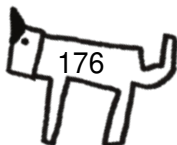
CABELLS I MÉS

(Dedicat al sector de la perruqueria)

Podem parlar de cabells negres, rossos, castanys o fins i tot blancs (i no de *canes*). Cabells esbullats pel vent, cabells a lloure (o solts, deslligats, desfets) o recollits en un monyo (també anomenat *trossa* o *castanya*). A la perruqueria (o a la barberia), podem gaudir d'una estona de lectura o de conversa mentre:

- . ens renten, tallen, pentinen, arriben o assequen els cabells (amb un assecador de mà o un eixugacabells)
- . ens apliquen un tractament de queratina o ceratina (i no *keratina*)
- . ens tenyeixen o ens fan flocs o blens (en castellà, *mechas*)
- . ens fan un massatge al cuir cabellut
- . als homes també els poden afaitar o retocar la barba, encara que la tinguin hirsuta, és a dir, dura i aspra de pèl

Expressions derivades: **estirar-se els cabells** (desesperar-se), **fer sortir els cabells blancs** (fer patir algú), **fer posar els cabells de punta** (espaordir, horroritzar)... i, ja en l'àmbit gastronòmic, podem menjar una **sopa de cabell d'àngel** (tipus de pasta) o una **ensaïmada de cabell d'àngel** (típica de Mallorca).

RAMPOINA

(Dedicat a l'Olga Collell, de Maresmon)

Heu anat mai al Mercat de la Rampoina de Santpedor? Que què podeu trobar-hi? Doncs roba, calçat, mobles, làmpades i altres rampoines de segona mà. En aquest cas, *rampoina* significa una cosa d'escàs valor o inservible. Sinònims: trasto, andròmina, fòtil, faramalla, requincalla, farda. En castellà: *trasto*.

Però també fem servir aquest mot quan ens referim...

...als brots d'una planta que li són perjudicials i convé treure-li ('Si no talles les rampoines del roser xuclaran tota la saba'). Sin.: pollís, pollanc. En cast.: *chupones*

...a gent menyspreable. Sin.: púrria, purrialla, genteta, gentussa, gentalla, brivalla, plebs. En cast.: *purria*, *chusma*, *gentuza*

...en contextos poc formals relacionats amb les finances, al valor d'elevada volatilitat, poca liquiditat i d'alt risc a la borsa, que sol tenir un preu baix i es negocia en un mercat estret (*Diccionari dels mercats financers*). Sin.: valor estret. En cast.: *chicharro*, *valor estrecho*

APLATANAR

(Dedicat a l'Anna Llobet)

Amb aquesta calor, segur que molts de nosaltres estem ben... *aplatanats*? No!

Amb el sentit de perdre les forces o debilitar-se, el verb castellà *aplatanar* es pot traduir per:

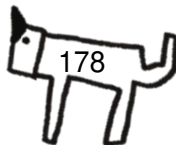
- **enervar** (Fa una calor que enerva)
- **esgotar (o exhaurir) les forces** (Amb la calorada ha esgotat totes les forces)
- **abatre's** (Aquesta calor m'abat)
- **esllanguir-se** (Amb aquesta temperatura les plantes estan ben esllanguides).

I, amb el sentit de deixar-se dominar per la mandra, podem dir:

- **emmandrir** (Amb l'excusa de la calor, en Roc s'ha ben emmandrit)
- **emperesir** (Aquesta calor m'empereseix i no faig res en tot el dia)
- **endropir**, esdevenir dropo —que defuig el treball— (És un dropo: no hi ha manera de fer-lo treballar)
- **empoltronir** (La manca d'activitat empoltroneix alguns joves)

I encara n'hi ha més: engallofir-se, engandulir-se...

Per tant, a partir d'ara, res d'*aplatanar-nos*!

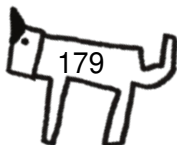

PARTÍCEP O PARTÍCIP?

La paraula adequada per expressar que algú té part en alguna cosa és **particip**. Es fa servir sovint amb el ver *fer* (*fer particip algú d'alguna cosa*). Per exemple: *M'ha fet particip de la seva alegria*.

Aquest adjectiu és invariable pel que fa al gènere. Així doncs, la frase *És particip del seu èxit* es pot referir tant a un home com a una dona (*ella és particip* o *ell és particip*).

Si els castellers us fan particips de l'execució d'un castell tot col·locant-vos al basament (part inferior d'aquesta construcció humana), estareu **fent pinya**; expressió que, fora d'aquest àmbit, també significa 'conjunt de persones o coses unides o agregades estretament'. *Una colla d'amics, formar una pinya*.

FATO

(Dedicat a la Fina Serra)

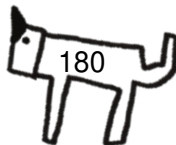
Tal com diu la Marta Rojals, «'fato' és una paraula d'aquelles que es porten de naixement i es fan servir per instint; val per a designar tot de coses, molt d'això i allò en general, però el fato ha de fer embalum i ser una cosa física». Significats:

- Conjunt de coses per a un viatge, per a un ús qualsevol (Ja t'hi cabrà, a la maleta, tant de fato?)
- Abundància de menjar (En aquest plat hi ha massa fato)
- Articles de comerç (En aquesta botiga tenen molt fato)

Però fato també té altres accepcions menys 'tangibles':

- Feinada (No saps el fato que tinc, avui!)
- A les Terres de Lleida, olfacte (Tenir fato de gos perdiguer)
- En pallarès, persona de poc enteniment, encantada, beneita (No siguis fata!)

El substantiu fato es pronuncia amb u final ('fatu'), però no s'ha de confondre amb l'adjectiu fatu/fàtua: ple de presumpció, de vanitat infundada.

FER BASARDA

(Dedicat a l'Anna Piella)

Basarda: sentiment de depressió que s'empara d'algú en presència de quelcom que el fa pensar en possibles perills, mals... contra els quals se sent indefens. Aquest mot, que cada vegada costa més de sentir, sovint s'utilitza amb el verb 'fer' (Travessar la plana solitària aquella hora del vespre feia basarda).

Fer basarda: **fer** por. En castellà: **dar** miedo, causar (o inspirar) temor (La nit em fa basarda / La noche me da miedo).

Fixeu-vos que ens trobem en un dels molts casos en què en castellà es fa servir el verb *donar* i, en català, el verb *fer*. Altres exemples:

- dar un beso, dar un abrazo: fer un petó, fer una abraçada
- dar un suspiro: fer un sospir
- dar un banquete: fer un banquet
- dar muestra de sensatez: fer mostra de sensatesa
- dar un tirón: fer una estrebada
- dar un salto: fer un salt
- dar que hablar, dar que pensar: fer parlar, fer pensar
- darse un paseo: fer un passejada
- darse a entender: fer-se entendre
- dar sed, dar sueño: fer venir set, fer venir son
- dar vergüenza, asco, rabia: fer vergonya, fàstic, ràbia

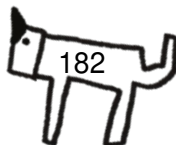

AFORO: AFORAMENT O CAPACITAT?

La paraula castellana *aforo* es pot traduir per **aforament** quan vol dir:

- Acció d'aforar: avaluar una mercaderia per fixar-ne el preu de venda; determinar els ingressos d'un espectacle segons el nombre i el preu de les entrades, o establir el for o valor amb què ha de circular una moneda.
- Mesura del volum d'un fluid que passa per una conducció; mesura del cabal d'un corrent d'aigua en un punt i en un període determinats.
- Mesurament de la intensitat de trànsit en una via pública.
- En dret processal, atribució de la competència per a jutjar determinades persones en un ordre jurisdiccional determinat legalment que no coincideix amb el que preveu la competència general.

Però quan ens referim a la quantitat de persones que caben en un cinema, un teatre o una sala d'espectacles, normalment expressada pel nombre de butaques de què disposa, hem de parlar de **capacitat** o de **cabuda**: Aquest cinema té una capacitat de dues mil cinc-centes persones.

MAGINS QUE RUMIEN

(Dedicat a en Ramon Cotrina)

'El teu incansable magí ja pot començar de rumiar una altra aventura'. Aquesta frase d'en Ramon em va captivar, i de seguida vaig tenir clar que em serviria per redactar una curiositat lingüística:

Magí

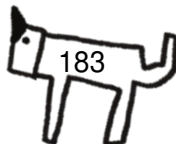
A part de ser un nom propi masculí que fins i tot té sant (sant Magí, patró de la ciutat de Tarragona), també és un nom comú d'ús col·loquial per designar el cap o testa. Sembla que prové del verb *emmaginar* ('imaginar'); com que el cap és allò amb què imaginem, és el nostre magí: 'El teu magí sempre en barrina alguna', 'No cabre una cosa al magí'.

Rumiar

Pensar, cavil·lar; sotmetre quelcom detingudament, un cop i altre cop, a la consideració mental: 'Encara no m'he decidit; deixa'm rumiar una estona'.

Del llatí *rumigare*, 'remugar' (derivat de *ruma*, 'primer estómac dels remugants'), que en català prengué el sentit específic de 'pensar reiteradament una cosa', com mastega repetidament un animal remugant. Sinònim: ruminar.

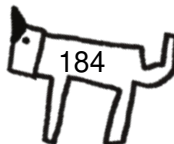
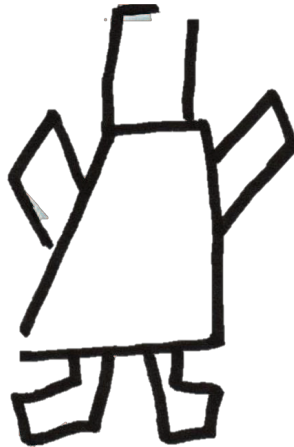
Les bèsties, però, en català no rumien, sinó que **remuguen** (o ruminen)!

US HEU FET MAI UN *CHEQUEO*?

En l'àmbit de la sanitat i la salut, la paraula castellana *chequeo*, que és una adaptació del terme anglès *check-up*, designa un reconeixement sistemàtic que consisteix en una exploració general d'una persona aparentment sana o sense símptomes de cap malaltia precisa, per verificar-ne l'estat de salut o detectar una malaltia incipient.

Per tant, en català no fem ni *chequeos*, ni *txequeigs*, sinó **reconeixements sistemàtics** o **revisions mèdiques**, que n'és un sinònim complementari.

GANDUL

(Dedicat a en Joan Comerma)

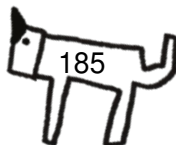
Derivat del castellà *gandul*, i aquest de l'àrab *gandûr*, aquest mot s'aplicava al 'jove de classe modesta, fatxenda, que cerca d'agradar a les dones, viu sense treballar i agafa fàcilment les armes'. En català, el seu significat només fa referència al fet de lliurar-se a la peresa, de no voler treballar; és a dir, el que intentem fer molts durant les vacances...

Gandul té molts sinònims, alguns prou coneguts (esquenadret, vague, dropo) i d'altres no tant (gallof, gallòfol, malfeiner, torrapipes, colgafocs, baldragues, gambaire, vagarro).

També té derivats: gandulejar, ganduleria, engandulir, engandulidor, enganduliment...

I fins i tot dona nom a un trastorn: síndrome del leucòcit gandul.

Ja veieu quina riquesa se'n deriva, d'aquest mot!

CLOACA O CLAVEGUERA?

(Dedicat a la Irene Pujadas)

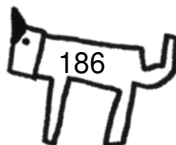
El mot castellà *cloaca* té dues traduccions en català, segons de què parlem:

· **Claveguera:** conducte, generalment subterrani, per on s'escorren les aigües residuals i les aigües plujanes d'una ciutat. No s'ha de confondre amb *clavegueram*, xarxa de clavegueres d'una població. També se'n deriva *clavegueró*, conducte per on les aigües d'una casa s'escorren cap a una claveguera, una bassa, etc. En castellà també es pot dir *alcantarilla*.

Claveguera també es fa servir en sentit figurat, per indicar el lloc on aflueixen les coses i les persones més vils. Exemple: *Les clavegueres de l'estat. Guerra bruta i corrupció a Espanya*, títol d'un llibre de Jaume Grau. En cast.: *madriguera, cueva, nido*.

· **Cloaca:** cavitat on desemboquen el recte i els conductes urinaris i genitals, pròpia d'amfibis, rèptils, ocells i monotremes (mamífers com per exemple l'ornitorrinc). Se'n deriva *cloacal* (relatiu o pertanyent a la cloaca).

Per tant, el mot català *cloaca* no sempre és un barbarisme!

PEPINILLOS I ALTRES MENGES PER PICAR

(Dedicat a en Joan Gili)

A l'hora de fer un vermut o un pica-pica, a més d'olives (amb pinyol o sense, farcides, trencades o amanides) i patates xips podem optar per altres menges, algunes de les quals sentim a dir majoritàriament en castellà o mal traduïdes al català.

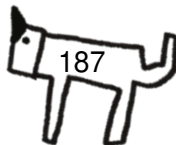
En comptes de...

- *pepinillos*
- *boquerons*
- *gambes a l'ajillo*
- *ensaladilla russa*
- *salpicó de marisc*
- *aros de ceba*
- *sortit d'embotits, formatges...*
d'embotits, formatges...
- *pinxos de dàtils amb beicon*
amb bacó
- *montaditos amb guindilla*
bitxo
- *morcilla*
- *chipirons*

Podem demanar...

- cogombrets
- seitons
- gambes amb allada
- ensalada russa
- amanida de marisc
- anelles de ceba
- assortiment
- broquetes de dàtils
- barquetes   amb
- botifarró
- calamarsons

Continuarà...

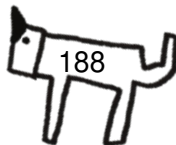
TOT RONSEJANT...

El mot *ronsa* (masculí i femení) és un substantiu sinònim de *ronsejaire*, dit d'algú que *ronseja*, és a dir, que va diferint l'execució d'alguna cosa que fa de mala gana.

S'utilitza majoritàriament en l'expressió **fer el ronsa** o, també, **fer el ronso** i **ronsejar**. Així doncs, es pot dir: *Quan una tasca no el motiva, fa el ronso / fa el ronsa / ronseja fins a l'últim moment.*

Sinònim: fer el romancer. En castellà: *hacerse el remolón.*

I, en l'àmbit dels transports per aigua, també existeix **anar a la ronsa**: una embarcació que no està ancorada ni amarrada, anar a la mercè del vent o del corrent.

MANLLEU

(Dedicat a tots els manlleuencs)

A més de donar nom a la nostra vila, aquest topònim també forma part d'un altre nucli de població (el Pla de Manlleu, al municipi d'Aiguamúrcia, Alt Camp) i d'un element geogràfic (puig Manlleu, al municipi de Borrassà, Alt Empordà).

El 'nostre' Manlleu està documentat al segle X com *Mauseolo* i *Masleolo* i, al segle XII, com *Manleuo* i *Manlevo*, d'origen incert, potser del llatí *mausoleum*. Per etimologia popular, del llatí *manus leva* («mà esquerra») en què s'ha basat l'escut municipal.

Però *manlleu* també significa:

- Contracte pel qual hom cedeix la possessió material d'un bé amb obligació de retornar-lo.
- Element lingüístic, sobretot lèxic, que passa d'una llengua a una altra i s'hi integra. Alguns manlleus han estat adaptats al català (eslògan, flaix, xou, espagueti...), però altres mantenen la forma original i se solen escriure en cursiva (*clown*, *fondue*, *attrezzo*...).

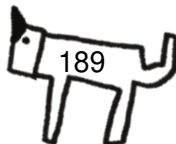
Derivats: manlleuenc-a, manllevar (fer-se prestar).

Sinònims: emmanlleu, préstec.

Expressions: anar a Manlleu (manllevar).

Castellà: *préstamo*, *empréstito*.

Ara ja podem parlar de Manlleu amb propietat!

CASTANYES I MÉS

(Dedicat a l'Anna Piella)

Ara que arriba la castanyada, a l'Anna li venen al cap diverses expressions que tenen en comú el mot (o un derivat) que designa el fruit del castanyer:

- **Treure a algú les castanyes del foc**, salvar-lo d'una situació compromesa, fer-li la feina difícil.
- **Fotre una castanya (o un castanyot) a algú**, donar-li un cop al cap amb la mà o amb les mans plegades.
- **Fotre's una castanya**, tenir un accident, rebre una patacada.
- **Assemblar-se com un ou a una castanya**, ésser com de la nit al dia, no tenir res a veure.

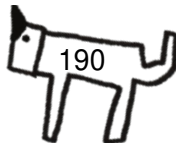
Atenció! Algunes expressions que en castellà fan servir aquest mot, en català cal dir-les d'una altra manera:

- *A toda castaña*, (anar) molt ràpid / (posar un so) molt fort.
- *Coger una buena castaña*, agafar una bona borratxera, pítima, trompa, mona o paperina.

I, per acabar, *castanya* també significa:

- **Monyo**, lligat de cabells de forma arrodonida.
- **Vas** de vidre, d'argila, etc., en figura de castanya, per a guardar-hi licor. Quan el recipient és de mida gran, s'anomena **damajoana**.

Bona castanyada a tothom!

U D'OCTUBRE

(Dedicat a tothom qui el va fer possible)

En general, per fer referència al primer dia de qualsevol mes, es fa servir el numeral 1. Per exemple: *S'ha convocat un referèndum per a l'1 d'octubre.*

Convé notar que els dies en les datacions s'escriuen habitualment amb xifres i que, per tant, cal apostrofar l'article *el* davant de la xifra 1 (*l'1 d'octubre*).

En el cas que es vulgui fer referència als fets de l'1 d'octubre de 2017, si es vol fer servir aquesta data en la **denominació d'una via urbana o d'un organisme o entitat**, cal recordar que aleshores el numeral s'escriu amb lletres i que cada component de la datació s'escriu amb majúscula inicial. Per exemple: *Avui s'inaugura la **plaça de l'U d'Octubre de 2017**.*

Finalment, també cal tenir en compte que per esmentar aquesta data concreta, l'1 d'octubre de 2017, es pot fer servir la xifra seguida d'un guionet i la inicial del mes en majúscula: *l'1-O*.

GURRIPATO

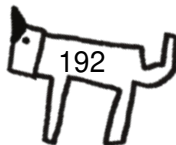
(Dedicat a l'Anna Roca i família)

En castellà, *gurripato*, o *gurriato*, designa una persona **babaua** (que no té cap malícia, que no es malfia de res, que tot ho troba bé, que es deixa portar dòcilment per altri), **bleda** (no gens espavilada, mancada de vigor, de tremp) o **badoca/badaire** (que bada, que s'encanta mirant alguna cosa).

Però, com que deriva del diminutiu de *gorrión*, també s'aplica al poll del pardal. En aquest cas, en l'àmbit de l'ornitologia, en català es fan servir els mots **caganiu** o **renyoc**, aplicats de manera més general al darrer ocellet nascut d'una niuada i, també, al fill més petit d'un matrimoni.

Potser aquesta és l'associació que ha fet l'Anna dient *gurripatos* als seus fills de manera afectuosa, en el seu cas, en el sentit d'entremaliats.

Quantes coses s'aprenen, redactant curiositats lingüístiques!

BIENNAL/BIANUAL

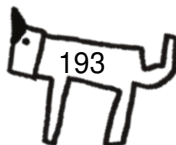
Els adjectius acabats en *-anual* volen dir 'que té lloc *x* vegades a l'any', mentre que els acabats en *-ennial* volen dir 'que dura *x* anys' o 'que té lloc cada *x* anys'.

Així, per exemple, si diem que...

...el julivert és una planta herbàcia **biennal**, volem dir que dura dos anys; o també podem parlar de la Biennal de Venècia, exposició internacional d'art que se celebra cada dos anys;

...la publicació de la revista *El Ter* és **bianual**, volem dir que té lloc dues vegades a l'any (concretament, per la Festa Major de Manlleu i per Nadal);

Anàlogament, podem parlar, per exemple, d'un conveni *pluriennal* (que té una durada de diversos anys) o d'un concurs *plurianual* (que té lloc diverses vegades a l'any).

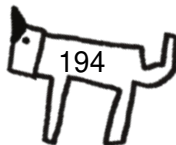
ARC DE SANT MARTÍ

(Dedicat a en Manel Comas)

Aquest arc que omple l'horitzó de colors —vermell (a la part més externa), taronja, groc, verd, blau, indi o anyil i violeta (a la part interna)— quan plou i fa sol al mateix temps (amb la pluja al nostre davant i el sol a l'esquena), el podem veure i fotografiar però no tocar. És més fàcil de veure a la tarda o a primera hora del dia, que és quan el sol està més baix. A vegades se'n veu un altre a sobre, més difuminat i amb els colors en ordre invers: el vermell és a l'interior i el violeta, a l'exterior.

Es diu així perquè, segons una llegenda, sant Martí va desafiar el diable a veure qui feia l'arc més gran i bonic al cel. El dimoni va acceptar i va fer un arc petit amb els colors difusos. Sant Martí, en canvi, va fer un magnífic arc multicolor. D'aquesta manera va guanyar al diable i va donar nom a aquest fenomen tan espectacular.

Per acabar, altres maneres d'anomenar-lo en català: **arc del cel** i, sí, Manel, també **arc iris**!

MENESTER

(Dedicat a l'Arià Icart)

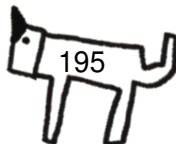
El substantiu *menester* (allò que hom necessita) prové del llatí *ministerium* (servei; professió, funció), derivat de *minister* (servidor). S'utilitza especialment en aquestes expressions:

· **Fer menester.** Ésser, algú o alguna cosa, útil o imprescindible a algú. *M'emporto el llibre o encara et fa menester? / Si no et faig menester, me'n vaig.*

· **Haver de menester.** Caldre, algú o alguna cosa, a algú. *Ves amb el pare, que t'ha de menester una estona! / Hauràs de menester molts dies, per fer aquest projecte.*

Sinònim: mester (fer mester, haver de mester).

I, per acabar, una frase feta: *El bon vi no ha de menester ram.* S'aplica a una cosa que és molt bona i no cal fer-ne propaganda; és a dir, que es ven sola.

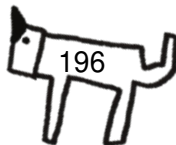

NOMS DE COLORS CURIOSOS: SÈPIA

Sempre m'ha encuriolit el nom del color *sèpia*, d'un marró gris un xic rogenc d'aspecte terrós. Per què es diu així, si les sèpies (també anomenades *sépies* o *sípies*) són més aviat d'un color blanc grisós?

Doncs perquè aquest color pren el nom del pigment marró que conté el sac de tinta de la sèpia comuna (*Sepia officinalis*) —mol·lusc cefalòpode de la família dels sèpids de cos oval— molt utilitzat en pintura com a colorant.

Malgrat que el sèpia es va fer servir molt fa unes dècades en l'àmbit fotogràfic, pràcticament va desaparèixer amb l'arribada de les càmeres en color. No obstant això, com que tot torna, també ha passat amb aquest color: el sèpia s'ha imposat com a tendència en les fotografies per atorgar-los no només un aire més creatiu, sinó també certa elegància i fins i tot un marcat estil vintage que ara tant es porta.

POSEM-NOS DRETS

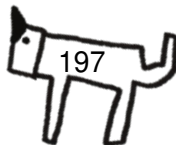
Ni *de peu* ni *en peu*. Les locucions adverbials castellanes *de pie* o *en pie* (*estar de pie, ponerse en pie*) —manera d'estar o d'aixecar-se algú i descansar solament sobre els peus— es tradueixen al català per **dret/dreta/drets/dretes**. Per tant, hem d'evitar el calc del castellà i dir, per exemple:

- En entrar la núvia, tothom es va posar dret.
- Si estic dreta gaire estona, se'm carrega l'esquena.

Aquesta fórmula també serveix quan parlem de coses: Posa dretes les bitlles que començarem la partida.

Expressions sinònimes:

- **Dempeus**: Després de l'operació, els cadells tenen dificultat per mantenir-se dempeus (o *drets*).
- **A peu dret**: Un bufet és una taula assortida de menjar i begudes disposada de manera que els comensals, a peu dret (o *drets*), es poden servir lliurement.

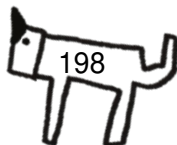
NO PARLEM TANT I ENRAONEM MÉS!

[Basat en l'article 'EnRAONA! Un verb amb tot el sentit', de
Jaume Marfany]

Darrere dels mots d'una llengua —sistema de signes que serveix per comunicar-se— hi ha tota una història, de vegades curiosa, alligadora i apassionant, tal com podríem qualificar també el verb català *enraonar*.

En ser un derivat de «raó» (del llatí *ratio*, càlcul, raciocini, proporció), podem definir *enraonar* com *parlar* (algú, expressar el que pensa mitjançant el llenguatge articulat) però amb un matís: hi porta implícit que, a més, es «raona». Així, en el seu sentit més originari, significaria 'parlar escoltant l'altre, deliberar i intentar arribar a conclusions de manera raonada i constructiva'.

Intentar traduir aquest verb de manera correcta al castellà és gairebé impossible, no n'hi ha cap que equivalgui exactament al nostre *enraonar*. A més, el verb més habitual per traduir-lo, *hablar*, prové del llatí *fabulari*, un derivat de *fabula*, faula. I una faula és un relat breu de ficció on els protagonistes són animals o plantes que parlen. Curiós l'origen i la diferència entre ambdós verbs...

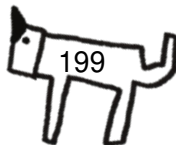
A MÉS DE PICS I PIQUES... (I)

Fa temps vaig escriure un article sobre els *pics* i les *piques* com a cims aguts d'una muntanya. Amb aquest mateix significat, en algunes regions de parla catalana podem sentir **tucs** o **tuques** (tuc de Colomèrs, tuca blanca de Pomèro), **cuculles** (cuculla de Fartàritx) o fins i tot **agulles** (les Agulles, al Bruc).

Però la geografia muntanyenca enriqueix molt més encara la nostra llengua. Així, podem parlar de...

- **puig** (puig de la Força): elevació del terreny més o menys rosta (en pendent) i formant **cim** —o **cimal** o **capcer**— que sobresurt del terreny circumdant; quan un puig és petit, s'anomena **pujol**
- **tossa, tossal** (tossa Plana de Lles): petita elevació del terreny de poc pendent, en una plana o en una serralada
- **mola** (mola de Coldejou): tossal isolat de forma massissa, arrodonida i plana al capdamunt, amb els flancs superiors molt rostos
- **monticle, muntijol**: muntanya petita
- **turó** —o **alturó, alteró** o **serral**— (turó de Sant Marçal): elevació rosta i no gaire alta del terreny; *serral* també dona nom a una muntanya de cim allargassat
- **ras** —o **rasos**— (rasos de Peguera): a muntanya, superfície extensa, llisa, no rocosa i no coberta de bosc

Continuarà...

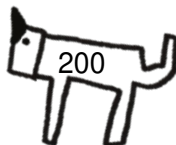

A MÉS DE PICS I PIQUES... (II)

Continuem aquesta setmana amb la nomenclatura relacionada amb les muntanyes, en aquest cas, quan 'no van soles':

- **sistema muntanyós**: conjunt de muntanyes, sovint discontinu, que presenta trets morfològics i geològics comuns, considerat una unitat descriptiva del relleu
- **serralada** (serralada de Marina): vast conjunt de muntanyes que forma generalment un sistema més llarg que ample i que manté una alineació estructural i morfològica
- **serra** (serra dels Llancers): alineació muntanyosa que constitueix una unitat orogràfica dins d'una serralada; muntanya més o menys prolongada, de cresta allargada
- **serrat** (serrat Alt): cadena de muntanyes poc elevades; quan és petit, s'anomena **serradell**
- **massís** (massís de Garraf): conjunt de muntanyes no alineades, de formes pesades i una altitud moderada, sovint format per terrenys antics

Amb la varietat geogràfica i la riquesa de parlars del nostre país, segur que la llista encara podria ser més llarga!

TESTARRUT

(Dedicat a en Nan Orriols)

Segur que tothom té clar que *testarrut* (en castellà: *testarudo*, *cabezón*, *cabezota*, *tozudo*, *testarrón* o *cabeza dura*) prové de *testa*, 'cap'. Si busquem el seu significat al diccionari, hi llegim **porfidiós**, mot, aquest darrer, que fem servir molt menys.

Porfidiós vol dir 'que porfidieja', del verb *porfidiejar*: posar porfídia (obstinació) en la consecució d'alguna cosa; és a dir, ser tossut.

De testarrut en (sinònim de porfídia). I, a més de **tossut** i **obstinat**, també té altres sinònims: **entestat**, **caparrut**, **capitós**, **enterc** o **entemat**.

SOMIATRUITES

Somiatruites s'aplica a una persona visionària (que té visions, que veu coses que no existeixen sinó en la seva imaginació), que somia desperta o que s'il·lusiona fàcilment amb coses impossibles o estranyes.

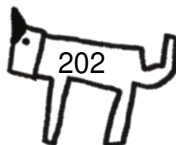
Sinònims: **il·lús**, **utopista**, **barrufell** i, potser més idoni per als manlleuencs, **tocaboires** (mot que dona nom també a un jaciment arqueològic del Catllar, al Tarragonès).

També hi podríem afegir **bufanúvols**, ja que, malgrat que els diccionaris defineixen aquest mot com 'persona creguda, presumptuosa, pedant', sovint es fa servir per referir-se a algú que no toca de peus a terra, que fa castells en l'aire.

Ja sigui per la seva originalitat, sonoritat o per alguna altra raó, sembla que el mot somiatruites agrada molt, ja que dona nom a:

- una cançó d'Albert Pla i una altra del grup de rumba gracienc AiMarai
- un restaurant-hotel d'Igualada
- un vi del celler Ferré i Catasús

Quin mot més prolífic, oi?

ENAIGUAR

El verb *enaiguar*, derivat del llatí *in-aquare* (dins l'aigua), té diversos significats:

- Cobrir d'aigua (Amb tanta pluja, els camps estan ben enaiguats)
- Aigualir, posar aigua (No enaigüis el vi, que no es podrà beure!)
- Els ulls, omplir-se de llàgrimes (Està tan emocionat que se li han enaiguat els ulls)
- Suspendre per molta pluja (Fira enaiguada)
- Constipar-se un cavall, contraient-se-li els músculs de les extremitats, per massa fatiga o beure (Mentre suï, no donis aigua a l'euga, que s'enaiguaria)
- Una criatura o animal, perdre la força, esdevenir flacs, tristos (En aquella casa, hi havia una nena que tot sovint se'ls enaiguava)

També es pot *patir d'enaiguament*: consumir-se de desig, generalment de menjar allò que s'ha vist menjar a algú altre (No mengis davant d'aquest nen perquè s'enaiguaria); i *fer enaiguar*: mostrar, fer, a la vista d'algú, coses que li despertin un desig.

Cal fer notar que, en algunes varietats lingüístiques, la 'u' no es pronuncia (*enaigar*).

Per acabar, un derivat curiós: *enaiguatejar* (especialment les plantes, tenir massa aigua).

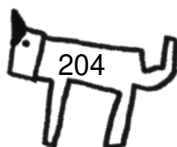

ANDOLES

En les expressions 'per aquestes andoles' o 'per aquelles endoles', el mot *andoles* significa lloc indeterminat, paratge desavinent, fora de camí: Què hi fas, per aquestes andoles? Sinònims: verals, endreçúries. En castellà: *andurriales*.

Però una andola també és una pesseta (sinònim: pela; en castellà: *rubia, pela*) i, al País Valencià, embotit elaborat amb cotnes de cansalada i una mica de magre. I allà també fan servir l'expressió 'córrer l'andola' amb el significat de vagar, anar d'un costat a l'altre sense fer res de profit (En lloc d'estudiar, se'n va anar a córrer l'andola amb els amics).

Per acabar, una darrera curiositat, aquesta encara més llunyana: Andola és el nom d'una ciutat de la regió de Karnataka, a l'Índia, a uns 1.300 km al sud de Nova Delhi, la capital del país.

NO ENS AGOBIEM!

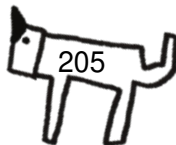
(Dedicat a la Martina Comerma)

El mot castellà *agobiar* té diversos significats:

- Doblegar, per un activitat o una càrrega excessives; en aquest cas, en català disposem, per exemple, dels verbs **aclaparar**, **afeixugar**, **cansar** o **sucumbir**: *L'excés de feina l'ha aclaparat.*
- Preocupar molt, causar un patiment gran; llavors, podem dir **angoixar** o **carregar**: *Les responsabilitats i la feina de cada dia l'angoixen molt.*
- Confondre; els verbs idonis són **desconcertar**, **confondre** o **avergonyir**: *Em desconcerten amb tantes atencions.*
- Rebaixar; en català podem fer servir **humiliar**: *Li digué això per humiliar-lo.*

Però *agobiar* també vol dir fatigar el cervell d'algú, marejar, amb sorolls, sons, preguntes... i, amb aquest significat, el mot català més idoni és **atabalar**: *Amb tantes històries, m'estàs atabalant.*

Ja veieu que, d'alternatives al mot *agobiar*, no ens en falten pas!

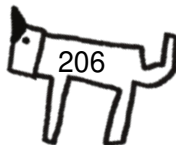
PER QUARESMA... BACALLÀ!

Bacallà: peix que viu a les aigües fredes del nord de l'Atlàntic i és molt apreciat com a aliment. El bacallà es pot posar a remull, espencar (tallar a penques), esqueixar (esquinçar) i assecar (el bacallà assecat sense salar s'anomena *estocafix*). Sinònims: abadejo. Derivats: bacallaner, bacallaneria i abacallanar-se (una persona, tornar-se seca com un bacallà, amagrir-se extraordinàriament).

Gastronòmicament, el bacallà dona molt de si, ja que es menja en amanides (esqueixada, xató, empedrat...), al pil-pil, amb mussolina d'all, a la llauna, a la bilbaïna, en bunyols, croquetes o carpaccio, en brandada... També és molt apreciada la prominència carnosa de la part inferior del cap (anomenada *cocotxa*).

I no oblidem l'oli de fetge de bacallà: emprat com a reconstituent i regulador del creixement en els infants, actualment ha estat substituït per les vitamines A i D en forma pura. Hom en fa també pomades per a tractar petites ferides.

Per acabar, un darrer significat de bacallà: 'peça de fusta que, a les barques, uneix la barana a la coberta o al banc i serveix per a reforçar el costat'.

MALEÏTS VIRUS!

El refredat té diversos símptomes (mocs, nas tapat, mal de coll i de cap, tos i ulls plorosos) i al cap d'uns quants dies d'agafar-lo es cura sense tractament. No s'ha de confondre amb **la grip**, que apareix com a epidèmia a l'hivern amb febre alta, dolors musculars, mal de cap i de coll, malestar general, nas tapat i tos seca, entre altres símptomes. Pot durar tres setmanes.

Més de 200 virus diferents poden causar els refredats. En canvi, no n'hi ha tants que puguin causar la grip. És per això que hi ha una vacuna per a la grip i no n'hi ha cap per als refredats.

Quan patim aquestes malalties, és molt habitual **eixavuirar o esternudar, estossegar o tossir**, en alguns casos, també **febregar** (tenir febre) i, amb freqüència, **mocar-nos** (no pas *sonar-nos*).

Però *mocar* també vol dir esmocar, treure el moc o caramell d'un llum (tros de ble recremat que es forma al capdamunt com un bolet). I, també, clavar un moc (un miquel, un menyspreu) a algú (en castellà: *dar un chasco*).

VISCA ELS NYERROS!

(Dedicat als Nyerros de la Plana i a tots els seus simpatitzants)

Nyerro: mot que deriva dels senyors de Nyer, al Conflent, i que designa els membres d'un dels dos bàndols enfrontats en què estava dividida la noblesa catalana entre els segles XVI i XVII (l'altre bàndol era el dels *cadells*).

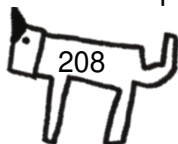
El Diccionari Alcover-Moll també inclou altres sentits amb què es va utilitzar aquest mot en algun moment:

- Llufa, tros de paper o drap que les criatures posen per riure a les dones.
- Porc (a Figueres i a Torelló).
- En plural, nom despectiu dels habitants de Santa Cristina d'Aro (i sembla que també de Bor i de les Planes d'Hostoles).

Amb aquestes darreres accepcions, etimològicament, *nyerro* també podria provenir de l'onomatopeia del crit dels porcs.

El 2010, el Centre Excursionista de Terrassa, per commemorar el centenari de l'entitat, va crear el GR Camí dels Nyerros, que va des del Vallès (Terrassa) fins al Conflent (Nyer). Un GR és un camí de gran recorregut —més de 50 km— senyalitzat que transita per llocs d'interès paisatgístic, cultural, històric, etc.

Però, des de 1998, aquest mot s'ha fet famós en el món casteller gràcies als Nyerros de la Plana, colla castellera de Manlleu que vesteix amb camisa de color gris (representa el color de la boira de la plana de Vic). Des d'aquí... molts èxits per als Nyerros!

T'APETEIX?

(Dedicat a la Fina Compte)

El verb castellà *apetecer* es pot traduir al català per **apetir** o **desitjar** quan té el sentit de 'anhelar o ambicionar': Un jove irat apeteix (o desitja) la venjança.

Però amb el significat de 'tenir gana de quelcom o ganes de fer alguna cosa', les expressions catalanes que cal fer servir són les següents:

- **venir de gust** (Et ve de gust fer un gelat?)
- **venir de grat** (Després de dinar sempre li ve de grat fer una bona sobretaula)
- **abellir** (M'abelleix saludar el públic)
- **plaure** (Ho farem així tant si us plau com si no us plau)

Per tant, evitem frases del tipus: Us 'apeteix' menjar una poma (o una pera o un plàtan...)?

ESPIGUEM O ESPIGOLEM?

(Dedicat a la Teresa Jové)

El verb castellà *espigar* es pot traduir al català bàsicament per:

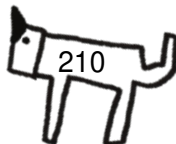
- **Espigar:**

- Els cereals, treure espiga (Els blats ja espiguen).
- Espigar o espigar-se una planta o una persona, fer la creixença (Les criatures, en aquesta edat, tot d'una s'espiguen).
- Les cols i altres hortalisses, allargar-se del tronxo quan són prop de treure llavor (Les escaroles que s'espiguin les deixarem per a llavor).

- **Espigolar:**

- Collir les espigolalles o espigoladures, espigues que han restat en un camp després de la sega.
- Collir els fruits que han quedat en el camp després de la collita general.
- Arreplegar (allò que un altre ha deixat). Arreplegar d'ací i d'allà.
- Triar (allò que està barrejat entre altres coses).
- En sentit figurat, recopilar, d'un o més escrits, dades que interessin a algú (Rellegia els diaris tot espigolant notícies de la guerra).

Però sapiguen que *espigolar* també és un substantiu que designa una formació vegetal dominada per l'espígol. Quina olor!

ANAR-SE'N A CAN PISTRAUS (Dedicat a Maresmon)

Al diccionari, aquesta expressió (i les variants *can Pistrac* o *can Pistracs*) té dos significats:

- Una cosa, fracassar; anar a la perdició, al desastre: Ho ha perdut tot, la seva fortuna se n'ha anat a can Pistraus.
- Algú, morir: Que estava malalt, l'Eudald? M'acaben de dir que se n'ha anat a can Pistraus.

També es pot engegar, algú o alguna cosa, a can Pistraus (desentendre-se'n de mala manera): Si l'atabales, t'engegarà a can Pistraus.

Etimològicament...

- *Pistraus* podria provenir del castellà *pistraje* o *pistraque* (menja insípida o de mal gust), encreuament de *pisto* (mena de samfaina) i *comistrajo* (mescla d'aliments mal preparats).
- I, segons es pot llegir al *Refranyer barceloní* de Joan Amades, Can Pistraus era un bordell situat a Montjuïc on sempre hi havia baralles.

Sinònims: desaparèixer, esvanir-se, anar-se'n en orris (o a fer punyetes).

En castellà: *irse a hacer puñetas*, *a pique*, *al agua* o *al traste*.

DONAR COMPTE? *DONAR-SE COMPTE?*

(Dedicat a en Plàcid Bulló)

L'expressió castellana 'dar cuenta' es tradueix al català per **donar compte** i és adequada amb el sentit de 'donar informació d'una cosa, o explicar-la'. Per exemple:

- Donaré compte de les últimes publicacions que hem rebut.
- Cal donar compte de la sentència.

Cal tenir en compte, però, que la locució castellana 'darse cuenta' no es tradueix per *donar-se compte*, sinó per **adonar-se**:

- No te n'adones, de la situació? (i no: *No et dones compte de la situació?*)
- Per fi s'adona que l'ha vessada (i no: *Per fi es dona compte que l'ha vessada.*)

Ja ho sabeu, doncs: atenció amb els comptes!

DALT MÉS ALT

(Dedicat a l'Enric Vilalta)

Les cases poden tenir diverses plantes: soterrani, planta baixa (situada a nivell de carrer), primer pis, segon pis... i així fins arribar a les golfes, part més alta que té per coberta la teulada, sovint destinada a rebost, guardar-hi mals endreços, etc.

Però, tradicionalment, a la plana de Vic i rodalia, el darrer pis habitable d'un edifici també s'anomenava —cada vegada se sent menys— **dalt més alt**; així, era molt habitual dir que una casa constava de planta baixa, dalt i dalt més alt: Ves a dalt més alt a buscar el sac / Mira quins jocs m'he trobat remenant a dalt més alt!

Sinònims: sotateulada, sostremort, antosta.

I, en castellà, les golfes o el dalt més alt s'anomenen *desván*, *buharda*, *buhardilla* o *sobrado*. Per tant, no us confongueu: les *golfas* castellanques són una altra cosa... :-)

OLORAR O FER OLOR?

En català el verb **olorar** significa 'aspirar aire amb el nas per sentir l'olor d'una cosa'. Per exemple: En Joan olora una rosa.

En canvi, aquest verb no expressa que les coses desprenen una olor determinada. En aquest cas, es pot utilitzar el verb **fer olor**, entre d'altres: La colònia fa molt bona olor (i no: La colònia olora molt bé) o Fa olor de llenya cremada (i no: Olor a llenya cremada).

Per indicar que una cosa fa mala olor, malgrat que en castellà es diu que *huele mal*, l'expressió adequada en català és **fer pudor**. Així, cal dir: Ventila l'habitació, que fa molta pudor! (i no: Ventila l'habitació, que olora molt malament).

En sentit figurat, el verb *olorar* significa 'descobrir, per algun indici, una cosa oculta': Que ella hi tenia part, ja ho havia olorat, jo!

En aquests casos i per expressar que alguna cosa és sospitosa, també hi ha altres expressions: fer mala olor, fer pudor de socarrim, fer mala espina, etc.

Eviteu, per tant, frases com aquestes:

- A què olora, això? (cal dir: De què fa olor, això?)
- Les seves paraules no m'oloren gens bé (cal dir: Les seves paraules em fan mala espina)

ESPARRACAGECS

(Dedicat a en Manel Comas)

Malgrat que aquest mot no consta al *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC, s'utilitza col·loquialment en diverses contrades del país per designar les reixes de ferro forjat amb motius acabats en punta que protegeixen les finestres contra l'entrada dels lladres.

La formació d'aquesta paraula composta sembla clara: de *esparraca* (del verb esparracar, fer estrips a la roba) + *gecs* (gec: peça de vestir que cobreix el tronc fins a la cintura, amb mànigues i sense faldons).

Anàlogament s'haurien format altres mots que designen el mateix: *esquinçarobes* (esquinçar + roba) i *estripagats* (estripar + gat).

Però aquestes reixes encara tenen altres noms: espiga, sargantana o llangardaix; tots, per la similitud que mantenen les reixes amb aquests elements.

BARRABASSADA

Etimològicament, el mot *barrabassada* deriva de Barrabàs, personatge bíblic que, malgrat que sempre s'havia descrit com un bandoler o delinqüent, també hi ha estudis que defensen la hipòtesi que era un famós auriga —en l'antiguitat clàssica, conductor d'un carro de cavalls—que solia participar en les carreres organitzades a l'hipòdrom de Jerusalem.

Fos el que fos, el que sembla més clar és que Barrabàs va ser indultat per Pilat en lloc de Jesús per demanda dels jueus, seguint el costum de l'època de deixar lliure un pres durant la Pasqua jueva.

El nom de Barrabàs continua present en el català amb l'expressió "fer una barrabassada", que equival a cometre una malifeta, una acció insensata, contrària a la llei moral o a la raó.

I de la possible qualitat de criminal del personatge deriven també "ésser de la pell de Barrabàs" i "ésser pitjor que Barrabàs" per dir que algú és entremaliat o molt dolent.

Barrabassada té força sinònims, alguns, d'ús molt freqüent (disbarat, barbaritat, bestiesa...) i, altres, menys coneguts (atzagaiada, magallada, bacinada...).

DESANGELAT?

En castellà, l'adjectiu *desangelado* vol dir '*falto de àngel*', entès aquest darrer mot com '*gracia o encanto*'.

Si busqueu la paraula *àngel* al *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC, hi trobareu diverses accepcions, però cap amb l'esmentat significat castellà:

- Ésser espiritual intermediari entre Déu i l'home.
- Àngel que suposadament té assignat cada persona per a la seva custòdia.
- Persona molt bona, de molt bon cor.
- Escat (peix).

Per això, malgrat que el *Diccionari normatiu valencià* inclou *desangelat* des de la seva darrera actualització (2016), en català normatiu no hem de traduir *desangelado* per *desangelat*, sinó simplement amb la construcció 'sense encís (o encant)', que pot qualificar tant persones com coses:

- Trencar l'ambient sense encant del despatx infondrà ànim i alegria als treballadors.
- Té una veu sense gens d'encís: no sé com pot fer d'actor de doblatge.

Sinònims (segons el context): sense gràcia, apagat, fred, gris.

VENT DE LA FAM

(Dedicat a en Joan Gili)

La gent pagesa i sobretot la gent marinera mantenen la nomenclatura tradicional dels vents. En primer lloc, cal observar que els vents cardinals tenen quatre noms que són usats o almenys coneguts pertot arreu: *tramuntana* (nord), *llevant* (est), *migjorn* (sud) i *ponent* (oest).

Els quatre vents intermedis dels cardinals tenen quatre noms ben definits i permanents a les Balears i a la zona mediterrània: *grec* o *gregal* (nord-est), *xaloc* (sud-est), *llebeig* (sud-oest) i *mestral* (nord-oest).

Però fora de la regió mediterrània, els vents prenen noms molt diferents dels esmentats; es refereixen principalment a localitats o als efectes que poden produir, com en el cas del **vent de la fam**: vent d'estiu ben calent provinent de l'oest o del nord-oest batejat així en diverses contrades perquè perjudica molt les collites a causa de la seva secor.

Sinònims: *matablat* i *matapiocs* (un pioc és un ocell d'aproximadament 1 metre de llargada que a vegades es pot observar en algunes zones de Catalunya; en castellà, *avutarda*).

MECS, MELS I MEMS

Avui, alguns monosíl·labs amb la lletra **e** com a protagonista (l). Vegeu-ne els seus significats:

MEC

- Vedell.
- Beneit, ximple.
- Barbamec (que no té pèl a la cara, especialment un home adult).
- Pinsà mec: un dels pinsans existents a Catalunya.
- *Fer el mec*: fer-se veure.

MEL

- Substància viscosa dolça elaborada per les abelles.
- Pòmul (os de la galta).
- Lluna de mel.
- En sentit figurat: *És un home tot mel. La mel de les seves paraules. Deixar algú amb la mel a la boca* (privar-lo d'alguna cosa agradable que començava a assaborir).

MEM

- A les xarxes socials, imatge, frase o vídeo que s'escampa viralment i que és constantment imitat, compartit o utilitzat. En castellà, *meme*.
- Tretzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
- En filosofia, unitat mínima de transmissió cultural que, segons algunes teories, actua en l'evolució cultural d'una manera comparable als gens en l'evolució biològica.

Continuarà...

MERS, METS I MÉS

Continuem aquesta setmana amb més monosíl·labs amb la lletra **e** (II):

MER

· Usat davant del nom, pur, sense mescla d'altra cosa: *Això és una mera hipòtesi.*

mEq

· Símbol de mil·liequivalent, unitat que expressa la concentració iònica d'una solució, que equival a la mil·lèsima part d'un equivalent.

MES

· Dotzena part de l'any: *Aquest mes té trenta dies.*
· Però: *Vindrà, mes hauré de marxa d'hora.*
· Les meves: *Aquestes són mes germanes.*
· Forma del verb *metre* (posar): *Han mes l'infant dins el bressol.*

MÉS

· En major grau o quantitat: *Tinc més paciència que tu.*
· Afegint-hi: *Vuit més quatre fan dotze.*
· Signe de l'addició i de les quantitats positives (+).

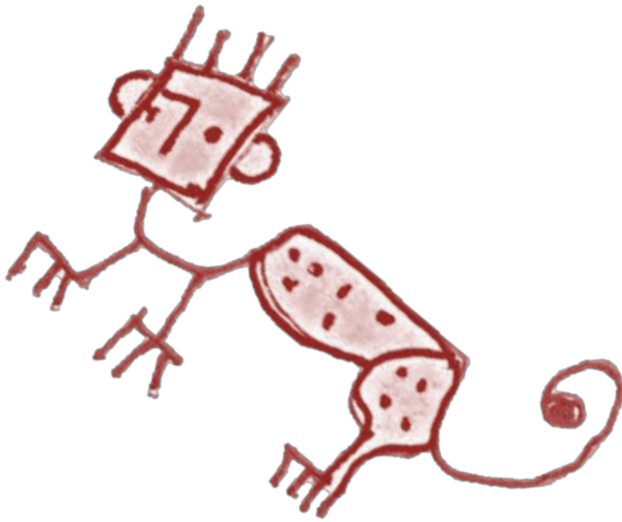
MET

· Símbol de la unitat de mesura de la calor que produeix l'organisme d'un individu en repòs, utilitzada per a calcular el cost metabòlic d'una activitat física.
· Forma abreujada i afectuosa de Jaume.
· *Fer el paper de met*: fer el paper de qui no s'adona de res. En castellà: *hacerse el sueco.*

MeV

· Símbol del megaelectró volt.

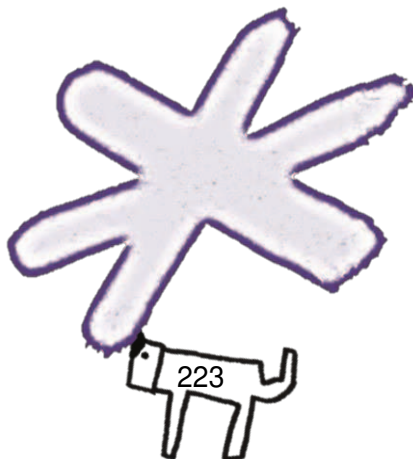
EN CATALÀ, EN FEMENÍ

Sovint, la proximitat del castellà ens fa dubtar sobre el gènere d'alguns mots catalans, i llavors no tenim clar amb quins articles o adjectius els hem d'acompanyar. Avui n'apuntarem uns quants que, malgrat que en castellà són masculins, en català són femenins:

Castellà (masculí)	Català (femení)	Exemple
alud	allau	Ha rebut una allau de protestes
análisis	anàlisi (i singular)	T'has de fer una anàlisi clínica
aroma	aroma	Quina aroma que fa aquest cafè!
calor	calor	No suporto la calor !
chocolate	xocolata	Aquesta xocolata és molt bona
diente	dent	Ha caigut i s'ha trencat una dent
dulzor	dolçor	No m'agrada la dolçor de la mel
olor	olor	Què heu cuinat? Sento moltes olors !

picor	picor	Tens una pomada per a la picor ?
postre	postres (i plural)	Jo ja portaré les postres
resplendor	resplendor	Has vist la del llamp?
resto	resta	La resta de documents són damunt la taula
síndrome	síndrome	Aquest fàrmac és per a les síndromes depressives
sudor	suor	Aquest producte redueix la suor
verdor	verdor	Mira aquell camp... quina verdor!

EN CATALÀ, EN MASCULÍ

La setmana passada apuntàvem uns quants mots que en castellà són masculins i en català, femenins, cosa que a vegades ens fa dubtar dels articles o adjectius que hem d'utilitzar per acompanyar-los. Avui farem el contrari i veurem mots que en castellà són femenins i en català, masculins:

Castellà (femení)	Català (masculí)	Exemple
afueras	afores	La presó és als afores de la ciutat
bacteria	bacteri	L'escalfor afavoreix la multiplicació d' alguns bacteris
corriente	corrent	Aquest aparell mesura el corrent elèctric
costumbre	costum	Ja saps que fumar és un costum malsà
cuenta	compte	Això t'ho ingressaré al teu compte
deuda	deute	Té un deute de milers d'euros

espinacas	espinacs	Menjo cigrons amb uns quants espinacs
hoja	full (de paper)*	Imprimeix el full per les dues cares
legumbre	llegum	Aquests llegums t'han quedat boníssims!
lejía	lleixiu	El lleixiu crema la roba
marioneta	titella	Un titellaire és una persona que fa ballar els titelles
pendiente	pendent	Aquest carrer fa un pendent fortíssim
pimienta	pebre	Em passes el pebre , si us plau?
señal	senyal	Atura't en aquell senyal de STOP
ventaja	avantatge	L'equip local té un avantatge de 2 punts

* En català també existeix *la fulla* (de plantes o objectes). Per exemple:

- les fulles d'aquest arbre són caduques
- s'ha tallat amb la fulla del ganivet.

CANVI DE MOBLES

(Dedicat a en Joan Pujadas)

Són molts els refranys populars sobre meteorologia, no ens els acabariem mai! Avui parlarem d'una dita relacionada amb un fenomen molt freqüent al nostre país, especialment a l'estiu: les tronades.

Un tro és el soroll que segueix el llamp, degut a l'expansió de l'aire al pas de la descàrrega elèctrica: un tro eixordador.

En el llenguatge popular, quan trona són habituals expressions com aquestes:

- Ja està sant Pere canviant els mobles; aviat plourà.
- Quina fressa que hi ha per aquí dalt, sembla que sant Pere canviï els mobles de lloc.

De fet, el poeta valencià Carles Salvador (1893-1955) ja va fer servir aquest símil a "Tronada", dins de *Vermell en to major*, 1929:

«Diuen que Sant Pere els mobles
els transporta a nova casa.
Corre la gent a cobert,
va fugint de la tronada.
Diuen que Sant Pere els mobles
els transporta, i fan rialla.»

Val a dir que, a casa meva, el meu pare sempre deia *Sidru* en comptes de sant Pere (En *Sidru* ja mou els mobles) i, quan feia molt sol, deia: Com pica, en Llorenç!, expressions que encara ara fem servir.

QUÈ T'EMPATOLLES?

(Dedicat a l'Arià Icart)

El verb *empatollar* significa dir coses sense solta, embrollades, empescades, etc., és a dir, de manera poc clara o poc creïble; inventar justificacions o donar explicacions poc convincents.

Etimològicament, pot provenir de *patoll* (conjunt de gent que van plegats desordenadament, atropelladament) o de *patolla* (conjunt de falsedats i mentides).

Habitualment es fa servir en la forma pronominal, amb expressions del tipus *no t'empatollis!*, *què t'empatolles?*, *quines mentides ens empatolles?*, en el sentit de 'què punyetes dius?' o 'què coi dius?'.

Derivats: *empatoll* i *empatollada* (allò que hom s'empatolla o s'inventa).

Sinònims (segons el context): *inventar-se*, *empescar-se*, *enfarfollar-se*, *embrollar-se*, *despenjar-se*, *astrolicar* (curiosa, aquesta, oi?).

En castellà: *hablar sin ton ni son*.

NI TIQUISMIQUIS NI TIQUIS MIQUIS

(Dedicat a Maresmon)

En català no podem ser *tiquismiquis* perquè aquesta paraula castellana (o també *tiquis miquis*) es tradueix per:

- Fer **escarafalls** o **escarufs**, en el sentit d'ésser primmirat, tocat i posat, de mirar o filar prim (Res no li sembla bé: de tot fa escarafalls). Sinònims: perepunyetes, lligamosques.

- I, en el cas del menjar, ésser un **llepafils** o un **llamenc** (No coguis gaire la carn per a en Biel: és un llepafils).

Amb altres significats, també es pot traduir per:

- Tenir **renyines**, és a dir, raons o disputes entre dues o més persones (El veí del primer pis sempre té renyines amb el de l'àtic).

- **Magarrufes** o **blandícies**, mostres exagerades d'afecte, afalacs enganyosos (Què em vols demanar, que em fas tantes magarrufes?).

Però, per acabar, recordeu que *magarrufes* també són ganyotes que se solen fer amb la cara (Ha tastat la llimona i... quines magarrufes feia!).

ANAR DE BÒLIT

(Dedicat a l'Esperança Garcia —l'Espe— i
a en Nan Orriols)

Segons el DIEC, aquesta expressió vol dir 'actuar precipitadament sense saber ben bé el que cal fer, surti el que surti', però el cert és que, tal com recull la PCCD (*Paremiologia catalana comparada digital*) de Víctor Pàmies i Riudor, en algunes contrades la fem servir molt més per indicar que estem molt atrafegats, superats per la feina o els esdeveniments.

Però, què és un bòlit (també anomenat *bèlit*)? Es tracta d'un tros de fusta cilíndric acabat en punta en els dos extrems que es fa saltar pegant-li un cop de dalt a baix prop d'una de les puntes i que, quan s'enlaira, segueix una trajectòria de moviments ràpids i imprecisos. S'utilitza en un joc tradicional similar al beisbol.

Així, *anar de bòlit* podria tenir l'origen en el joc del bòlit, variant de *bòlid*, 'meteor de gran lluminositat que sovint s'exhaureix amb una explosió' i també 'automòbil de competició que pot assolir una gran velocitat'.

Sinònims (amb el sentit d'estar atrafegats): anar escopetejat, anar de cul, no donar l'abast.

QUI NO ARRISCA...

(Dedicat a la Laura Pujadas)

Diuen que, qui no arrisca... no pisca! O, com glossava Joan Coromines, 'qui no s'arrisca, no n'haurà pessic'. És a dir, que per obtenir coses bones o importants, sovint s'han de posar mitjans costosos, cal arriscar-se. Per tant, aquesta expressió es fa servir quan es vol animar algú a prendre una decisió agosarada per aconseguir un objectiu que val la pena.

Però, què vol dir el verb *pisca*? Etimològicament, sembla que és una alteració de *pescar*, del llatí *piscare*, mateix significat. Piscar vol dir 'pellucar; prendre un menjar a miques, en petites quantitats' (No pellsquis abans de dinar que llavors no tindràs gana).

Algunes variants:

- Qui no posa el ventre en perill, mai va fart / no mor fart.
- Qui no s'embarca no passa la mar.
- Qui vulgui peix que es mulli el cul.

I, en castellà:

- Quien no se arriesga no pasa la mar / el río.
- Quien no se arrisca no aprisca.

ESGARRINXAR

Esgarrinxar vol dir esquinçar lleugerament la pell (d'una part del cos) amb una agulla, amb una punxa qualsevol: *Els arços li esgarrinxaven les cames.*

Segons el *Diccionari català-valencià-balear*, derivat de *garra*, amb elements onomatopeics.

Mots relacionats: esgarrinxada i esgarrany (acció d'esgarrinxar), esgardís (cosa capaç d'esgarrinxar, com una planta espinosa o una roca de caires aguts: *Amb la tempesta, la nau va xocar contra uns esgardissos*).

Sinònims: esgarrinyar, esgratinyar, esgardissar...

Usat menys habitualment, esgarrinxar també vol dir esgarrapar lleugerament la pell (d'una part del cos) amb les ungles o les urpes.

En castellà: *arañar, rasguñar*.

SINGLOT

El singlot és un soroll inspiratori més o menys fort que resulta de la contracció brusca, intermitent i involuntària del diafragma i els músculs inspiratoris: *M'ha vingut el singlot.*

El singlot pot ser benigne (dura menys de 48 h), persistent (més de 2 dies) o intractable (més d'un mes) i pot ser degut a menjar molt ràpidament, estossegar o riure massa temps, per l'efecte secundari d'algun medicament, etc.

Etimologia: segons el *Gran Diccionari de la llengua catalana*, mot relacionat amb *singlotar* (variant de *sanglotar*), 'tenir singlot', que modernament restringí el sentit a 'contreure espasmòdicament el diafragma', mentre que *sanglotar* continuà significat 'plorar amb sospirs'.

Variants curioses recollides al *Diccionari català-valencià-balear*: eixanglot, xanglot, xinglot, singlut, aixinglot, sanlluc.

En castellà, *hipo*. I per acabar, un parell de proverbis:

- Massa singlot, senyal de mort.
- Si vols el singlot curat, posa't a terra ben estirat.

ENXUBAT

Segons el DIEC, per anomenar un espai que no té ventilació o qualsevol cosa que està atapeïda, es fan servir les formes *enxubat/enxubada* i *anxovat/anxovada*, que signifiquen el mateix. Per exemple:

Quan vaig entrar a la casa, no havien ventilat i estava ben anxovada.

Aquell pis és petit: de moment no tenen més remei que viure enxubats.

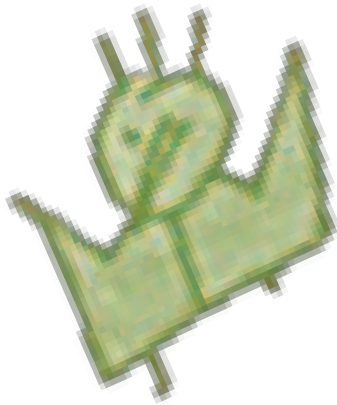
Etimologia: sembla que *enxubat* és una modificació de *enxovat*, per *anxovat*, derivat de *anxova*, per similitud de sentit amb les anxoves apinyades en un barril. És a dir, que ambdós mots tindrien el mateix origen.

Però Albert Pla Nualart —actualment, responsable lingüístic del diari *Ara*— no ho té tan clar i, segons ell, «els dos sentits ('atapeït' i 'mala ventilació'), prou diferenciats, delaten dos orígens diferents». Ho raona en un article publicat en aquest mateix periòdic ('L'atracció semàntica de les falses etimologies') tot fent referència a l'escriptor i divulgador lingüístic Enric Gomà, el qual defensa que *enxubat* ve de *enxub*, que ve de *aljub* (cisterna subterrània per arreplegar l'aigua).

I rebla el clau així: «El més probable és que *anxovat* sigui una versió popular de *enxubat*. A principis del XX pocs saben què és un *enxub* i tothom menja anxoves».

Sinònim: encubat.

FIGAFLOR

(Dedicat a en Manel Comas)

· Figa primerenca que certes varietats de figuera fan pel juny o pel juliol, més grossa i basta i menys dolça que la figa ordinària, que ve pel setembre. *Per Santa Elionor comença la figaflor.*

Sinònim: bacora.

Castellà: *breva, albacora.*

· En sentit figurat, i a mode d'insult, persona poc espavilada, sense força ni trempera, excessivament delicada. *No siguis figaflor!*

Etimologia: de *figa* i *flor*; probablement es diu 'ser un figaflor' per similitud amb una flor que és molt delicada i que es pot desmuntar amb facilitat.

Sinònims: bleda, fleuma, ésser un figa blana (o tova o molla), ésser neula, home moll, més delicat que una unglà d'ase.

Castellà: *pavo, pavisoso, pavitonto, ablandabrevas.*

ESPONA

Cognom present en diverses poblacions d'Osona, el Ripollès, la Garrotxa, la Cerdanya... Però, què és una espona?

· Cadascun dels dos costats d'un llit. *L'Anna dorm a l'espona dreta i en Jaume, a l'esquerra.*

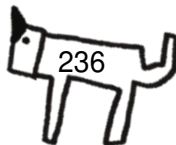
· Espai que hi ha entre el llit i les parets de la cambra. *L'habitació era tan petita que a les espones no hi cabia cap tauleta de nit.*

· Marge generalment de pedra per a sostenir les terres d'un bancal. *Atansa'm el matxo en aquesta espona, que hi pujaré.*

· I, en l'àmbit de la medicina, un *metge d'espona* és un metge de capçalera o de família.

Etimològicament, prové del llatí *spōnda*, 'carcassa d'un llit'.

L'expressió **llevar-se per la mala espona** vol dir aixecar-se de mal humor, tenir un mal dia, llevar-se amb el peu esquerre, tenir el dia girat.

MÉS DOLENT QUE LA TINYA

Tinya és el nom de diverses herbes (morró, anagall, cuscuta), però també és una afecció cutània contagiosa, especialment del cuir cabellut i dels teixits cornis (pèls, ungles), deguda a fongs, caracteritzada per la formació de taques cobertes d'escates, crostes, etc. i per la caiguda dels cabells.

I una tinya també és una arna, insecte que ataca alguns cultius, la larva del qual s'alimenta de teixits d'origen animal, de deixalles o de productes alimentaris emmagatzemats. *Arna de la farina. Arna de la roba.*

Veient els dos darrers significats d'aquest mot, és fàcil d'entendre què vol dir **ser més dolent que la tinya**: algú o alguna cosa, ésser molt dolent, causar gran perjudici. *La teva tieta és dolenta com la tinya, perjudica tothom i només mira pels seus interessos.*

Expressions sinònimes: pitjor que la tinya, dolent com el dimoni, més dolent que el dimoni.

I, per acabar, una altra dita amb aquesta paraula: si l'enveja es tornés tinya, mig món grataria (és a dir, que hi ha més envejosos del que ens pensem).

TELA MARINERA?

(Dedicat a la Berta Altimiras)

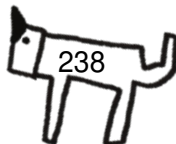
[Basat en l'article '¿Sabes cuál es el origen de la expresión tela marinera?' de lavozdegalicia.es]

Aquest modisme (construcció o locució peculiar d'una llengua) **castellà** es fa servir per expressar la importància o l'abundància d'alguna cosa o, tal com defineix el diccionari de la RAE, una gran dificultat: '*Te va a costar conseguirlo tela marinera*', '*La cosa tiene tela marinera*'.

El seu origen ens remunta als ambients mariners i fa referència al teixit utilitzat per confeccionar les veles dels vaixells: calia molta tela (centenars de metres), eren costoses de fer (material molt dur, difícil de cosir) i molt cares (material resistent no corrent). Aquestes característiques van donar lloc a l'expressió «*tela marinera*» utilitzada actualment.

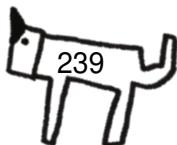
Però, **en català**, tenim altres locucions per expressar aquest significat. Per exemple:

- **l'hòstia** (S'ha comprat un cotxe que és l'hòstia / *Se ha comprado un coche que es tela marinera*)
- **que déu-n'hi-do** (Fa una xafogor que déu-n'hi-do! / *¡Hace un bochorno que tela marinera!*)

· **no en parlem** (El vestit t'ha costat 300 €? No en parlem! / ¿El vestido te ha costado 300 €? ¡Tela marinera!)

Utilitzem-les!

ESTERRECAT

(Dedicat a en Nan Orriols)

«"Apallissat per catalanista" [10 lletres]: ESTERRECAT. [Esterrecar és sinònim d'estossinar i el participi demanat conté elements com terra i com cat]». Aquest és un dels enigmes proposats per l'escriptor i periodista Màrius Serra a l'Enigmàrius (joc del programa *El matí de Catalunya Ràdio*).

Segons el Diccionari Alcover-Moll, etimològicament, el verb *esterrecar* prové de *esternecar*, 'enderrocar i vèncer l'enemic' (usat a Igualada, segons Aguiló Dicc.).

En llocs com la plana de Vic, el Lluçanès o Sta. Coloma de Farners, entre altres, eren molt habituals expressions com 'Aquesta calor em deixa ben esterrecat!', en el sentit d'extenuat o abatut. Malauradament, cada vegada són menys freqüents, però no perdem l'esperança: trobareu aquest mot (i també altres igual d'interessants com escarransit, esquifit, malxinat, nyicris o xitxarel·lo) a l'obra *La mansió* de William Faulkner (traducció d'Esther Tallada).

BATALL (I NO BADALL)

(Dedicat a l'Helena Signes)

«Aquell matí, els sons cops de batall, que anunciaven les set, caigueren del campanar amb un retronny tot estrany. En sonar la primera campanada...» Llegint aquest fragment de *Tres nits* de Ramon Xuriguera ens queda força clar un dels significats de *batall*:

· Peça metàl·lica en forma de porra suspesa a l'interior d'una campana per fer-la sonar colpint-la; o peça anàloga d'os, de fusta, etc. per fer sonar les esquelles. En castellà: *badajo*.

Però també se'n recullen altres significats:

- Paraula grossera o indecent. 'S'enfadava i començava a dir batalls i més batalls'. Cast: *palabrota*.
- Desori, renou desordenat de gent que no s'entén. 'En acabar el partit, el camp es convertí en un batall'. Cast.: *quirigay*.
- Dona xerradora, que diu més que no sap i que es contradiu sovint. 'Quin batall que estàs feta!' Cast.: *badajo*.

Un *batall de força* és un home de mala vida, que va per mal camí. I, per acabar, un parell de dites:

- Batall de campana, si floreix no grana (cal treballar per obtenir resultats).
- Un cony sense carall és com una esquella sense batall (crec que aquesta ja és força explícita).

FELICITACIONS

(Dedicat a l'Imma Molist)

Quan es vol felicitar algú pel seu aniversari, es pot fer amb una fórmula que expressa el desig d'una llarga vida: *Per molts anys!* Convé preservar aquesta expressió tan tradicional en català, que no és exclusiva de l'aniversari del naixement, sinó que també es pot fer servir en altres ocasions, per exemple:

- *Avui és el teu sant? Per molts anys!*
- *Per molts anys ens puguem tornar a reunir!*

Pel naixement d'un infant, en un casament, o per l'èxit en un examen, a la feina o en l'assoliment d'una etapa important en la vida d'una persona (finalització d'uns estudis, presentació d'una tesi, recepció d'un premi, etc.) també es pot dir *Enhorabona!* i *Felicitats!*

Per felicitar algú per Nadal, se sol dir *Bon Nadal!* o *Bones festes!*

I si es vol desitjar un bon any, es pot fer amb qualsevol de les expressions següents: *Feliç any nou!*, *Bon any!* o *Bon any nou!*

REVEIXÍ

Qui no ha tingut, un o més cops, un reveixí? Aquest és un d'aquells mots que molts hem pronunciat tota la vida però que, probablement, no ens ha calgut escriure mai. Per això m'he decidit a buscar-lo i, en fer-ho, n'he descobert la riquesa semàntica:

- Llenqueta de pell que s'alça al costat mateix de l'ungla (a vegades, quin mal que fa!). Sinònims: repeló, repel, desenemic. En castellà: *padrastro*, *repelo*.
- Floc de cabells o de pèls que creix en direcció contrària a la normal. Cast.: *remolino*.
- Porció d'un objecte alçada en direcció contrària a la normal. *Nas de reveixí*: nas que té la punta girada cap amunt.
- Formiga petita de cap vermell que excava galeries en el suro i produeix picades doloroses. Cast.: *hormiga roja*, *hormiga del alcornoque*.
- Nus brinós (fibrós) de la llenya. Cast.: *nudo*.
- Persona molt vivaç i sobretot molt irascible.

Etimologia: segons el Dicc. Alcover-Moll, prové probablement de la forma llatina *reversīnu*, derivada de *revērsus* 'revés, contrari'.

Alguns derivats: reveixinar o enreveixinar, reveixinament o enreveixinament i, el més curiós de tots, barba-reveixí (que té enreveixinat —rígid— el pèl de la barba).

I SI TORNEM A GUIPAR?

L'altre dia em vaig sorprendre a mi mateixa dient: «Amb aquest ressol gairebé no hi guipo». La sorpresa venia perquè feia temps que no feia servir ni sentia a dir el verb *guipar*, el qual té diversos significats i també sinònims, si l'un és curiós, l'altre encara ho és més:

- Veure-hi. Sinònim: papar-hi, filustrar-hi.
- Mirar d'amagat. *Ep, no em guipis les cartes!*
Sinònim: espiar.
- Veure de lluny o amb esforç. *Des de l'última fila no guipo l'escenari.*
- Comprendre, adonar-se, observar. *No l'enganyarem: ja ens ha guipat.* Sinònims: clissar, filar, llucar, galivar.

L'etimologia de guipar és d'origen incert; potser és una variant expressiva de *guinyar* (fer guinyades — fer l'ullet, parpellejar—).

Utilitzem-lo!

A BOCONS

La locució adverbial *a bocons* (o *de bocons*) vol dir 'boca per avall, ajagut amb la cara a terra, mirant a terra': «Per fer aquest exercici, ens hem de posar ajaguts a bocons».

Etimologia: derivat de 'boca' o més aviat de 'abocar'. Pertany, doncs, a la categoria d'adverbis indicadors d'una posició del cos transitòria i no habitual (com per exemple: *de genollons*, *de reculons*, etc.).

Sinònims: de cara a terra, de boca a terra, de panxa a terra, de bocadents, de bocaterrosa.

En castellà, *boca abajo*; i si volem dir que algú 'ha caigut a bocons', hem de dir 'se ha caído de bruces'.

Mots relacionats: abocar (fer caure de boca a terra) i abocar-se (inclinat la part superior del cos de boca a terra, especialment traient-la per una obertura. «No t'aboquis tant, que cauràs.»

TARANNÀ

El tarannà és el caràcter o la manera de procedir i generalment es diu de persones o animals. Aquesta paraula té diversos sinònims, la majoria, molt coneguts: tret, característica, temperament, idiosincràsia, caire, naturalesa, índole, condició, personalitat...; però també n'hi ha alguns de menys habituals:

- Tranc (Era un home d'un tranc orgullós).
- Demble (No el conec prou: no li he pres el demble).

Existeixen tant tarannàs com persones hi ha al món, alguns dels quals han generat mots o expressions curioses:

- Pagesejar: tenir el tarannà, les maneres, d'un pagès.
- Senyorejar: tenir el tarannà d'un senyor.
- Desentestar-se: tenir un bon tarannà, cessar d'estar entestat (obstinat).
- Urc: tarannà altiu, arrogant.

Algú també pot tenir un tarannà rumbós (que en allò que fa no plany les despeses, és esplèndid, generós, etc.) i, d'algú que fa patxoca, que es fa admirar pel seu tarannà ufanós, exuberant o reeixit, es diu que 'fa tropa'.

En castellà: *talante, carácter.*

REPAPATS I REPAPADES

Així és com ens agrada posar-nos a vegades al sofà (per veure una pel·lícula, escoltar música, etc.): deixant-nos anar en el seient, amb tota comoditat, repenjant-hi esquena i braços. 'Havent dinat, s'arrepapava a la poltrona i s'adormia de seguida'.

Etimologia (segons el diccionari Alcover i Moll): formació onomatopeica damunt el radical *pap*-, imitador del so d'una cosa voluminosa que cau.

Sinònims de repapar-se: arrepapar-se, acomodar-se, escarxofar-se, aclofar-se, arpetellar-se, posar-s'hi bé i, fins i tot, com a cal sogre! (amb tota la franquesa i comoditat, sense compliments).

Castellà: *repantigarse, repanchigarse, arrellanarse...*

MURRIS I MÚRRIES

«És molt murri: volent-li jo dir que no, m'ha fet dir que sí.» En aquesta frase, *murri* vol dir 'sagaç, astut, picardiós, hàbil per a aconseguir allò que pretén'. Amb aquest sentit és com s'utilitza, per exemple, a la plana de Vic. Però en altres contrades catalanes vol dir:

- Taciturn (silenciós, que defuig de conversar), esquerp.
- Malacarós, que acostuma a fer mala cara a tothom.
- Que té mala intenció, que és hàbil en la dolenteria.
- Vagabund que circulava en colla, amb dones i fills, robant i captant.

Segons el significat, té diversos sinònims: pillet, punyeter, guino, guinet, trinxeraire...

En castellà: *pícaro, pillo, perillán, pillastre, guitarrón, tunante...*

Paraules o expressions relacionades amb aquest mot: garjol (home murri), murri de la pimpinella (espècie de papallona) i, per acabar, una dita breu: «Vigatans, murrís o sants».

FER L'ORNI

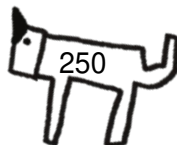
Si busqueu el mot *orni* al diccionari, només el trobareu en aquesta expressió, que, com molts ja sabeu, vol dir fer el desentès, com qui no sent el que es diu, no donar-se per al·ludit: «Li ha reclamat els diners que li deu, però ha fet l'orni i ha canviat de tema».

L'origen d'aquesta expressió no està clar, però hi ha dues teories:

- Podria provenir de l'argot estudiantil del grec *órnon* ('ocell de presa') perquè fa voltes, com si dissimulés, abans de decidir atacar.
- O d'una deformació de *fer el borni*, en el sentit de no voler veure-hi.

Alguns sinònims: fer l'enze, fugir d'estudi, com si sentís ploure, com si li diguessin Llúcia...

I, en castellà: *hacerse el desentendido* (o *el despistado*, o *el tonto*, o *el sordo*), *llamarse andana*, *no darse por aludido*...

RENTABLE O RENDIBLE?

En l'àmbit de l'economia, el terme *renda* designa el 'profit periòdic, especialment en diner, que ret un actiu material o financer': «La Carme viu de renda». El verb corresponent és *rendir*, amb el significat de 'produir un benefici o utilitat'. Per això, els derivats són:

- Rendible. «No hi ha prou passatgers perquè el vol sigui rendible.»
- Rendibilitat. «Ja has estudiat la rendibilitat d'aquest producte?»
- Rendibilitzar. «Ara que hem comprat la màquina, l'hem de rendibilitzar tant com puguem.»

Llavors, el mot *rentable* no existeix, en català? Sí, si ens volem referir a una cosa que es pot rentar: «Aquesta funda està plena de pols. Sort que és rentable i la podré posar a la rentadora».

CELLER O BODEGA?

(Dedicat a en Manel Colmenero, expert en vins)

Un **celler** és el lloc on s'elabora i guarda el vi; el lloc d'una casa, especialment soterrani, on es guarda el vi i altres aliments, i també una botiga on es venen vins i altres begudes. Derivats: cellerat (celler ple, allò que cap dins un celler) i cellerer/a (persona que té cura d'un celler, especialment en els monestirs).

Una **bodega** és l'espai interior d'una nau (un vaixell, un avió...) situat sota la cabina de passatge destinat al transport d'equipatges, mercaderies i correu. Derivat: bodeguer (qui vigila i neteja la bodega d'una nau).

Amb dues paraules es tradueixen al castellà per *bodega*.

Mots o expressions relacionades: existeix el 'vi de celler' i el 'pernil de celler' i es pot 'anar de cellers'. I també podem parlar de 'catedrals del vi': cellers grans i d'arquitectura espectacular; són cellers cooperatius construïts a Catalunya en època modernista, al principi del segle XX, o cellers privats construïts a Andalusia al segle XIX.

Ara que s'acosten celebracions, beveu bons vins i amb moderació. Salut i bones festes a tothom!

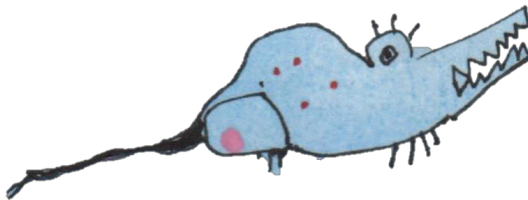

NOTA FINAL

La nota final ja fa temps que està escrita, però tampoc cal que acabem el llibre d'una manera amarga. Podríem fer un final surrealista, i així podríem veure guàrdies civils vestits de guàrdies suïssos del Vaticà, o jutges vestits de presos.

Tampoc costa d'entendre res que no puguem entendre, perquè, de fet, per molt que parlin des dels temples dels déus o des dels parlaments, s'entén tot el que volen dir. Encara que tot sigui res.

Per acabar, cal explicar que escriure curiositats lingüístiques és una veritable curiositat, i escriure serpents, un absurd; però si els mossos d'esquadra van vestits d'infermeres i els bombers canten a l'Orfeó Català, ens hem de preguntar qui som. I si miréssim l'univers?

PATINETS

L'altre dia vaig provar un patinet elèctric. Peso més de 100 kg i el patinet em portava arreu. Vaig pensar que haurien de fer el dia del patinet. Veig que fan el dia de l'aigua i, alguns, el del pa amb tomàquet i la sardana i, també, el dia dels vius i dels morts.

Seria bo provar de fer el dia del patinet en un àmbit reduït. A Manlleu i Torelló, o a Vic i Tona. Seria un dia fabulós. Sense cotxes, fins i tot sense bicicletes. Vindrien patinets de tot Catalunya i seria un èxit comercial. Molts patinets lligarien amb les *patinetes* i en naixeria un amor sostenible i silenciós. Sense casc, sense permís de conduir, sense edat, sense normes, sense Mossos. Una mica, seria com si tots plegats ens regaléssim un dia feliç, que ja ens toca.

